

L

l, L 1. чешкият съгласен звук [l] и буквата **l**, която го обозначава **2.** [el] и **el** нескл.ср. на звание на съгласния звук [l] и на буквата **l: malé l, velké L** малко l, главно L **3. l** (от **litr**) ськр. l (от литър) **4. L** римска цифра за 50

la I, lá; lala, lalá; lalala, lalalá междум. ла; ла-ла-ла; тра-ла-ла (при пеене)

la II нескл. ср. муз. ла

labiál|a, -y жс. език. устнена, лабиална съгласна; устен, лабиален консонант

labializac|e, -e жс. език. лабиализация

labializovan|ý, -á, -é език. лабиализиран, лабиализуван

labiáln|í, -í, -í език. лабиален, устен

labilit|a, -y жс. книж. лабилност, неустойчивост, колебливост

labilně нар. книж. лабилно, неустойчиво, колебливо

labiln|í, -í, -í книж. лабилен, неустойчив, колеблив: **~í nervová soustava** лабилна нервна система

labilnost, -i жс. книж. лабилност, неустойчивост, колебливост

labiodentál|a, -y жс. език. лабиодентал, устненозъбен звук

labiodentáln|í, -í, -í език. лабиодентален, устненозъбен

labiovelár|a, -y жс. език. лабиовеларен, лабиализуван задноезъчен звук

labiovelárn|í, -í, -í език. лабиовеларен, лабиализуван задноезъчен звук

laborant, -a м. лаборант

laborantk|a, -y жс. лаборантка

laborantsk|ý, -á, -é лаборантски

laboratorn|í, -í, -í лабораторен

laboratoř, -e жс. лаборатория: **fotografická ~** фотолаборатория

labor|ovat, -uji/разг. -uju нескв. разг. (s čím; nač, v čem) **1.** боря се с трудности **2.** страдам от нещо: **~ovat se zdravím** боледувам, болнав съм, закъсал съм със здравето

labourismus вж. **labourizmus**

labourist|a [lejbrista], -y м. полит. лейбърист

labouristick|ý [lejbristy-], -á, -é полит. лейбъристски: **~á strana** лейбъристка партия

labourizm|us, labourism|us [lejbrizmus], -u м. лейбъризм

labu|ť, -tě жс. **1.** зоол. лебед (Cygnus) **2. Labuť** астр. Лёбед (съзвездие)

labutěnk|a, -y жс. **1.** умал. експр. лебед **2.** пухче за пудрене: **pudřenka s ~ou** пудриера с пухче за пудрене **3. текст.** пух, пухче (за украса на дрехи, обувки и под.)

labuť|í, -í, -í лебедов: **~í šije** лебедова шия и прен.; **~í zpěv** прен. лебедова песен

labužnic|e, -e жс. гастронômка, чревоугодница

labužnický нар. гастронômически, чревоугоднически

labužnick|ý, -á, -é гастронômически, чревоугоднически

labužnictv|í, -í, -í **1.** гастронômия, чревоугодничество **2.** наслаждение, наслада

labužník, -a жс. гастронôm, чревоугодник

labyrint, -u м. **1.** лабиринт **2. прен.** объркване, лабиринт, хаос **3. в съчет.** **ušní ~** анат. ушен лабиринт

labyrintov|ý, -á, -é **1.** лабиринтен, лабиринтов **2. в съчет.** **~á ucípká** техн. лабиринтно уплотнение

ла|етно ~~ла|етно~~ поговорка евтното излиза скъпо

lacet|a, lacetk|a, -y жс. шив. галонче, тъскава копринена лентичка (за украса на облекло)

lacině нар. **1.** еврино **2.** банално, еврино, повърхностно

lacino нар. **1.** еврино: **bylo ~** животът беше еврин **2.** лесно, леко, без труд: **přišel k tomu ~** той го постигна леко, лесно, без труд

lacinost, -i жс. **1.** евриния: **~ zboží** евриния на стоки **2.** баналност, повърхностност: **~ myšlenek** повърхностност на мисли

lacl, laclík, -u м. остар. разг. **1.** горна част на престилка **2.** детски лигавник

láčkov|ec, -ce м. обикн. мн. **láčkov|ci, -ců** зоол. мѣшести животни (Coelenterata)

lačně нар. алчно, жадно, лакомо: **~ polykat sousta** лакомо гълтам зальци; **~ poslouchat** слушам жадно

lačn|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í, lačn|it, -ím нескв. **1.** гладен съм; гладувам **2. (po čem)** жадувам (нещо); жаден съм, алчен съм, копнѣя, ламтя (за нещо): **~ět/~it po krvi** жадувам за кръв; **~ět/~it po mamonu** алчен съм, ламтя за пари

lačník, -u м. анат. празно черво (част на тънкото черво след дванадесетопръстника)

lačnost, -i ж. 1. глад 2. (*čeho; nač; po čem*) жажда, жадност, алчност, лакомот, ламтѣж (*за неџо, по неџо*)

lačn|ý, -á, -é 1. гладен: **na ~ý žaludek** на гладен, празен стомах; на гладно 2. (*čeho; nač; po čem*) лаком, алчен, жаден, ламтѣж (*за неџо*): **~ý pomsty** жаден за мѣст; **~ý majetku** алчен, ламтѣж за имѣт

la (*л*) **~u a skladu a)** разбъркано, в безпорядък **б)** безразборно, хаотично 2. *книж.* обаяние, красота, грациозност, прѣлест

lada, lad ср. само *мн.* необработени нѣви; **угар** **а)** (нѣщо) е оставено на **угар**; стой необработено, незасѣто (*за земя*) **б)** (нѣщо) се похабѣва, стой неизползвано (*за талант, способност, възможности, апаратура и др. под.*); **nechat něco ležet ~ експр.** оставя нѣщо да се похабѣ, да стѣи неизползвано

laděnj|, -í ср. 1. *муз. техн.* настрѣйване, настрѣйка; акордѣране: **~í houslí** настрѣйване на цигулка; **~í klavíru** акордѣране на пиано; **samočinné ~í** автоматична настрѣйка; **tiché ~í** безшумно настрѣйване, безшумна настрѣйка; **tlačítkové ~í** настрѣйване чрез клавиши 2. *книж.* настрѣйване, нагласѣване 3. *хармонично съчетѣване (на цветовете)* 4. *звучене (хармонично, приятно)*

laděnj|ý, -á, -é техн. настрѣен, резонансен, акордѣран

ladic|j|, -í, -i муз. техн. настрѣйваш; който слѣжи за настрѣйване, за акордѣране: **~í tón** тон за настрѣйване, за акордѣране; **~í okruh** настрѣйваш кръг; **~í knoflík** бутѣн за настрѣйване; **~í kříž (rozhlásového přijímače)** магическо окѣ (на радиоприѣмник)

ladič, -e м. акордѣор (*на пиана*)

ladičk|a, -y ж. 1. акордѣорка; женѣ акордѣор (*на пиана*) 2. *муз.* камертѣн

lad|it, -ím несв. 1. *муз.* настрѣйвам, акордѣрам: **~it housle** настрѣйвам цигулка; **~it klavír** акордѣрам, настрѣйвам пиано; **~it na stejnou p o t u n a s t r ~it jinou** обрѣщам другия край; запѣчвам да приказвам другояче 2. *техн.* настрѣйвам, нагласѣвам: **~it rádio** нагласѣвам, настрѣйвам радиоапарат 3. *книж.* нагласѣвам, настрѣйвам: **~it tvář do úsměvu** лицѣто ми се прояснява, свѣта в усмѣвка 4. *звучѣ хармонично; в съзвучие съм:* **hlasy ne~í** гласовѣте не звучѣт хармонично; **v tom manželství cosi ne~í прен.** в този брак нѣщо не ѣ в рѣд, нѣщо не върви,

нѣщо скѣрца 5. (*k čemu, s čím*) хармонѣрам (*с неџо*); отѣвам, вървя (*на неџо*): **barva kravaty dobře ~í k obleku** цветѣт на вратоврѣзката отѣва, върви на костюма

ladně изящно, грациѣзно, хармонично: **~ tančít** танцѣвам изящно, грациѣзно

ladnost, -i ж. изящност, грациѣзност, хармоничност: **~ pohybu** изящност, грациѣзност на движѣнията

ladn|ý, -á, -é изящен, грациѣзен, хармоничен: **jednotlivosti splývají v ~ý celek** детѣйлите се съчетѣват в едно хармонично цѣло; **~é držení těla** изящна стѣйка

lád|ovat, -uj|разг. -uju 1. (*co čím; co do čeho*) *жарг.* зарѣждам, пѣлня (*орѣжие*) 2. (*co do koho; koho, co čím*) *разг. експр.* тѣпча, натѣпквам (*някого, неџо с неџо*): **~ovat do sebe knedlíky** тѣпча се с кнѣдли; **~ovat do někoho vědomosti** наливѣм на някого знѣния в главѣта; **~ovat do kamen** тѣпча пѣчка (*с вѣглища, с дѣрва*)

lady [lejdy] нескл. ж. лѣди, лѣйди

lafet|a, -y ж. *воен.* лафѣт

lág|r, -u м. *жарг.* лагѣр: **vojenský ~** воѣнен лагѣр; **koncentrační ~** концентрационен лагѣр; конц-лагѣр

lágrov|ý, -á, -é жарг. лагѣрен

lagun|a [-gú], -y ж. *геогр.* лагѣна

láh|ev, lahev, -ve ж. 1. бутѣлка, шишѣ: **pít z ~ve** пѣя от шишѣ, от бутѣлка; **~ev mléka, piva** бутѣлка, шишѣ мляко, бѣра; **~ev od piva** бѣрено шишѣ, бутѣлка от бѣра; **~ev na mléko** шишѣ, бутѣлка за мляко; **dětská sací ~ev** бѣбешко шишѣ с бѣберѣн 2. буркан, стѣкленица: **ohřívací ~ev** грѣйка (*с топла вода*); **polní ~ev** ма-нѣрка; **okurková ~ev** буркан от краставици, за краставици; **leidenská ~ev физ.** лѣйденска стѣкленица; **ocelová ~ev техн.** стомѣнен цилиндр; **~ev s kyslíkem** бутѣлка с кислорѣд

lahod|a, -y ж. 1. *книж. експр.* слѣдѣст, приятност, прѣлест 2. *по-рядко* лакомотство, деликатѣс

lahod|it, -ím несв. (*komu, čemu*) приятен съм, ѣ доѣтѣвам удовѣлствие (*на някого, на неџо*); н

ta barva ~í oku този цвѣт рѣдва окѣто; **lenochovi práce ne~í** на мързеливеца работата не мѣ е приятна, не мѣ е по сърцѣ

lahod|it si, -ím si несв. изпитѣвам удовѣлствие, довѣлен съм (*от неџо*), наслаждаѣвам се (*на неџо*), *разг.* кѣфѣ се (*на неџо*): **~it si na kávě** кѣфѣ се на кафѣто

lahodně нар. слѣдостно, приятно: **~ svěží vzduch** приятно свѣж, чѣст вѣздух

lahodnost, -i *ж.* сла́дост, при́ятност: ~ **zralého ovoce** приятен вкус на зрели плодове; ~ **barev** приятно съчетание на цвето̀ве
lahodn|ý, -á, -é сла́достен, при́ятен: ~ý **hlas** приятен, мелодичен глас; ~ý **nápoj** приятна, освежителна напитка; ~á **vůně růží** приятен, свеж аромат на рози
lahůdk|a, -y *ж.* деликатес, ла́комство: **zmrzlina**, **nejoblíbenější ~a dětí** сладоледът, най-любимото ла́комство на децата; **rybí ~y** рибни деликатеси
lahůdkářsk|ý, -á, -é деликатесен, гастрономически: ~ý **obchod** гастроном; деликатесен магазин
lahůdkářstv|í, -í *ср.* гастроном; деликатесен магазин
lahůdkov|ý, -á, -é деликатесен, гастрономически: ~ý **sýr** деликатесно сирене
lahvičk|a, -y *ж.* умал. шише́нце, бутылчица, флакон: ~a **voňavky** шише́нце парфю́м
láhvov|ý, **lahvov|ý**, -á, -é който е в бутылки, на бутылки; бутилков; бутилиран: ~é **pivo** бира в бутылки; бутилирана бира
lachtan, -a *м.* зоол. морски лъв, морска котка (*Eumetopias*, *Callorhinus*)
laický [la-i-/laj-] *нар.* 1. свѣтски, ми́рски, ми́рянски 2. лайчески, дилетантски
laick|ý [la-i-/laj-], -á, -é 1. свѣтски, ми́рски, ми́рянски 2. лайчески, дилетантски
laičnost, **laickost** [la-i-/laj-], -i *ж.* 1. свѣтски, ми́рски ха́рактер (*на нещо*) 2. дилетантство, непосветѣност (*в нещо*)
laik [la-i-/laj-], -a *м.* 1. ми́рянин 2. лайк, дилетант, профан: **v těchto otázkách je úplný ~** той е пълен профан по тези въпроси
lajdáckost, -i *ж.* пейор. небре́жност, нехайство, недобросъвестност
lajdácky *нар.* пейор. небре́жно, нехайно, недобросъвестно
lajdáck|ý, -á, -é пейор. небре́жен, неха̀ен, недобросъвестен: ~á **práce** небре́жна, недобросъвестна, мърлява работа; **vést ~ý život v městě** вода лентяйски живот в града
lajdáctv|í, -í *ср.* пейор. небре́жност, нехайство, недобросъвестност
lajdačín|a, -y *ж.* пейор. небре́жност, нехайство, недобросъвестност; небре́жна, недобросъвестна постъпка
lajdač|it, -ím *разг. пейор.* 1. безде́лнича, хайлазу́вам 2. неха̀я; небре́жен, недобросъвестен, неха̀ен съм
lajdák, -a *м.* пейор. хайла́зин, безде́лник, лентяй; недобросъвестен рабо́тник

lajd|at (se) I, -ám (*se*) *несв. разг. пейор.* хайлазу́вам, безде́лнича, шля́я се, скѣтам се: **nechce se mu do práce, jen ~á** не му се рабо́ти, са̀мо се шля́е
lajd|at se II, -ám *se* *несв. разг. пейор.* 1. вла́ча се, тѣгря се, мѣкна се: ~á **se domů** вла́чи се, мѣкне се, тѣгри се към къщи 2. (*s čím*) пѣпкам се, тѣткам се (*с нещо*)
lajn|a, -y *ж.* спорт. жарг. линия: **kurt s bílými ~ami** тѣниско́рт с очертани в бяло линии
lajsn|a, **lajsk|a**, -y *ж.* разг. лѣтва, дѣсчица
lajst|nout si, -nu *si* *св. (со)* разг. експр. позволя си (*нещо*): **má dost peněz, může si leccos ~nout** то́й/тя́ има (до́ста) пари, мо́же мно́го не́що да си позво́ли
lajtnant, -a *м.* остар. воен. жарг. лейтенант
lak, -u *ж.* 1. лак: **rychle schnoucí ~** бѣрзо съхнещ ла́к; ~ **na nehty** ла́к за нѣкти; ~ **na vlasy** ла́к за коса́ 2. бла́жна бо́я
lák, -u *ж.* пресѣл, саламу́ра, марина́та: **okurkový ~** саламу́ра от кисели кра́ставици; **nakládat maso do ~u** поста́вам месѣ в марина́та
lak|a, -y *ж.* спец. гѣмилак
lák|a, -y *ж.* остар. ста́ра мя́рка за те́чности (70 л)
lákadl|o, -a *ср.* примамка, събла́зън
lák|at, -ám *несв.* 1. (*koho; koho čím, k čemu, kam*) привлѣчам, примамвам, съблазнявам (*някого с нещо, за нещо*): ~at **někoho na výlet** каня, привлѣчам, примамвам някого за екскързия; ~á **mě to jet k moři** съблазнява ме мисѣлта да оти́да на море́ 2. (*od koho, z koho co*) добѣвам, получа́вам (*от някого нещо*) с хитрост, с измама; изнѣдвам (*някого за нещо*)
lákavě *нар.* съблазнітелно, привлекателно, примамливо: **to zní ~** това́ звучи съблазнітелно
lákavost, -i *ж.* съблазнітелност, примамливост, привлекателност
lákav|ý, -á, -é съблазнітелен, привлекателен, примамлив: ~á **nabídka** съблазнітелно предложение; ~é **zboží** примамливи сто́ки
lakmus, -u *м.* хим. ла́кмус
lakmusov|ý, -á, -é хим. ла́кмусов: ~ý **papír** ла́кмусова хартия
lalomě *нар.* скѣпѣрнически: ~ **odměřovat jídlo** скѣпѣрнически сѣпвам я́дене
lakom|ec, -ce *м.* скѣпѣрник; разг. пейор. скрѣндза, стѣпча, пинтия, цияция
lakomost, -i *ж.* 1. скѣпѣрничество 2. по-рядко а́лчност
lakomstv|í, -í *ср.* 1. скѣпѣрничество 2. а́лчност: **dře se do úpadu jen z ~í** то́й/тя́ бѣхти до изнемо́га от а́лчност

~at sazbu печат. връзвам набор на страница

3. (co) трошà, чўпя, развàлям (нещо): **~at hlavu nad něčím** трошà си, блѣскам си главàта над нѣщо; **zbytečně si ~at jazyk, hubu** напрàсно си чѣша езика; напрàсно си хабѣ дўмите 4. (co) експр. пречўпвам, чўпя, преодолѣвам, надвѣвам (нещо): **~at staré návyky** преодолявам, изкоренявам стàри нàвици; **~at opozici** надвѣвам опозиция; **~at normy** надхвѣрлям нòрми; **~at rekordy** бия, чўпя рекòрди 5. (co) физ. чўпя, пречўпвам (нещо): **~at světlo** пречўпвам светлина 6. (koho) разг. причинявам сїлни бòлки, бодѣжи (на някого): **pakostnice ho ~e** мѣчи го подàграта; подàграт-аурниѣк 7. (co) разг. говоря развалѣно, завалѣно (език); завàлям (като говоря): **~at češtinu, němčinu** говоря на развалѣн чѣшки, нѣмски език

lám|at se, -u se /рядко **-ám se** нескв. 1. чўпя се, трошà се, ломя се, пўкам се, пречўпвам се, прекрѣшвам се: **tužka se ~e** мòливѣт се чўпи, троши; **větve se ~ou pod tíhou ovoce** клòните се пречўпват, прекрѣшват под тежесттà на плодовѣте; **kry se ~ou a)** ледѣт се пропўква б) прен. ледовѣте се топят 2. физ. пречўпвам се: **světelný paprsek se ~e** светлїнният лѣч се пречўпва 3. в сѣчет. **nohy se mu ~aly v kolenu** кракàта му се подгѣваха в коленѣте; **hlas se mu ~e** гласѣт му пресѣква (от вълнение и под.); **odpor se ~e** съпротивата отслабва

lámavě нар. 1. чупливо, трошливо, крѣхко 2. завалѣно, развалѣно, с грѣшки: **mluvit ~ německy** говоря на развалѣн нѣмски език

lámavost, -i жс. чупливост, трошливост, крѣхкост: **~ oceli** техн. чупливост, трошливост на стомàна

lámav|ý, -á, -é 1. чуплив, трошлив, крѣхък 2. òстър, сїлен, непоносїм (за болки): **~á bolest v kříži** сїлна бòлка в крѣста 3. физ. пречўпващ

lamel|a, -y жс. техн. ламèла, пластїнка: **~a spojky** ламèла на сѣдинител

lamelov|ý, -á, -é техн. ламèлен; кòйто їма ламèли, пластїнки: **~á spojka u motoru** ламèлен сѣдинител на двигàтел

lamentac|e, -e жс. разг. пейор. оплакване, нарѣждане, вайкане, ридàне: **spustit nekonečnou ~i** впўсна се в безкраїни оплаквания

lament|ovat, -uji /разг. **-uju** нескв. разг. експр. оплаквам се, нарѣждам, вайкам се, ридàя, вия:

~ovat nad mrtvým нарѣждам над умрѣл; **~ovala na svého muže** кàраше се на мѣжà си

lame|ta, -ty жс. 1. сѣрма; мѣдна, злàтна или срѣбърна нїшка за втѣкаване 2. обикн. мн. **lame|ty, -t** станиòлени лèнти, „àнгелски косї“ (за украса на елха)

laminát, -u м. техн. слòста, ламинїрана плàст-маса

laminátov|ý, -á, -é техн. ламинїран; кòйто е от слòста плàстмаса: **~á střecha** пластмàсов, ламинїран пòкрив

lamp|a, -y жс. 1. лàмпа, фенèр: **petrolejová ~a** гàзена лàмпа; **plynová ~a** гàзова лàмпа; **elektrická ~a** електрїческа лàмпа; **oblouková ~a** дѣгова лàмпа; **stolní ~a** настòлна лàмпа; **stojací ~a** лампиòн; будòарна лàмпа; **stropní ~a** тавàнска лàмпа, плафониèра; **visací ~a** полилèй, висяща лàмпа, висящ осветїтел; **pájecí, letovací ~a** поялна лàмпа; **hornická, důlní ~a** миньòрска лàмпа, миньòрски фенèр; рўднична лàмпа, рўдничен фенèр; **věčná ~a (v kostele)** кандїло (в църква) 2. съобиц. техн. лàмпа: **elektronková ~a** електрòнна лàмпа

lampář, -e м. лàмпаджия, фенерджия

lampář|ka, -ky жс. лàмпаджийка, фенерджийка

lampas, -u м., обикн. мн. **lampas|y, -ů** лампàзи: **generálské ~y** генерàлски лампàзи

lampičk|a, -y жс. умал. лàмпичка, фенèрче: **noční ~a** нòщна лàмпа, лàмпичка

lampion [-on/-ón], -u м. лампиòн

lampion|nek [-on/-ón], -nku м. умал. лампиòнче

lampionov|ý [-on/-ón], -á, -é кòйто се отнàсà до лампиòн: **~ý průvod** шѣствие с лампиòни

lampov|ý, -á, -é лàмпен, лàмпов: **~é světlo** светлина на лàмпа; **~á černý** худ. сàждена чѣрна боя

lamželez|o, -a м. експр. човѣк планинà; човѣк кàмък да стїсне, водà ще пўсне; сїлен човѣк

làn, -u м. 1. остар. àкър (стара мярка за повърхност) 2. голяма нїва; блок 3. експр. голямо разстояние: **je to ~ světa** товà е мнòго далèче; товà е на края на светà; **ujít ~ cesty** измїна голямо разстояние, дѣлѣг пѣт

la|ň, -ně жс. 1. кошўта 2. сàмка на сѣверен елèн, лос и под.

lanař, -e м. спорт. жарг. човѣк, кòйто примàмва играчи от дрўги отбòри

lanař|it, -ím нескв. спорт. жарг. примàмвам играчи от дрўги отбòри

lancet|a, -y жс. мед. ланцèт (хирургическо ножче)

lancknecht, -a м. 1. истор. пѣши наѣмен войник 2. пейор. продàжник, наѣмник, мекерè; продàжен човѣк

lančmít, lunchmeat [lančmít], -u м. консервирано мляно месò

langust|a, -y ж. зоол. лангуста (Palinurus)

lan|í, -í, -í който се отнася до кошута: ~í **krok** *прен.* стъпка, походка на кошута

laňk|a, -y ж. умал. 1. малка кошута; кошутка 2. (малка) самка на северен елен, лос и под.

lank|o, -a ср. 1. възенце, канáпче 2. *електр.* тънък изолиран проводник, кабел

lankov|ý, -á, -é който се отнася до тънко възè

lankrab|č, -ěte, lankrab|í, -ího м. *истор.* ландграф

lankrabstv|í, -í ср. *истор.* ландграфство

lan|o, -a ср. (дебело) възè (*обикн. от коноп или метални нишки*): **konopné ~o** конопено възè;

ocelové ~o стоманено възè; **tažné ~o** теглително възè; **nosné ~o** носещо възè; **vlečné ~o** буксирно, теглично възè; **kotevní ~o** кóтвено възè; **šplhat po ~ě** спорт. катèря се по възè

lanolin [-in/-ín], -u м. ланолин

lanolinov|ý [-in/-ín], -á, -é ланолинов: ~é **mýdlo** ланолинов сапýн

lanov|í, -í ср. *техн.* такелаж; възèта на кораб, балон и под.

lanovk|a, -y ж. *техн.* лифт, възена линия, въздушна железница; збчáта железница; **sedáčková ~a** седáлкова възена линия (*с открити седалки*)

lanovkov|ý, -á, -é който се отнася до лифт, до възена линия, въздушна железница, збчáта железница: ~ý **vozík** кабинка на лифт

lanov|ý, -á, -é възен: ~á **dráha** възена линия; ~ý **kotouč** *техн.* шáйба за възèта

lanýž, -e м. бот. трюфел (*гъба*) (Tuber)

lanýžov|ý, -á, -é бот. трюфелен

lapac|í, -í, -í който хвáща; който слýжи за хвáщане; уловителен: ~í **pásy ma kmenech stromů** защитни лèнти по дървèта срещу насекоми

lapač, -e м. 1. *одуш.* уловител, ловèц 2. *неодуш. техн.* уловител: ~ **prachu** пра́шник, прахоотделител, прахоуловител; ~ **dehtu** отделител на катра́н

lapačk|a, -y ж. 1. *одуш.* уловителка 2. *неодуш.* уловител, отделител, филтър: ~a **na mouchy** мухолòвка 3. *експр.* улòвка, примáмка, капáн: **reklamní ~a** рекла́ма примáмка

lapák I, -a м. *одуш.* ловèц (*обикн. за животно*)

lapák II, -u м. *неодуш.* 1. *техн.* уловител, отделител, филтър 2. капáн за ловèне на бездóмни кучèта 3. *жарг.* дра̀нгòлник, затвòр, тъмни́ца

lapálie, -e ж. *разг.* 1. празна работа, глупост; дреболия, не́що незначи́телно 2. неприятност

lap|at, -ám *несв.* 1. (*koho, co; po kot, po čet*) хвáщам, ловя, улáвям (*някого, не́що*); *експр.* сгра́бчвам, пипвам, спипвам (*някого, не́що*): ~**at** **prohazovat** *ж.*

ptáčka ~ají, pěkně mu zpívají *пословица* свáлям на някого звезди́ от небèто; **v nouzi čert (i) mouchy ~á** *пословица* нау́чил се пòп на варèн бòб, свèршил се бòб, оту́чил се пòп 2. *в съчет.* ~**at vzduch/po vzduchu, ~at dech/po dechu** задèхвам се; едвá(м) си поèмам дèх 3. (*co*) *експр.* жáдно ловя, жáдно приèмам (*не́що*): ~**at slova útěchy** жáдно слýшам утеши́телни дýми

lapidár|ium, -ia ср. *спец.* лапидариум (*музейна сбирка от древни каменни изделия*)

lapidárně нар. лапидарно, крáтко, сбíто

lapidárn|í, -í, -í 1. монументáлен: ~í **gotické fresky** монументáлни готически фрèски 2. лапидарен, крáтък, сбíт, изразителен: ~í **odpověď** крáтък, сбíт отгòвор

lapidárnost, -i ж. 1. монументáлност 2. сбíтост, изразителност

láp|is, -u м. 1. *мед.* áдски кáмък, ла́пис 2. *в съчет.* ~ **lazuli** *минер.* лазури́т, лазу́рен кáмък; ла́пис-лазу́л, ла́пис-лазу́р

lap|it, -ím св. (*koho, co*) хвáна, уловя, сгра́бча, пипна, спипам (*някого, не́що*): ~**it myš do pasti** хвáна мýшка в капáн

lap|it se, -ím se св. (*do čeho*) хвáна се, попа́дна (*някъде*): ~**it se do vlastní pasti** *прен.* хвáна се в сòбствения си капáн

lapk|a, -y м. *истор.* краде́ц, апáш, разбòйник, хусáр по пýтищата

lap|nout, -nu св. 1. (*koho, co; po kot, po čet*) хвáна, уловя (*някого, не́що*); *експр.* сгра́бча, пипна, спипам (*някого, не́що*): ~**nout škodnou do tenat** хвáна врèден дивèч в прíмка; ~**nout ženicha** *експр.* пипна жени́х; ~**nout někoho za slovo** *прен.* хвáна се за дýмата на някого 2. *в съчет.* ~**nout vzduch/po vzduchu, ~ dech/~ po dechu** поèма въздух; поèма си дèх

laponsk|ý, -á, -é лаплáндски

laps|us, -u м. 1. *разг.* грèшка, ла́псус 2. *в съчет.* ~**us linguae** *книж.* грèшка на езика

laptop [lap-, ler-], -u м. *комп.* ла́птоп, преносíм компю́тър

largo I нар. муз. ла̀рго (*темно*)

largo II, -a ср. муз. ла̀рго (*музикално произведение*)

larv|a, -y ж. 1. зоол. ли́чинка, ла̀рва: ~a **žaby** *попъхнaтa*

~u **s tváře** смýкна мáската от лицèто на някого 3. *експр.* грубо сурáт, муцу́на, лицè, вñншност

láryfáry, láry fáry междум. дрѣн-дрѣн ярина; празни приказки; дрѣн-дрѣн
laryngál|a, -y ж. език. ларингáлен, гърлен звук
laryngáln|í, -í, -í език. ларингáлен, гърлен: **-í hláska** ларингáлен, гърлен звук
lascivně [-cí/-cí-] нар. неприлично, непристойно, двусмыслено
lascivn|í [-cí/-cí-], **-í, -í** неприличен, непристойен, двусмыслен: **~í vtíp** мръсен виц, анекдот
lascivnost [-cí/-cí-], **-í** ж. неприличие, непристойност, двусмысленост
laser [lejzr], **-u** м. физ. лазер
laserov|ý [lejz-], **-á, -é** физ. лазерен, лазеров: **~ý paprsek** лазерен лъч
lasic|e, -e ж. зоол. невестулка (Mustela)
lasič|í, -í, -í зоол. невестулков, невестулкин
lasičk|a, -y ж. 1. невестулка: **vyklouznout jako ~a** измъкна се, шмугна се като невестулка 2. експр. пьргавелка; пьргавя девойка или жена
lás|ka, -ky ж. 1. (ke komu, k čemu) любов, обич (към някого, към нещо): **mateřská ~ka** майчина любов, обич; **vzájemná ~ka** взаимна любов; **~ka k blížnímu** любов към близкия; **~ka k vlasti** обич, любов към родина, към отечество; **mít někoho v ~ce** обичам някого; изпитвам обич към някого; **sňatek z ~ky** женитба, брак по любов; **vyznání ~ky** обяснение в любов, любовно обяснение; **~ka na první pohled** любов от пръв поглед; **prodejná ~ka** продажна любов, проституция; **opičí ~ka** прен. сляпа любов; **bud'te té ~ky** остар. бъдещият ти съпруг
ho snědl той много го обича, не може да живее без него; **stará ~ka nerezaví** старá любов ръжда не хваща; **~ka nehněvaná není milovaná** поговорка който се карат, те се обичат 2. (k čemu) извънреден интерес; склонност, обич, страст, любов (към нещо): **~ka k četbě** любов към четенето; **nemít film v ~ce** не обичам киното 3. любов; любим човек; любимо нещо: **potkal svou první ~ku** той среща първата си любов; **hudba byla jeho velkou ~kou** музиката беше голямата му любов, страст
lask|at, -ám нескв. (koho, co) милвам, галья (някого, нещо): **~at psa** милвам, галья куче
lask|at se, -ám se нескв. (s kým, s čím) галья се, милвам се (с някого, с нещо): **~at se s dětmi** галья се, милвам се с децата; **~at se s představou štěstí** мечтая си за щастие; лелѣя в душата си представа за щастие
laskavě нар. любезно: **~ souhlasit s něčím** любезно се съглася с нещо; любезно разреша

нещо; **sdělte nám ~** съобщете ни, моля; бъдете така любезни да ни съобщите; **kdybyste ~ dovolil** ако обичате, моля ви; моля да разрешите

laskavost, -i ж. 1. любезност, приветливост: **jsem dojat vaší ~í** трогнат съм от вашата любезност 2. любезна постъпка; любезност, услуга: **děkovat někomu za ~** благодаря на някого за услуга; **prokázat někomu ~** направя на някого услуга

laskav|ý, -á, -é любезен, мил, приветлив, услужлив: **otec ~ý k dětem** мил, ласкав към децата баща; **~é prominutí** любезно извинение; **říci několik ~ých slov** кажа няколко мили, любезни, ласкави думи; **bud'te tak ~ a pomozte mi** бъдете така любезен, добър и ми помогнете

laskomin|a, -y ж., обикн. мн. **laskomi|ny, -n** 1. (na co) скъмина (за нещо): **dělat někomu ~y** правя на някого скъмина 2. желание, ищак: **dělat si ~y na dobrý oběd** обядва ми се нещо хубаво; **dělat si ~y na uprázdněné místo** ласкомя се, точа си зъбите за вакантно място; хвърлям око на вакантно място 3. по-рядко лакомство: **pulty plné ~** щандове, пълни с лакомства

laskyhodn|ý, -á, -é достоен за любов, за обич
laskyplně нар. с много обич, ласкаво; любезно
laskypln|ý, -á, -é изпълнен с обич, с любов; ласкав, любезен: **~ý úsměv** ласкава усмивка; **~é ošetřování nemocného** изпълнени с обич грижи за болен

las|o, -a ср. ласо: **vrhat, házet ~o/~em** хвърлям, миятам ласо; **chytit do ~a /na ~o /~em** уловя с ласо

lastex, -u м. ластик (тъкан): **korzet z ~u** ластичен корсет

lastexov|ý, -á, -é ластичен; който е от ластик (тъкан): **~ý podvazkový pás** ластичен колан за чорапи

lastur|a [-tu/-tú-], **-y** ж. 1. раковина; черупка на мида, охлюв и под.: **~a škeble rybníčné** черупка на сладководна мида 2. прен. раковинообразен предмет

lasturk|a [-tu/-tú-], **-y** ж. умал. раковина; черупка на мида, охлюв и под.

lašk|ovat, -uji/пазг. -uju нескв. (s kým) 1. закачам се, шегувам се, играя си (с някого): **~ovat se psem** играя си с куче; **vlny ~ují s přídí lodí** прен. вълните пльскат носа на кораба 2. кокетнича, флиртувам, занасям се (с някого)

laškovně нар. игриво, закачливо

laškovnost, -i ж. игривост, закачливост

laškovn|ý, -á, -é игрив, закачлив: **~ý úsměv** за- качлива усмивка

lašsk|ý, -á, -é лашки: **~é nářečí** *език. лашки диалект (от южна Силезия)*

laštín|a, -y *жс. език. лашки диалект (от южна Силезия)*

laštovka *вжс. vlaštovka*

lát, laji|разг. laju *несв. 1. (na koho; co; komu, čemu) викам, кряскам, карам се (на някого, на нещо), кълна, ругая, псувам (някого, нещо): ~ dětem* ругая деца; *~ na novoty* ръмжа срещу новоти **2. малко остар. лая, джавкам (за куче)**

la|ť, -tě *жс. лѣтва, лѣта: besídka z ~tí* бесѣдка от лѣтви; **nivelační ~ť** *земем. нивелационна, нивелачна лѣтва, лѣта*

lat|a, -y *жс. бот. гроздовидно съцветие*

látací|, -í, -í който служи за кърпене: **~í jehla** игла за кърпене

látačk|a, -y *жс. 1. кърпачка 2. конци за кърпене 3. игла за кърпене*

lát|at, -ám *несв. кърпя, закръпвам, зашивам: ~at punčochy* кърпя чорапи

latenc|e, -e *жс. книж. латентност*

latentní|, -í, -í *книж. скрит, латентен: ~í síly* скрити сили; **~í infekce** *мед. скрита зараза; ~í teplo* *физ. латентна, скрита топлина*

latern|a, -y *жс. 1. в съчет. ~a magica a) магическо, вълшебено фенѣрче б) "латерна магия" (спектакъл-симбиоза на кино и театър); Laterna Magica* Латерна Магия (*празжки театър*) **2. диал. фенѣр, светилник**

láteř|it, -ím *несв. (–; na koho, co; komu, čemu) викам, кряскам (на някого, на нещо), ругая, кълна, проклинам (някого, нещо): ~il na kluky* той се караше на момчетата; **~it fabrikantům** кълна, проклинам фабриканти

latex, -u *м. латѣкс*

latexov|ý, -á, -é латѣксов: **~á barva** латѣксова боя

latin|a, -y *жс. 1. латински език: klasická ~a* класически латински език; **vulgární ~a** вулгарен, народен латински език; **vyučovat ~u/~ě** преподавам

~u/~ě преподавам лично, послушен съм; **být v koncích/u konce se svou ~ou** стигнал съм до задънена улица, не зная какво да правя **2. в съчет. myslivecká ~a** *експр. ловджийска история, небывалица*

latinář, -e *м. латинист; учител или студент по латински език*

latinářk|a, -y *жс. латинистка; учителка или студентка по латински език*

latiník, -a *м. 1. латинист; специалист по латински*

език и латинска култура **2. остар. привърженик на католицизма**

latinizmus, latinism|us [-tynyzm-], **-a** *м. език. латинизъм*

latiniz|ovat, -uji|разг. -uju *несв. и св. латинизирам*

latink|a, -y *жс. латиница; латинска азбука; латински шрифт*

latinskoamerick|ý, -á, -é латиноамерикански: **~é státy** латиноамерикански страни, държави

latinsky *нар. латински, по латински*

latinsk|ý, -á, -é **1. латински: ~ý jazyk** латински език; **~á mluvnice a)** латинска граматика **б)** учебник по латински език; **~á abeceda** латиница; латинска азбука; латински шрифт; **~á církev** римокатолическа църква **2. романски: ~é národy** романски народи; **Latinská Amerika** Латинска Америка

látk|a, -y *жс. 1. плат, материя: vlněná ~a* вълнен плат, вълнена материя; **kalhotová ~a** плат за панталони; **jednobarevná ~a** едноцветна материя, едноцветен плат **2. материя, вещество, материал: stavební ~y** строителни материали; **hořlavá ~a** запалително вещество; **pohonné ~y** горива, горивни материали; **izolační ~y** изолационни материали; **živné, výživné ~y** хранителни вещества; **organické, ústrojné ~y** *хим. органична материя, органични вещества; anorganické, neústrojné ~y* *хим. неорганична материя, неорганични вещества; výměna látek (v těle)* *физиол. обмяна на веществата (в организма); očkovací ~a/~y* *мед. ваксина; bojové chemické ~y* *воен. бойни химически вещества; výbušné ~y* *техн. взривни вещества 3. материал, сюжет, тема: ~a k debatě* материал за разискване; **~a k románu** сюжет за роман; **přednášková ~a** лекционен материал **4. филос. материя**

látk|a, -y *жс. 1. умал. лѣтвичка 2. спорт. лѣтва*

látkově *нар. по отношение на а) материя б) материал в) сюжет, материал: ~ se lišit* различавам се по материя; **medicína je ~ rozsáhlé studium** в специалността медицина се изучава обемно материал

látkov|ý, -á, -é **1. който се отнася до плат, до материя: ~é střevíčky** обувки от плат (*атлазени и под.*); **~é knoflíky** облечени копчета **2. който се отнася до вещество, до материя: ~á výměna *физиол. обмяна на веществата 3. който се отнася до сюжет, тема, материал: ~ý okruh* тематичен кръг **4. в съчет. ~é podstatné jméno** *език. съществително нарицателно за вещества***

laťkov|ý, -á, -é който е от лѣтви; лѣтвен: **~ý plot** ограда от лѣтви

laťov|í, -í *ср.* събир. лѣтви, дървена решѣтка

laťov|ý, -á, -é лѣтвен; който е от лѣтви: **~á podlaha** дюшеме

latrín|a, -y *ж.* примитивен клозѣт (*обикн. воен-нополеви*)

laureát, -a *м.* лауреат: **~ státní ceny** лауреат на държавна награда

laureátk|a, -y *ж.* лауреатка

laureátsk|ý, -á, -é лауреатски

laureátstv|í, -í *ср.* лауреатско звание

láv|a, -y *ж.* лава: **sopečná ~a** вулканична лава

lavábl, -u *м. текст.* лавабел (*изкуствена копри-нена тъкан за бельо*)

lavic|e, -e *ж.* 1. скамейка, пейка, дълга седалка, банка: **kuchyňská ~e** кѹхненска пейка; **vládní ~e** седалки, банки в парламѣнт; **~e obžalo- vaných** подсѣдима скамейка, скамейка за под-сѣдими 2. *учил.* чин: **školní ~e** училищен чин; **oslovská ~e** *жарг.* място, чин за наказани ученици 3. *геол.* дебѣл слѣй, плѣст: **vápencové ~e** варѣвикови плѣстовѣ

lavíč|k|a, -y *ж.* умал. 1. пейка, скамейчица: **~y v parku** пейки в парк 2. малък чин 3. *спорт.* пейка за гимнастика

lavin|a, -y *ж.* 1. лавина: **sněhová ~a** снѣжна лавина 2. *експр.* лавина, порѣй, потѣк: **~a výčitek** лавина, порѣй, потѣк от ѹпреци

lavinovit|ý, -á, -é лавинообразен и *прен.*

lavinov|ý, -á, -é лавинов и *прен.*: **~é šíření zpráv** масово, лавинообразно разпространѣние на новини

lavír|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* 1. *спорт.* лавирам 2. *разг.* лавирам, маневрирам (*обикн. полити-чески*) 3. *худ.* слагам сѣнки; нюансирам (*боя или туш с вода*)

laťkov|ý, -á, -é който е от лѣтви; лѣтвен: **~ý plot** ограда от лѣтви

lavor, lavór, -u *м.* *разг.* легѣн

lávov|ý, -á, -é който се отнася до лава

laxně *нар.* безразлично, равнодѹшно, вяло, нехѣйно: **~ provádět předpisy** изпълнявам на-рѣждания нехѣйно, незаинтересѣвано

laxn|í, -í, -í безразличен, равнодѹшен, вял, не-хѣен: **~í poměr k práci** равнодѹшно, нехѣйно отношѣние към работата

laxnost, -i *ж.* безразличие, равнодѹшие, вялост, нехѣйство

lazar, -a *м.* *разг. експр.* тѣжко бѣлен чѣвѣк: **leží jako Lazar** лежи като трѹп; лежи горкият, не

мѣже да се вдигне; **je ~ na nohy** мнѣго е злѣ с краката; краката му са бѣлни

lazaret, -u *м.* лазарѣт: **polní ~** пѣходен лазарѣт

lazaretn|í, -í, -í лазарѣтен: **~í vlak** санитарен влак

láz|eň, -ně *ж.* 1. баня, къпане: **sedací ~eň** седяща баня; **vanová ~eň** баня, къпане във вана; **ba-henní ~eň** кална баня; **sluneční ~eň** слѣнчева баня; **vzdušná, větrná ~eň** въздѹшна баня; **horkou ~eň** поставя някого натясно; **~eň** поставя някого да се изпотѣ; **krvavá ~eň** кър-вава баня, кръвопролитие, кланѣ 2. *техн.* баня: **chladicí ~eň** охладителна баня; **kalicí ~eň** закалителна баня; баня за закалка; **mořicí ~eň** баня за бѣйчане; **vyvolávací ~eň** баня за проявяване (*на филм, снимки*); **vodní ~eň** водна баня 3. *по-рядко* баня (*място за къ-мѣ*)

lazeňsk|ý, -á, -é *ж.* телѣчка, баняджийка

lazeňsk|ý I, -á, -é курѣртен, бански, балнео-лѣжки: **~ý dům** балнеосанаториум; **lazeňští hosté a) курортисти б) бѣлни в балнеоса-наториум; ~á léčba** балнеолѣчѣние; **~ý poplatek** курѣртна такса

lazeňsk|ý II, -ého *м.* телѣк, баняджия

lazeňstv|í, -í *ср.* курѣртно дѣло

láz|ně, -í *ж.* само мн. 1. баня, бани: **městské ~ě** градска баня; **veřejné ~ě** общѣствѣна баня; **léčebné ~ě** лечѣбни бани; **jít se vykoupat do ~í** отивам на баня (*градска, общѣствѣна*); **jet do ~í (na léčení)** отивам на бани (*на лечѣние*); **Karlovy Vary jsou světoznámé ~ě** Карлови Вѣри е светѣвноизвестен бански курѣрт, са светѣвноизвестни бани 2. курѣрт; място за почивка: **mořské ~ě** мѣрски курѣрт

lazar, -u *м.* 1. *книж.* лазѹр; небѣсна синева 2. *минер.* лазурит

lazar|a, -y *ж.* *худ.* лазѹрна боя

lazarit, -u *м.* *минер.* лазурит

lázov|ý, -á, -é *разг. жарг. експр.* екстра, царски: **~ý život** царски живѣт

lea|der [lídr], lí|dr, -dra *м.* лидер, водѣч (*на полит. партия и под.*)

leasing [lízi-], -u *м.* *икон.* лѣзинг

leasingov|ý [lízi-], -á, -é *икон.* лѣзингов: **~ý prodej** продажба на лѣзинг

leb, lbi *ж.* *книж.* чѣреп

lebečn|í, -í, -í *анат.* чѣрепен: **~í kost** чѣрепна кост

lebed|a I, -y *ж.* *бот.* лѣбѣда (*Atriplex*)

lebed|a II, -y *ж.* *разг.* 1. *експр.* удовѣлствие, наслада, кеф: **to není žádná ~a, to je dřina** това не ѣ никакво удовѣлствие, ами ѣ тѣжък

трѹд **2.** *грубо* глава, тѣква, кратѹна, куфѣлница
 ◆ **набѣхъ** *набѣхъ*
lebed|jit si, -ím si *несв. разг. експр.* наслаждавам се, блаженствам; кѣф ми е; глѣдам си, кѣрам си кѣфа; кѣфа се
lebk|a, -y ж. **1.** *анат.* чѣреп: **umrlčí ~a** чѣреп на мъртвец **2.** *експр. грубо* глава, тѣква, кратѹна: **člověk s holou ~ou** плешив човѣк; **nalít někomu vědomosti do ~y** налѣя на някого знѣния в главата, в кратѹната
lec|co, lec|cos, -čeho *местоим.* каквѣто и да е; рѣзни рабѣоти; каквѣ ли не; **~cos/~co nového a)** рѣзни нѣви неща **б)** рѣзни новинѣ; **naučil se ~čemu(s)** тѣй се научи на мнѣго неща; **mluvilo se tam o ~čem(s)** за каквѣ ли не сѣ говорѣше там; **nekoupí jen tak ~co(s)** тѣй/тѣя нѣма да кѹпи каквѣ да е
lecč|jí, -í, -í *местоим.* чѣйто и да е; на когѣто и да билѣ
lecjak *нар.* по всѣкакѣв нѣчин, всѣкак; всѣкога: **~jim pomáhal** тѣй им помѣгаше по всѣкакѣв нѣчин, тѣй всѣкак им помѣгаше, тѣй всѣкога им помѣгаше **2.** как да е: **oběd se u nich odbývá ~** тѣ обѣдват как да е; **neudělal to ~** тѣй не гѣ направи как да е
lecjak|ý, -á, -é, по-рядко lecjak|ýs, ~ás, ~és *местоим.* **1.** всѣкакѣв, рѣзличен, какѣв ли нѣ: **nábytek byl ~ý** мѣбелите бѣха всѣкакѣви, нѣй-рѣзлични; **doma ji čekala ~á práce** в кѣщи я чѣкаше всѣкакѣва, нѣй-рѣзлична рабѣота; **~á sebranka** всѣкакѣва сбѣрщина, какѣва ли нѣ измет, сгѣн **2.** какѣв и да е: **nebyli z ~ých rodin** не бѣха от какѣви да е семѣйства
leckam, leckams *нар.* **1.** кѣдѣ ли нѣ, на мнѣго мѣста, навсѣкѣде: **přišel ~** тѣй ходѣ кѣдѣ ли нѣ **2.** кѣдѣ да е: **nechtěl se posadit ~** тѣй не ѣскаше да сѣдне кѣдѣ да е
leckde, leckdes *нар.* **1.** всѣкѣде, на мнѣго мѣста, кѣдѣ ли нѣ: **vyskytuje se to ~** товѣ се срѣща кѣдѣ ли нѣ, на мнѣго мѣста; **může pracovat ~** мѣже да рабѣти всѣкѣде **2.** кѣдѣ да е, кѣдѣто и да билѣ: **nechce bydlet jen tak ~** не ѣска да живѣе кѣдѣ да е
lec|kdo, lec|kdos, -koho(s) *местоим.* **1.** нѣ едѣн, мнѣзина: **~kdo si toho všiml** мнѣзина са забѣлязали товѣ; **~komu se to nelíbilo** на мнѣго хѣра товѣ не ѣм харѣса **2.** кѣй ли нѣ, всѣкакѣви хѣра: **radil se s ~kým** тѣй се свѣтѣваше с когѣ ли нѣ, с всѣкакѣви хѣра **3.** кѣй да е: **nevzala si jen tak ~koho** тѣ не сѣ омѣжи за когѣ да е
leckdy *нар.* понѣкога, нѣведнѣж, от врѣме на врѣме: **už mne to ~ napadlo** товѣ нѣведнѣж

ми ѣдѣваше на ѹм; **~ byly spory** понѣкога, нѣведнѣж, от врѣме на врѣме ѣмаше спѣровѣ
leckte|rý, -rá, -ré *местоим.* **1.** не едѣн, мнѣзина: **v ~rém ohledu měl pravdu** в мнѣго отношѣния, в нѣ еднѣ отношѣние тѣй бѣше прав; **~ří lidé tomu nevěří** мнѣзина, мнѣго хѣра не вѣрват в товѣ, на товѣ **2.** какѣв да е, всѣкакѣв, всѣки, нѣкакѣв(си): **nepřátelil by se s ~rým darebákem** тѣй не бѣ дружил с нѣкакѣв мошѣник
leč I *сѹюз книж.* **1.** освѣн; с изклѣчѣние на: **nemá nikoho, ~ tebe** тѣй/тѣя си нѣма нѣкого освѣн тѣбе; **neuzdraví se, ~ zázrakem** тѣй/ тѣя нѣма да оздравѣе, освѣн по чѹдо; **nepůjdu pryč, ~ byste mě vyhnali** нѣма да си отѣда, освѣн ако (не) мѣ изгѣните **2.** но, обѣче, алѣ: **pilný, ~ nespolehlivý pracovník** прилѣжен, но ненадѣжден рабѣтник; **nemocného to posílí, ~ neuzdraví** товѣ ще дадѣ сѣли на бѣлния, но нѣма да го излѣкѹва
leč II, leč, -e ж. **1.** *лов.* капѣн, примѣмка **2.** *лов.* хѣйка, потѣря: **kruhová ~** ловѣне на дивѣч в крѣг; **zatáhnout ~** стѣгна ѣбрѣча (*около дивѣч*) **3.** *малко остар.* улѣвка, хѣтрост
lěč|b|a, -y ж. *лечѣние, лекѹване:* **lázeňská ~a** бѣлнеолечѣние; **~a hudbou** лечѣние с мѹзика
lěčebn|a, -y ж. *лечѣбно заведѣние; лечѣбница:* **psychiatrická ~a** институт за душѣвно бѣлни, психиатричен институт
lěčebn|é, -ého *ср.* такса за лечѣние
lěčebně *нар.* *лечѣбно; що се отнѣся до лечѣние, до лекѹване; в лечѣбно отношѣние:* **~ zužitkovaný pramen** (минерѣлен) ѣзвор, изпѣлзван за лечѣние
lěčebn|ý, -á, -é *лечѣбен:* **~ý ústav** лечѣбно заведѣние, лечѣбен институт; **~á kúra** кѹрс на лечѣние; **~á péče** грѣжи за бѣлни; **~á tělesná výchova, ~ý tělocvik** лечѣбна физкултѹра
lěčen|í, -í *ср.* *лечѣние, лекѹване:* **ambulantní ~í** амбулатѣрно лечѣние; **ústavní, nemocniční ~í** стационарно, бѣлнично лечѣние
lěč|it, -ím *несв. (koho, co)* лекѹвам, *остар.* церѣ, лечѣ (*някого, нещѣ*): **~it chřipku** лекѹвам грѣп; **~it nemocného** лекѹвам бѣлен; **~it ránu** лекѹвам, церѣ рѣна
lěčitel, -e м. *нарѣден лечѣтел, церѣтел; остар.* знахѣр, врач, бѣяч: **přírodní ~** знахѣр
lěčitelk|a, -y ж. *нарѣдна лечѣтелка, церѣтелка; остар.* знахѣрка, врѣчка, бѣячка
lěčivě *нар.* *лечѣбно, целѣбно, лековѣто:* **ticho působí ~** тишинѣта лекѹва, ѣма лечѣбно вѣздѣйствиѣ
lěčiv|o, -a *ср.* *лекѣрство; лечѣбно срѣдство; ме-*

led|ek, -ku *м.* 1. *хим.* селітра: **čilský ~ek** чилійска селітра; **~ek draselný** каліев нїтра̀т, каліева селітра; **~ek sodný** натріев нїтра̀т, натрієва селітра 2. *земед.* азòтен тòр, азòтни тòрове

led|en, -na *м. януари*

ledk|ovat, -uji|разг. -uju *несв.* торя, наторявам със селитра, с изкуствен тор

ledňáč|ek, -ka *м. зоол.* рибарче (*птица*) (*Aecedo*)

ledn|í, -í, -í леден; който се отнася до лед: **~í sporty** спортите върху лед; **medvěď ~í** *зоол.* бяла полярна мечка (*Ursus maritimus*)

lednic|e, -e *ж.* 1. ледница; помещение, мазе, където се държи лед 2. *експр.* ледник, хладилник; студено място

lednič|ka, -u *ж.* (домашен) хладилник: **elektrická ~a** (електрически) хладилник

lednov|ý, -á, -é януарски

ledn|ý, -á, -é *поет.* леден, студен

ledobor|ec, -ce *м.* ледоразбивач: **atomový ~** атомен ледоразбивач

ledolam, ledolom, -u *м.* *строит.* мостобран, ледолъм, ледорез

ledotvorn|ý, -á, -é ледообразуващ

led|ovat, -uji|разг. -uju *несв.* сека лед от река, от езеро

ledovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* леденя; превръщам се в лед; замръзвам, заледявам се: **sníh ~í** снегът става на лед; **krev jí hrůzou ~í v žilách** *прен.* от ужас кръвта ѝ се смразява, вледнява в жилите

ledovat|ka, -u *ж.* поледица

ledovat|ý, -á, -é 1. леден; който се отнася до лед: **~á kůra na řece** ледена покривка на река 2. ледовит, леден, хладен, студен, мразовит: **~á voda** леденостудена вода 3. *прен.* хладен, студен, леден: **~ý pohled** хладен, студен, леден поглед; **~é srdce** ледено, студено, кораво сърце

ledovcov|ý, -á, -é ледников, глечеров: **~ý kotel** *геол.* циркус (*от ледников произход*)

ledove|c, -ce *м. геогр.* 1. ледник, глечер 2. айсберг

ledově *нар.* ледено и *прен.*: **~ studená voda** леденостудена вода; **~ klidný** *прен.* съвсѐм спокоен, ледено спокоен

ledov|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í леденя; превръщам се в лед; замръзвам, заледявам се

ledovit|ý, -á, -é 1. леден; който се отнася до лед 2. *книж.* ледовит, леден, хладен, студен, мразовит: **~ý vichr** леденостуден вятър, леденостудена вихрушка 3. *по-рядко книж. прен.* студен, хладен, леден, леденостуден

ledov|ka, -u 1. поледица; ледена кора 2. *обикн. мн.* **ledov|ky, -ek** *хран.* вид бонбони с какъова плънка

ledov|ý, -á, -é 1. леден; който се отнася до лед: **~á kra** леден блок, голямо парче лед (*по река и*

под.); **Severní ~ý oceán, остар. Severní moře** **~é** Северен ледовит океан; **~é obklady na hlavu** компреси с лед на главата; **~é květy na oknech** ледени шапки, цветя по прозорци; **~í muži** майски студове, последно зимно застудяване през май (*около 12, 13 и 14 май, когато са празниците на Панкрац, Сервац и Бонифац*); **~á jeskyně** ледена пещера; **~a hora** *геогр.* айсберг; **~á doba** *геол.* ледников период 2. леден, леденостуден, хладен, мразовит: **~á voda** леденостудена вода; **mít ~é ruce** ръцете ми са ледени 3. *прен. експр.* студен, хладен, леден: **~á nenávist** смъртна омраза; **~ý klid** ледено спокойствие 4. *в съчет.* **~é sklo** *сткл.* матирано стъкло; стъкло с матови шапки 5. *хран. в съчет.* **~á čokoláda** бял шоколад; **~é bonbóny** дропс; захарни бонбони за смучене

ledv|í, -í *ср.* 1. *остар.* слабини, бедра, хълбоци 2. *математ.* **~y** **vat ~í** взирам се в себе си, в душата си; **na-hlédnout, podívat se někomu do ~í** надникна в душата на някого; **odhalit své ~í** разкрия си душата

ledvin|a, -y *ж. анат.* бъбрек: **zánět ~** *мед.* нефрит; **telecí ~a** *готв.* телешко филе, телешка рибица с бъбреци

ledvink|a, -y *ж. умал.* 1. бъбрек, бъбрече: **vepřové ~y** *готв.* свински бъбреци; **dušené ~y** *готв.* задушени бъбреци 2. *спорт.* **жарг.** (малък) спортен сак 2. малка чанта с овална форма (*обикн. закачена за колана*)

ledvinn|ý, -á, -é *анат.* бъбречен: **pánvička ~á** бъбречно легенче

ledvinovit|ý, -á, -é бъбрековиден

ledvinov|ý, -á, -é бъбречен: **~é nemoci** *мед.* бъбречни болести, болести на бъбреците; **~ý záchvat** *мед.* бъбречна криза; **~é kamínky** *мед.* камъни в бъбреците, бъбречни камъни; **~á pánvička** *анат.* бъбречно легенче

lég|a, -y *ж. шив.* (защита) плох (*на дреха*); биѐ

legac|e, -e *ж.* 1. легация 2. *истор.* легация, пратеничество

legačn|í, -í, -í легационен: **~í tajemník** легационен секретар; **~í rada** легационен съветник

legalit|a, -y *ж.* *юрид.* легалност, законност

legalizac|e, -e *ж.* 1. легализиране, узаконяване 2. легализиране, заверяване, заверка: **~e podpisu** заверка, легализиране на подпис

legalizačn|í, -í, -í който се отнася до легализиране, заверяване, заверка

legaliz|ovat, -uji|разг. -uju *несв. и св.* 1. ле-

гализирам; узаконявам/узаконя: **~ovat za-bavení velkostatků** легализирам, узаконявам/узаконя отчуждаване на голѐми имѐния **2.** легализирам, заверявам/заверя (подпис и под.)

legálně нар. юрид. легално, законно; по легален, законен начин

legální, **-í, -í** юрид. легален, законен: **~í vláda** законно правителство; **~í postup** легални, законни действия

legálnost, -i ж. юрид. легалност, законност

legát, -a м. **1.** истор. легат, пратеник, посланик **2.** църк. легат; папски представител

legato [-gá-] нар. муз. легато

legend|a, -y ж. **1.** църк. житиѐ, легенда: **~a o svatém Václavovi** житиѐ на свети Вацлав **2.** лит. легенда, предание **3.** легенда, измислица: **šířít lživé ~y** разпространявам лъжливи истории, измислици **4.** спец. легенда, обяснителен текст: **~a k mapě** легенда на карта

legendární, **-í, -í** **1.** житиѐн **2.** легендарен, про-словѹт

legendárnost, -i ж. легендарност

legi|e, -e ж. **1.** истор. легион: **římské ~e** римски легиони **2.** лѐгия, легион; доброволчески отряд: **studentská ~e** студѐнтски легион (при революцията през 1848 г.); **cizinecká ~e** Чуждестранният легион (във Франция) **3.** експр. мнѐжество, легион **4.** в съчет. **Čestná ~e** орден на Пѐчетния легион (във Франция)

leg|íny, -ín ж. мн. (еластичен) клин

legionář, -e м. легионѐр

legionářsk|ý, -á, -é легионѐрски

legionářstv|í, -í ср. легионѐрство

legislativ|a [-ty-/tý-], **-y** ж. юрид. законодательство, легислатура

legislativn|í [-ty-/tý-], **-í, -í** законодателен, легислативен

legitimac|e [-ty-], **-e** ж. **1.** легитимация, книжка, карта, паспорт, билѐт: **občanská ~e** лична карта, граждански личен паспорт; **stranická ~e** партѐен билѐт; **členská ~e** члѐнска карта, книжка; **odborářská ~e** профсъюзна книжка; **~e na dráhu** карта за пътуване с влак; **~e na tramvaj** абонаментна трамвайна карта **2.** юрид. легитимация, узаконяване

legitimačn|í [-ty-], **-í, -í** който слѹжи за легитимирание: **~í průkaz** легитимация; документ за легитимирание

legitimít|a [-ty-], **-y** ж. легитимност, законност

legitimn|í [-ty-], **-í, -í** легитимен, законен: **~í žena** законна женá, съпруга

legitim|ovat [-ty-], **-uji/разг. -uju** неск. и св. **1.** (кого, що) упълномощавам/упълномощя (няко-

го, нещо) **2.** (кого, со) узаконявам/узаконя (някого, нещо): **~ovat dítě** узаконявам/узаконя детѐ **3.** (кого) жарг. карам (някого) да се легитимира

legitim|ovat se, -uji/se/разг. -uju se неск. и св. легитимирам се; показвам/покажа документи си: **~ujte se!** легитимирайте се! покажете си документи!

lego, -a ср. лѐго (детска игра)

legovac|í, -í, -í техн. легирац

legován|í, -í ср. техн. легиране: **~í oceli/ocel** легиране на стомана

legovan|ý, -á, -é техн. легиран, сплавен: **~á ocel** легирана стомана

leg|ovat, -uji/разг. -uju неск. техн. легирам

legrac|e, -e ж. шегá, разг. майтап, кодѐш: **dělat něco jen z ~e** правя нѐщо на шегá, на майтап: **ten člověk je samá ~e** този човѐк е голям майтапчия, голям веселяк; **dělat si z někoho ~i** правя си майтап с някого; **je lidem pro ~i** той е станал за смях на хората; **s ním není žádná ~e a)** той е опáсен човѐк; с нѐго шегá не бива **б)** той е скѹчен; той е голяма скѹка; **postavit metro, to není žádná ~e** да построиш метрѐ не ѐ шегá работа; **tak, a je po ~i** ѐ, край; свърши се; **každá ~e něco stojí** поговорка всяко удовѐлствие се заплаща; нищо не остава безпáзано

legračnĕ нар. разг. смѐшно, комично, забáвно, разг. на майтап: **vypadat ~** изглѐждам смѐшно

legračn|í, -í, -í разг. смѐшен, комичен, забáвен, разг. майтапчийски: **~í výstup** комична сцѐнка; **to je ~í člověk a)** той е смѐшен **б)** товá е забáвен човѐк; **brát život z ~í stránky** глѐдам на живѐта откъм веселата му страна

leguán, -a м. зоол. игуáна (Iguana)

leh, -u м. спорт. лег; лѐгнало положение; положение лежешкѐм: **střelba v ~u/z ~u** стрелбá от лѐгнало положение

lehačk|a, -y ж. кушѐтка, леглѐ

lehárn|a, -y ж. **1.** спец. място за почивка в леглѐ на открито (в санаториуми и детски заведения) **2.** жарг. лежáчка, топло местѐнце

leh|at, -ám неск. **1.** обикн. **~at si** лягам (си): **~at si na záda** лягам по грѐб; **právě si ~á** тъкмо ляга да спи; **myslí na to vstáváje ~aje** мисли за товá денонѐшно **2.** лягам, полягам (за жито ит.)

3. (на кого, на со) прен. лягам, стовáрвам се (върху някого, върху нещо): **~ají na něho velké starosti** голѐми грижи му се стовáрват на главата

lĕh|at, -ám, разг. lĕh|at, -ám неск. многокр. чѐсто си лягам, полежáвам си, излежáвам се: **kočky**

rády ~ají na slunci кòтките обичат да лежат, да се излежават на слънце, на припек
lehátko, -a *ср.* кушѣтка (*сгъваема*); шезлòнг:
opalovat se na zahradním ~u пекà се в гради-
 ната на шезлòнг; **spartakiádní ~o** пòходно
 леглò
lehátkov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до кушѣтка, до
 шезлòнг: **~ý vůz** *ж.п.* кушѣт-вагòн; туристич-
 ески спàлен вагòн
leháv|at, разг. l|háv|at, -ám *несв. многокр.* чѣсто,
 редòвно лежà, полержàвам си, излежàвам се
lehce, lehko *нар.* 1. лèко, лèкичко, мàлко: **lehce**
poplácat po rameni лèко потýпам по рàмото;
lehce se dotknout лèко се докòсна; **lehce na-**
šlapovat стъпвам лèко; **lehce se usmát** лèко се
 усмìхна; **lehce oblečený** лèко облèчен; **lehce**
nemocný лèко бòлен; **lehce raněný** лèко ранèн;
lehce zahnutý nos лèко гърбав нòс; **je mi lehko**
u srdce лèко ми е на сърцèто; **brát něco lehce/**
lehko приèмам нèщо лèко, несериòзно 2. лèко,
 лèсно: **lehce něco získat** придобия нèщо лèко,
 лèсно; **lehce se unavit** лèсно се уморя, изморя;
lehce/lehko se může nastydnout лèсно мòже
 да се настìне; **to se lehce/lehko může stát** лèсно
 мòже да се слýчи; **jídlo lehce/lehko stravitelné**
 лèсно смилаемо ядене, ястие; **lehce/lehko**
dostupný materiál лèсно достъпен материал;
lehce píšící autor лèсно пишещ àвтор; **lehce**
vydělané peníze лèко, лèсно спечèлени парì;
to se lehko řekne лèсно е да се кàже; **to se mu**
lehko nepovede товà нýма да му се удадè лèсно;
to ti lehko/lehce neprojde товà нýма да ти се
 разминè лèсно; **lehce nabyt, lehce pozbyl**
пословица лèсно спечèлено - лèсно загýбено
lehčen|ý, -á, -é *строит.* олектòн: **~é cihly** оле-
 котèни тýхли (*кухи, порести*)
lehkoatletick|ý, -á, -é *спорт.* лекоатлетически:
 ~é *disciplínu* лекоатлетически дисциплини
lehkomyslně *нар.* лекомислено, вятърничаво
lehkomyslnic|e, -e *ж.* лекомислена, вятърничава
 жена
lehkomyslník, -a *м.* лекомислен, вятърничав
 човèк; *разг.* ветрогòн
lehkomyslnost, -i *ж.* лекомисленост, лекомислие,
 вятърничавост
lehkomysln|ý, -á, -é лекомислен, вятърничав: **~á**
povaha лекомислен харàктер; **~ý tón** леко-
 мислен, небрèжен, несериòзен тòн; **~ý člověk**
 лекомислен, вятърничав човèк; *разг.* ветро-
 гòн
lehkonoh|ý, -á, -é бързонòг
lehkooděn|ec, -ce *м.* *истор.* лèковòрьжèн
 войник

lehkost, -i *ж.* 1. лèкост, лекотà: **~ břemene** лекотà
 на товàр; **~ pohybu** лекотà на движèние 2. ле-
 котà, леснотà, леснинà: **~ výdělku** лекотà,
 леснотà на печàлба
lehkovážně *нар.* лекомислено, вятърничаво; без-
 грижно
lehkovážnost, -i *ж.* лекомисленост, лекомислие,
 вятърничавост; безгрийност, безгрийжие
lehkovážn|ý, -á, -é лекомислен, вятърничав; без-
 грижен: **~ý čin** лекомислена, необмислена по-
 стъпка; **~é mládí** лекомислена, вятърничава,
 безгрийна мlàдост
lehkověrně *нар.* лековèрно, доверчиво
lehkověrnost, -i *ж.* лековèрност, лековèрие,
 доверчивост
lehkověrn|ý, -á, -é лековèрен, доверчив: **~ý stařec**
 лековèрен, доверчив старец; **~á politika** леко-
 вèрна, несериòзна политика
lehk|ý, -á, -é 1. лек: **~á hmota** лèка материя; **~á**
obuv лèки обýвки; **~ý průmysl** лèка про-
 мисленост, индýстрия; **~é strojírenství** лèко
 машиностроèне; **~é kovy** *техн.* лèки метàли;
~ý olej *техн.* лèко маслò; **~é cihly** *строит.*
 олектòнèни тýхли; **~á půda** *земеð.* лèка, рòх-
 кава, пясъчна, песъчлива пòчва; **~ý kulomet**
воен. лèка картèчница; **~á puma** *воен.* мало-
 калибрена бòмба; **~é dělostřelectvo** *воен.* лèка
 артилерия; **~á jízda** *воен. истор.* лèка кавà-
 лèрия; **~á atletika** *спорт.* лèка атлèтика; **~á**
váha *спорт.* лèка категòрия; **~á doba** *лит.*
 лекòтвичàстòстíиавстíк ♦ **odejít-ou**
kapsou отида си с прàзен, изпрàзнен джòб,
 без парì 2. лек, пòргав: **~ý krok** лèка стъпка;
~á chůze *зàдìтaвaпòдà* ♦ **mít-ou**
ruku сръчен сьм, ймам злàтни ръцè 3. лек, слаб,
 незначителен: **~é zařukání** лèко, слàбо
 почýкване; **~ý dotyk** лèко докòсване; **~á únava**
 лèка умòра; **~é spaní** лèк сьн; **~á nemoc, ~é**
onemocnění лèко заболяване; **~á strava** лèка,
 лèсномилаема хранà; **~é víno** лèко винò; **~é**
provinění лèко провинèние; **~é ublížení na těle**
юрид. лèка травма, лèка телèsна поврèда; **~ý**
trest *юрид.* лèко наказàние; **~ý hřích** *църк.* лèк
 грях 4. лек, спòкòен, безгрийжен, тих: **~á smrt**
 лèка смърт ♦ **dějmu pánbůh-éodpočinutí**
budiž mu země ~á! лèка му прѣст! мйр на
 прахà му! **mít ~ou hlavu** безгрийжен сьм; **s ~ým**
srdcem с лèко сьрцè, безгрийжно; **brát něco na**
~ou váhu глèдам лèко, безгрийжно на нèщо 5.
пейор. лек, лекомислен, вятърничав, леко-
 нрàвен: **~á krev, povaha** лекомислен, вятър-
 ничав харàктер; **~é mravy** лèки нрàви; **~á holka,**
ženská *ж.* лèка жèнà, лèка посипýлка ♦ **toje-ézboží**

lékařsky нар. лèкарски; като лèкар; от лèкарска

глѣдна тѣчка

lékařský, -á, -é медицински, лѣкарски: **~á fakulta** медицински факултѣт; **~á chemie** хѣмия за медѣици; **~á prohlídka** медицински прѣглед; **~é vysvědčení** медицинско свидѣтелство; **~é ošetření, ~á pomoc** медицинска пѣмощ; **~á péče** здравни грижи; грижи за здравето; **~á praxe** медицинска, лѣкарска практика

lékařství, -í *ср.* 1. медицина: **studovat ~í** слѣдувам, уча медицина; **dětské ~í** педиатрия; **vnitřní ~í** терапѣвтика, терапія; специалност вътрешни болѣсти; **soudní ~í** съдѣбна медицина 2. медицинска, лѣкарска практика; лекѣване; медицина: **lidové ~í** народна медицина

lek[aj I, -ám *несв. (koho čím)* плаша (някого *с нецо*): **ne~ej mě!** не мѣ плашѣ!

lek[aj II, -ám *несв.* гѣна, загѣвам, мрѣ, умѣрам (за риба): **~ám žízni** *експр. прен.* умѣрам от жѣжда

lek[aj se, -ám se *несв. (koho čeho; oč)* плаша се, изплашвам се (от някого, от нецо; за нецо): **ne~ejte se, nic se nestalo** не сѣ плашѣте, нищо не ѣ станало, нищо не сѣ случило, нѣма нищо; **~at se o něčím zdravím** безпокоя се, тревожа се за здравѣниѣ ♦ **~asobnost stínu** плаша се от собствѣната си сѣнка

lekavě *нар.* страхливо, плашливо

lekavost, -i *жс.* страхливост, плашливост

lekav[ý, -á, -é страхлив, плашлив: **~é dítě** страхливо дѣтѣ; **~ý kůň** плашлив кѣн

lekcje, -e *жс.* 1. лекѣия, урок: **nevynchat ani jedinou ~i** не пропу́сна нѣто еѣдин урок; **probrat celou ~i z učebnice** мѣна цѣлия урок от учебника 2. поучѣние, урок, лекѣия: **dostat důkladnou ~i** полу́ча добѣр урок *и прен.*; **udělit někomu ~i a)** да́м на някого добѣр урок б) прочѣта на някого кѣнско (евѣнгѣлие)

lekl[ý, -á, -é мѣртѣвъ, умрѣл (за риба)

leknín, -u *м.* бот. водна лилия, водна рѣза (Nymphaea)

lek[nout I, -nu *св. (koho)* уплаша (някого): **~lo ho pomýšlení na něco** уплаши го мѣсълтѣ за нѣшо

lek[nout II, -nu *св.* умрѣ, загѣна (за риба): **kapr bez vody ~l** без вода шарѣнѣт загѣна, умрѣ; **~nu žízni** *експр.* ще умрѣ от жѣжда

lek[nout se, -nu se *св. (čeho)* уплаша се, изплаша се (от нецо): **všeho se hned ~ne** плаши се от всѣчко, от най-мѣлкото нѣщо

lékopis, -u *м.* аптек. фармакопѣя

lékořice, -e *жс.* бот. сладник; слѣдко кѣренче (Glycyrrhiza)

lékovk[a, y *жс.* аптек. аптекѣрско шишѣнце

lektor, -a *м.* 1. лѣктор, преподаватѣл (*във висше учебно заведение*): **~ češtiny** лѣктор, преподаватѣл по чѣшки езѣк 2. рецензѣнт (*в издѣтелство, в театр*)

lektorát, -u *м.* лекторѣт

lektork[a, -y *жс.* 1. лѣкторка, преподаватѣлка (*във висше учебно заведение*) 2. рецензѣнтка (*в издѣтелство, в театр*)

lektor[ovat, -uji/разг. -uju *несв. (co)* *жарг.* рецензѣрам (*нецо*) (*в издѣтелство*)

lektorsk[ý, -á, -é 1. лѣкторски, преподаватѣлски: **~á cvičení** практичѣски занѣтия, упражнѣния 2. рецензѣнтски: **~ý posudek** (издѣтелска) рецензѣия

lektvar, -u *м.* 1. *остар.* смѣс от лековѣ 2. *разг. експр.* пейор. лек, цѣр, биле

lel[ek, -ka *м.* зоол. мрачѣник; козодѣй; нѣщна лѣкѣя (Crimlys) ♦ **chodník** зѣпам, бездѣлничѣ; лапам мухѣ

lelk[ovat, -uji/разг. -uju *несв.* зѣпам, бездѣлничѣ; лапам мухѣ

lem, -u *м.* 1. край, кант, рѣб, биѣ, кѣнар: **~ sukne** крѣй на полѣ; **plášť s kožešinovým ~em** палтѣ порѣбѣно, обшѣто с кѣжа; палтѣ с кѣжена гарнитѣра; **zástěra ozdobená ~y** престѣлка, украсѣна с биѣта 2. бордѣор: **~ chodníku** бордѣор на трѣтоѣр

lemovac[í, -í, -í кѣйто слѣжи за порѣбѣване, обшѣване, обтѣчѣване, гарнѣране: **~í stužka** галѣн, шѣрит, кѣнар, гѣйтѣн, обшѣвка

lemován[í, -í *ср.* 1. обшѣване, обтѣчѣване, гарнѣране, порѣбѣване, кантѣране 2. обшѣвка, шѣрит, гѣйтѣн, кант, кѣнар

lemovan[ý, -á, -é обшѣт, обтѣчен, порѣбен, гарнѣран, кантѣран: **kožich ~ý beránkem** (глѣдко) кѣжено палтѣ, порѣбѣно с ѣгнѣшка кѣжа; **silnice je ~á stromy** покрѣй шѣсѣто са наредѣни дѣрѣѣта

lem[ovat, -uji/разг. -uju *несв. (co)* обшѣвам, обтѣчѣвам, гарнѣрам, порѣбѣвам (*нецо*)

lemovk[a, -y *жс.* обшѣвка, галѣн, шѣрит, кѣнар, гѣйтѣн

len, lnu *м.* бот. лен (Linum): **pěstování lnu** отгѣждѣне на лѣн; **šaty ze lnu** лѣнена рѣкля; **vlasý jako len** косѣ като лѣн (*светлѣоруса*)

leník, -a *м.* истѣр. лѣнник, васѣл

leninism[us, leninism[us [-ninyzm-], **-u** *м.* полит. лѣнинѣзм

leninist[a [-niny-], **-y** *м.* полит. лѣнинѣист, лѣнѣнец

lenivě *нар.* 1. лѣнѣиво, мѣрзѣливо 2. *рядко* бѣвно, мѣдно

leniv[ec, -ce *м.* *експр.* лѣнѣвец, мѣрзѣлѣвец

leniv[ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* ставам лѣнѣив, мѣрзѣлив

lenivost, **-i** *жс.* ленивост, лѐност, мързеливост, мързел: **duševní** ~ духòвен мързел, духòвна лѐност
leniv|ý, **-á**, **-é** **1.** ленив, мързелив: **je ~ý na chůzi** мързѝ го да хòди **2.** *рядко* бавен, мѹден: **~ý vývoj** мѹдно, бавно развитие
lenn|í, **-í**, **-í** *истор.* лѐнен, васàлен: **~í pán** васàл, лѐнник; **~í právo** лѐнно, васàлно прàво
lén|o, **-a** *ср. истор.* лен; лѐнно владѐние; феòд: **dát v ~o** дàм като лѐнно владѐние
lenoch I, **-a** *м.* ленивец, мързеливец, лентяй, хайлáz(ин), мързелàн: **je ~ na psaní** мързѝ го да ми пише; **je to ~ k pohledání** тòй е голя́м мързел; **ty ~u líná!** *експр.* хайлázин такъв! мързел такъв! мързелàн такъв!
lenoch II, **-u** *м.* **1.** облега́лка (*на стол*) **2.** *разг.* линйрана хартия; подлїстник
lenochod, **-a** *м.* **1.** *зоол.* ленивец (Bradypus, Choloepus) **2.** *експр.* ленивец, мързелàн, мързел, мързеливец, лентяй
lenor|a, **lenór|a**, **-y** *жс. разг. експр.* мързел, лѐност ♦ **chytá se ho, chytla ho, padla na něho, sedla na něho, drží ho ~a** хва́ща го, хва́нал го е мързелъг
lenost, **-i** *жс.* ленивост, лѐност, мързел, мързеливост: **propadl ~i** хва́на го мързел
lenoš|it, **-ím** *несв.* мързелувам, хайлазувам, лентяйствам
lenošivě *нар.* лениво, мързеливо
lenošivost, **-i** *жс.* ленивост, лѐност, мързел, мързеливост
lenošiv|ý, **-á**, **-é** ленив, мързелив: **~ý člověk** ленив, мързелив човѐк; **~ý život** живòт в бездѐлие, лентяйски живòт
lenošk|a I, **-y** *жс. рядко експр.* мързеливка, ленивка, мързелàна
lenošk|a II, **-y** *жс.* креслò: **kožená ~a** кòжено креслò; **ušatá ~a** вид старинно креслò
lenošně *нар.* лениво, мързеливо
lenošnost, **-i** *жс.* ленивост, лѐност, мързеливост
lenošn|ý, **-á**, **-é** ленив, мързелив: **~ý život** живòт в бездѐлие, лентяйски живòт; **lenochu ~á** *експр.* èх тѝ, мързеливецо! мързеливец, мързелàн, хайлázин такъв!
lenošsk|ý, **-á**, **-é** ленив, мързелив, лентяйски: **~ý poměr k práci** лентяйско отношѐние към работата
lenošstv|í, **-í** *ср.* лентяйстване, мързелуване, хайлазуване
lento I *нар. муз.* лѐнто (*темпо*)
lent|o II, **-a** *ср. муз.* лѐнто (*музикална пиеса*)
leopard, **-a** *м.* *зоол.* леопàрд (Felis pardus)
leopard|í, **-í**, **-í** леопàрдов

lep, **-u** *м.* лепѝло, клѐй: **ševcovský ~** обушàрско
 на се на вѝдицата на някого; **dostat, chytit někoho na ~** *разг.* хва́на някого на вѝдицата си
lépe, *разг.* **líp** *сравн. от dobře* пò-добре
lep|ek, **-ku** *м. хим.* глутѐн (*растителен белтък*)
lepen|í, **-í** *ср.* лепѐне, разлѐпване: **~í plakátů** разлѐпване на плакàти, на афиши
lepenk|a, **-y** *жс.* **1.** мукавà, картòн; мукавѐна хартия: **asfaltová ~a** асфàлтова мукавà; **dehtová ~a** катранòсана мукавà; **krytinová ~a** покривна мукавà; **osinková ~a** àзбестов картòн **2.** лепенка (*хартиена, книжна*)
lepenkov|ý, **-á**, **-é** мукавѐн, картòнен: **~á krabice** картòнена кутѝя; **~á krytina** покривна мукавà; **~ý papír** картòн; мукавà; мукавѐна хартия
lep|ic|í, **-í**, **-í** леплив; кòйто лепи: **~í páska** лепенка
lep|ič, **-e** *м.* рабòтник, кòйто лепи; разлѐпвач: **~ plakátů** разлѐпвач на плакàти, на афиши
lep|ičk|a I, **-y** *жс.* рабòтничка, кòято лепи; разлѐпвачка
lep|ičk|a II, **-y** *жс. филм.* машина за лепѐне на филми
lepidl|o, **-a** *ср.* лепѝло, клей: **kancelářské ~o** канцелàрско лепѝло; **~o na sklo** лепѝло за стъклò
lep|it, **-ím** *несв.* **1.** (*со kam*) лепя́, разлѐпвам, залѐпвам (*нещо някъде*): **~it štítek na sešit** лепя́, залѐпвам етикѐт върхù тетрàдка; **~it plakáty** разлѐпвам плакàти, афиши **2.** (*со*) *експр.* скалѝпвам (*нещо*): **~it verš k verši** скалѝпвам стѝхове **3.** лѐпкав, леплив сѝм; лѐпна: **natřené zábradlí ještě ~í** боядѝсаният парàпѐт още лѐпне
lep|it se, **-ím se** *несв.* **1.** (*к čemu, na со*) лѐпя се, лѐпна, полѐпвам (*се*), залѐпвам (*се*) (*към нещо, за нещо*): **sníh se ~í na boty** снегът полѐпва по обувките; **jazyk se mu ~í na patro** *прен.* засѝхва му езикът, гърлото; жàден е **2.** (*na koho; komu na со*) прилѐпвам се, лепя́ се, залѐпвам се (*към някого, към нещо*): **pořád se na mne ~í** всѐ се лепи за мѐне; **ženy se na něj ~í** жените се лепят по нѐго, тѝчат подѝр нѐго
 ♦
 кѝсмѐт; не мѹ върви; **všechno se mi ~í na prsty** мѹден сѝм, бавно си вѝрша работата
lepivost, **-i** *жс.* лепливост, лѐпкавост
lepiv|ý, **-á**, **-é** леплив, лѐпкав
lepkavost, **-i** *жс.* лѐпкавост, лепливост
lepkav|ý, **-á**, **-é** лѐпкав, леплив: **~é bláto** лѐпкава кàл; **mít ~é prsty, ruce a)** лѐпнат ми прѝстите, рьцѐте **б)** *прен.* крадлив сѝм; вся́чко ми се лепи по прѝстите
leporel|o, **-a** *ср.* дѐтска книжка-дипля́нка
lepr|a, **-y** *жс. мед.* прокàза

lepš[í], -í, -í 1. *сравн. от доб[ry]* по-добър: **je ~í než já** по-добър/по-добра е от мен(е) **2.** добър, нелош: **~í žák** нелош, добър ученик; **~í člověk** човек от хайлайфа, от висшето общество **3.** *в св[ет]* ♦ **lepší** по-добро; подобря; **dát něco k ~ímu a)** почерпя, нагостя с нещо **б)** разкажа нещо забавно, интересно

lepš[í] se, -ím se *несв.* **1.** подобрявам се; ставам по-добър: **životní poměry se ~í** жизненото равнище, животът се подобрява **2.** поправам се; ставам по-добър: **lidé se ~í** хората стават по-добри

lept, -u *м. худ.* офорт
leptad[lo], -a *ср. хим.* разяждащо вещество
lept[at], -ám *несв.* **1.** хим. разяждам с химически средства: **~at kyselinou** разяждам с киселина **2.** *прен.* разяждам, разрушавам: **prach ~á oči** прахът разяжда очите; **~ající vliv kosmopolitizmu** разрушително влияние на космополитизма **3.** *печат.* гравiram с киселин върху метал: **~at štočky** гравiram клишета

leptavě *нар.* разяждащо; разрушаващо
leptavost, -i *ж.* способност за разяждане, за разрушаване

leptav[ý], -á, -é 1. хим. разяждащ: **~é látky** разяждащи вещества **2.** разяждащ, разрушаващ, лют, остър: **~ý pot** люта пот; **~á kritika** *прен.* унищожителна, остра критика
lep[ý], -á, -é *книж. поет.* хубав, красив, изящен, леп: **~á dívka** лѐпа, хубава, красива девойка; **~á postava** изящна, стройна фигура, снага

les, -a *м.* гора, лес: **listnatý** ~ широколистна гора; **jehličnatý** ~ иглолистна гора; **hluboký** ~ лѐс, г[убо]к[и] ♦ **les** като че ли съм, като че ли се намирам в гората; **nosit, vozit dříví do ~a** н[ос]я вода в морето; преливам от п[у]сто в празно; **jít na něco od ~a** подхождам хитро, ловко към нещо; **prostromy nevidět** ~ от дърветата не виждам гората; **děti rostou jako dříví v ~e a)** децата растат бързо **б)** децата са оставени на самотек; **když se kácí ~, létají, padají třísky** к[ъ]дето (се) секат дърва, там хвърчат трески; **kdo se bojí, nesmí do ~a** *пословица* който се бой от вълци, да не ходи в гората; **jak se do ~a volá, tak se z něho ozývá** *пословица* каквото повикало, таква се обадило

lesáck[ý], -á, -é *разг.* горски; който се отнася до горски работник, до лесничей, до горски

lesák, -a *м.* **1.** *разг.* горски работник; човек, който живее или работи в гора **2.** *жарг.* студент в

лесотехнически институт, в лесовъден факултет

lesbick[ý], -á, -é лесбийски

lesbičank[a], -y *ж. разг.* лесбийка

lesič[ek], -ka *м. умал.* горичка, горичка

lesík, -a/-u *м. умал.* горичка, горичка

lesk, -u *м.* **1.** блясък, лъскавина, гланц: **kovový** ~ металически блясък; **skelný** ~ стъклен, стъкло-виден блясък; **mdlý** ~ слаб, м[ат]ов блясък; **ztrácet na ~u/ztrácet** ~ губя блясък, лъскавина **2.** *книж.* гланц, блясък, лъскавина, лустро, великолѐпие: **vnější** ~ външен блясък, лустро, позлата; **ukázat se v celém, plném ~u** покажа се в цялост си блясък, в цялото си великолѐпие; **dodat něčemu ~u** придам блясък, лъскавина, гланц на нещо

leskle *нар.* лъскаво, блестящо

lesklost, -i *ж.* **1.** лъскавина, блясък **2.** *експр.* пищност, великолѐпие

leskl[ý], -á, -é 1. лъскав, блестящ, гланцов: **~é vlas-y** лъскава коса; **~é hedvábí** *текст.* лъскава (изкуствена) коприна; моарѐ; **~ý papír** гланцова хартия **2.** *експр.* сияещ, бляскав, блестящ, пищен: **~é fráze** пищни, гръмки фрази

lesknice, -e *ж. бот.* тръстичина, к[у]шево (Phalaris)

lesk[nout se, -nu se *несв.* лъщя, блестя, святкам, свѐта: **oči se jí ~nou** очите ѝ блестят; **boty se ~nou jako zrcadlo** обувките лъщят, блестят като огледало; **kuchyně se ~ne čistotou** кухнята блестя, лъщя, свѐти от чистота

lesmistr, -a *м.* главен лесничей

lesnat[ý], -á, -é горист, залесен, леснат: **~á krajina** гориста мѐстност

lesn[í], -í, -í горски: **~í půda** (неплодородна) горска почва; **~í plodiny** (диви) горски плодове; **~í hospodářství** горско стопанство; **~í revír** лесничейство; горски участък; **~í pých** горска кражба, кражба на горски материал; **ochranné ~í pásy** (поле)защитни горски пояси; **~í muž** горски д[у]х (в приказките); **~í žínka, panna** горска самодива, фѐя; **~í roh** *муз.* валдхорна; **kuna ~í** *зоол.* зл[от]ка (Mustela martes)

lesn[í], -ího *м.* лесничей, лесовѐд; *разг.* горски

lesnic[е], -e *ж. муз.* ловджийска трѐба

lesnick[ý], -á, -é 1. лесничейски: **~á uniforma** лесничейска униформа **2.** лесовѐдски: **~á škola** техникум по лесовѐдство, лесовѐден техникум
lesnictv[í], -í *ср.* **1.** лесовѐдство, лесничейство (*професия на лесничей*) **2.** лесовѐдство, лесничейство (*специалност*)

lesník, -a *м.* **1.** лесничей **2.** *жарг.* студент в лесотехнически институт, в лесовѐден факултет

lesostep, -i *ж. геогр.* лесостеп (междинна област между степ и гора)

lesostepní, -í, -í *геогр.* лесостепен

lesovná, -y *ж.* жилище на лесничей; лесничейство

lest, **lsti** *ж.* лъст, измама, хитрост: **sáhnout, uchýlit se ke lsti** прибягна към измама; **válečná** ~ военна хитрост

lešenář, -e *м. строит.* работник, специализиран в поставяне, в издигане на скеле

lešení, -í *ср. 1. строит.* скеле: **montážní** ~и монтажно скеле; **posuvné** ~и подвижно скеле; **dřevěné** ~и дървено скеле; **trubkové** ~и тръбно скеле; **stavět** ~и издигам скеле **2. малко остар.** трибуна, подиум

leštěnec, -ce *м. минер. в съчет.* ~ec **olověný** галенит; ~ec **měděný** халкозин

leštění, -í *ср.* полиране, полировка, лъскане, гланциране

leštění, -á, -é *ср.* полиран, лъснат, излъскан, гланциран: ~ý **nábytek** полирана мебел; ~ý **papír** гланцирана хартия; ~ý **povrch** лъсната повърхност

leštič, -í, -í *ср.* полировъчен; който служи за полиране, за излъскване: ~í **pasta** полировъчна паста; паста за излъскване, за лъскане; ~í **kotouč** полировъчен диск, полировъчна шайба

leštič I, -e *м. одуш.* полировач: ~ **nábytku** полировач на мебели; ~ **parket** чистач на паркет

leštič II, -e *м. неодуш.* **1.** машина за лъскане, за полиране; полировъчна машина: **elektrický** ~ **parket** електрическа паркетолъскачка **2.** препадат, средство за полиране, за лъскане

leštička I, -y *ж. одуш.* полировачка; жена, която се занимава с полиране

leštička II, -y *ж. неодуш.* **1.** машина за лъскане, за полиране; полировъчна машина **2.** препадат, средство за полиране, за лъскане

leštidl, -o, -a *ср.* **1.** паста за лъскане **2.** вакса; крем за обувки **3.** паркетин; смазка за под **4.** политура; средство за полиране

leštírna, -y *ж.* работилница, цех за полиране, за излъскване

leštit, -ím *несв. (со)* полирам, гланцирам, лъскам, излъскам (нещо): ~it (si) **boty** лъскам, излъскам (си) обувка(та)

let, -u *м.* **1.** летене, летѐж, полет, хвърчѐне: ~ **ptáků** летене на птици; ~ **letadla** летѐне, летѐж, полет на самолет; **vyhlídkový** ~ **nad Prahou** екскурзионен полет над Прага; ~y **do vesmíru** космически полети; **chytit míč v** ~u хвана топка във въздуха; **klouzavý** ~ *авиаци.* планиращ, бърснец полет; **výškový** ~ *авиаци.*

полет на височина; **střemhlavý** ~, ~ **střemhlav** *авиаци.* пикиране, пикиращ полет; ~ **střely** *воен.* летѐж, траектория на снаряд; ~ **fantazie** *преп.* полет на фантазията, на въображението **2.** летѐне, препускане, бързо движение: ~ **rychlíku** летѐне, препускане на бърз влак; ~ **času** *преп.* летѐне на времето **3. експр.** бързане: **najíst se**

jednom ~u все съм в движение; вѐчно бързам; **v cuku** ~u *разг.* моментално, за един миг; от движение

létací, *разг.* **lítací**, -í, -í **1.** летателен: ~í **stroj** летателна машина, летателен апарат; ~í **blana netopýřů** *зоол.* летателна ципа на прилепи; ~í **ústroj** *зоол.* летателни органи, органи за летѐне; ~í **koberec** хвърчащо килимче (в приказките) **2.** подвижен; летящ, хвърчащ: ~í **dveře** летяща врата; ~í **kontrola** внезапна проверка

letáček, -ku *м. умал.* листовка, хвърчащ лист; позив

letadlo, -a *ср.* самолет, аероплан; летателна машина: **dopravní** ~o транспортен самолет, пътнически самолет; **stíhací** ~o *воен.* изстребител; **bombardovací** ~o *воен.* бомбардировач; **tryskové** ~o реактивен самолет; **bezmotorové** ~o безмоторен самолет; планер; **letět** ~em летя, пътувам със самолет; ~o **se zřítilo** самолетът катастрофира, падна

letadlový, -á, -é *ср.* самолетен: ~ý **motor** авиомотор; самолетен мотор; **mateřská** ~á **lod'** *воен.* самолетносащ

leták, -u *м.* листовка, хвърчащ (агитационен) лист; позив

letákový, -á, -é *ср.* позивен; който се отнася до листовка, до позив: ~á **akce** акция за разпръскване на позиви

letální, -í, -í *мед.* летален, смъртен

letargie, -e *ж.* летаргия: **padnout, upadnout do** ~e изпадна в летаргия; **probrat se, procitnout z** ~e събужда се от летаргия

letargický, -á, -é *ср.* летаргичен: ~ý **spánek** летаргичен сън

létat, -ám, *разг.* **lítat**, -ám *несв.* **1.** летя, хвърча (в неопределена посока): **kos učí mláďata** ~at косят учи малките си да летят; ~at **letadlem** летя, пътувам със самолет; **jiskry** ~aly **z kopce** искри ~aly **z kopce** **nenarostla křídla, a už chce** ~at още няма крила, а иска да хвърчи; **koť** ~at още няма котка, а си придава важност; **čeká, že mu budou pečení holubi sami lítat do úst, do**

huby чака наготово; **pustil se do toho, až z toho třísky lítaly** той се втурна в работата, без да се съобразява с никого и с нищо; здравата се хвана за работа **2. обикн. само lítat, -ám експр.** бягам, тичам, летя, хвърча, препускам, бързам: **kde jsi celý den ~al?** къде си търчал цял ден? къде се губи цял ден? **~á z pokoje do pokoje** хвърчи от стая в стая; **oči ~aly po rádcích** прочете бягаха, пробягваха по редице

~á jako hadr na holi препуска цял ден, има много работа; **ted' v tom ~á a)** не знае какво да прави; объркал се е **б)** загази е **3.** прелитам, прехвърчам (за думи и под.): **otázky jen ~ají** въпросите ваят един след друг; **zlá věst ~á po městě** лоша новина се шири, лети из града

létavice, -e ж. падаща звезда

létav|ý, разг. lítav|ý, -á, -é летящ, хвърчащ, хвърковат: **~é ryby** зоол. летящи риби (Ехосоetus); **~é ptactvo събир.** птици, които имат способност да летят

let|ec, -ce м. летец, пилот, авиатор

letecky нар. по самолёт, със самолёт; по въздуха: **napadnout ~** атакувам, нападна по въздуха, със самолёт; **přepřavovat ~ пош.** изпращам по въздуха, със самолёт, с въздушна поща

leteck|ý, -á, -é 1. авиаторски; който се отнася до летец: **~á škola** училище, школа за летци; **~ý důstojník** офицер от авиацията; офицер-пилот; **~ý den** ден на авиацията, на летците **2.** самолетен, авиационен, въздушен: **~á doprava** въздушен, самолетен транспорт; авиотранспорт; **~á trať, linka** въздушна, самолётна линия; аеролиния; **~á pošta** въздушна, самолётна поща; **~á základna** авиобаза; авиационна, самолётна база; **~ý průmysl** самолётна индустрия; **~ý benzín** авиобензин; **~ý boj воен.** въздушен, самолетен бой; **~ý poplach воен.** въздушна тревога; **~ý útok воен.** въздушно нападение; нападение по въздуха; **~ý výsadek воен.** въздушен десант; авиодесант

letectv|í, -í ср. 1. авиатика (наука) **2.** авиация: **dopravní ~í** въздушен транспорт; транспортна авиация; пътническа, гражданска авиация; **civilní ~í** гражданска авиация; **vojenské ~í** военна авиация; **dát se na ~í** стана летец

letectv|o, -a ср. събир. авиация; въздушен флот; въздушни сили: **armádní ~o воен.** военна, армейска авиация; **военно-въздушни сили; bom-**

bardovací ~o воен. бомбардировъчна авиация; **stíhací ~o воен.** изстребителна авиация

iletem нар. експр. 1. набързо; в един миг **2.** бегло, повърхностно

letenk|a, -y ж. самолетен билет

let|ět, -ím несв. 1. летя, лйтвам, хвърча (в определена посока): **orel ~í vysoko** орелът лети високо; **ptáci ~í k jihu, na jih** птиците летят на юг; **kámen mu ~ěl kolem hlavy** камъкът прелетя край главата му; **~ět letadlem do Brna** пътувам със самолёт за Бърно; **most ~í do vzduchu** мостът хвърква, лйтва във въздуха **2. експр.** летя, хвърча, препускам, бягам, тичам, нся се, бързам (в определена посока): **~ět do práce** бързам за работа; **kam ~íš?** закъде бързаш? закъде си се затичал? **neleť tak!** не тичай, не препускай така! **já už musím ~ět!** трябва вече да бягам, да тръгвам, да си ходя! **~ět jako střela, jako šípka** летя, нся се като стрела; **~í jako splašený разг.** тича, нся се, препуска като луд, като бясен; **~í mi oko na punčošce разг.** пуска ми се бримка на чорапа; **čas, hodiny ~í** времето лети; **teplota ~í nahoru** температурата се покачва стремително; **světlo ~í rychlostí 300 000 km za vteřinu** светлината се разпространява, се движи със скорост 300 000 км в секунда; **zpráva ~í od úst k ústům** новината се шири от уста на уста; **~ět na někoho** нахвърлям се върху някого; **klika cvakla, dveře ~í** дръжката изшрака, вратата се отвори рязко **3. разг.** летя (надолу); падам, политам (надолу): **váza ~í se stolu** вазата пада от масата; **~ět po hlavě se schodů** полетя по стълбите с главата надолу; **ceny ~ěly dolů прен.** цените падаха стремително **4. разг.** изхвърчавам, изхвърлят ме (от работа и под.): **~ěl na hodinu** той моментално изхвърча, беше изхвърлен от работа; **jestli nezaplatíte činži, po~íte (z bytu)!** ако не си платите наема, ще изхвърчите (от жилището)!

letišt|ě, -ě ср. летище, аерога̀ра, аеродром, аеропорт: **nouzové ~ě** аварийно летище; **přistát na ~í** кацна, приземя се на летище

letištn|í, -í, -í който се отнася до летище: **~í plocha** писта на летище

letit|ý, -á, -é многолетен, стар; който е на възраст, на години; многогодишен, вековен, дългогодишен: **~ý muž** възрастен мъж; мъж на възраст, на години; **~á lípa** многогодишна, вековна липа; **~é přátelství** дългогодишно приятелство

letk|a, -y ж. 1. зоол. махово перо (голямо перо

на птиче крило): **zastříhnout** ~y подрежа крила/крилѐ; ~y **netopýra** *прен.* крила/крилѐ на прилеп **2. воен.** самолѐтно ято; ескадрила: **velitel** ~y командѝр на самолѐтно ято **3. спорт.** скѡк лѧстовица

letkynĕ, -ĕ *ж.* авиатѡрка

letmo *нар.* **1.** летѧйки, хвѣрчѧйки: **přeskok** ~ *спорт.* скѡк лѧстовица **2.** бѧгло, повѣрхностно: ~ **si něco prohlédnout** разглѧдам нѧщо бѧгло, повѣрхностно

letmĕj, -á, -ĕ **1.** бѣрз, кратѣк; мимолѧтен, бѧгл: ~y **pohled** бѧгл пѡглед; ~y **start** *спорт.* летѧщ стѧрт **2.** бѧгл, повѣрхностен: ~á **známmost** повѣрхностно познѧнство

letně *нар.* лѧтно; по лѧтному: ~ **oblečen** облѧчен по лѧтному, лѧко облѧчен

letní, -í, -í **1.** мѧсѧце лѧтни мѧсеци; ~í **čas** лѧтно врѧме; ~í **byť** вила; жилице, мѧсто за почѧвка; (**odjet na ~í byť** замѧйна, заминавам на летѧване, на вила, на сѧло (*през лѧтото*); ~í **host** летѡвник; ~í **kino** лѧтно кино

letníce, -ic *ж.* само *мн.* цѣрк. Петдесѧтница, Светѧ дѣх (*цѣркoven празник*)

letničk[a], -y *ж.*, обикн. *мн.* **letničky**, -ček *бот.* едногодишни растѧния

lét|nout, *разг.* **lít|nout**, -nu *несв.* летѧ, хвѣрча, лѧтвам

lét|o, -a *ср.* **1.** лѧто: **letos** *v ~ě* през товѧ лѧто; през лѧтото на тѧзи годѧна; *v ~ě* през лѧтото; *v zimě v ~ě* зиме и лѧте; постоянно, целогодишно; **je po ~u** лѧтото свѣрши; ~o **života** *прен.* зрѧла вѣзраст; **babí ~o a)** ѧсенни пѧяжѧни **б)** сиромѧшко, цѧганско лѧто **2.** обикн. *мн.* **lét[a]**, **let** годѧни: ~a **ubíhají** годѧните летѧт; **dvě ~a** две годѧни; **deset, mnoho, několik let** десѧт, мнѡго, нѧколко годѧни; **znát někoho ~a/ po ~a/ řadu let** познѧвам нѧкого (от) годѧни, от мнѡго годѧни; **muž v nejlepších letech** мѣж в разцвѧта на сѧлите (си); **být v letech/při letech** на вѣзраст, на годѧни сѣм; *v mladých letech, za mladých let* на младѧни, на млѧди годѧни; **šetřit na stará ~a** пѧстя, спѧстявам за старѧни; *v padesátých letech minulého století* през петдесѧттѧ годѧни

lét[a], **let** *бот.* годѧшни крѣгове (*на дѣрво*)

letohrád|ek, -ku, *по-рядко* **letohrad**, -u *м.* лѧтен дворѧц

letokruh, -u *м.*, обикн. *мн.* **letokruh[y]**, -ů *бот.* годѧшни крѣгове (*на дѣрво*)

letopis, -u *м.* летопис, хрѡника, аналѧ

letopis|ec, -ce *м.* летописѧ, хронѧст, хронограф

letopiseck|ý, -á, -ĕ *кѡйто* се отнѧся до летописѧ, до хронѧст

letopisectv|í, -í *ср.* дѧйност на летописѧ; летописѧние, хронографѧ

letopisn|ý, -á, -ĕ летописѧ

letopoč|et, -tu *м.* **1.** летоброѧне, ѧра: **křesťanský ~et** христѧнско летоброѧне; **před naším ~tem** (*сѣкр. př. n.l.*) предѧ нѡвата, предѧ нѧшѧта ѧра **2.** дѧта, годѧна (*на пострѧване на сѣрада, на издаване на книга и под.*)

letor|a, -y *ж.* темперѧмент, харѧктер, натѣра, нрав: **člověk veselý** ~y чѡвѧк с вѧсел нрав, харѧктер

letorost, -u *м.* клѡнче, издѣнка, леторѧсѧл, леторѧст, филиз

letos *нар.* тѧзи годѧна: ~ **v létě** през товѧ лѧто; тѧзи годѧна през лѧтото; през лѧтото на тѧзи годѧна

letoš|ek, -ka *м.* тѧзи, настоящѧта годѧна: **pro ~ek to stačí** за тѧзи годѧна ѧ достѧтъчно; **do ~ka** до тѧзи годѧна

letošn|í, -í, -í тѧзгодишен: ~í **rok** тѧзи, настоящѧ годинѧ

letošník, -a *м.* **1.** земѧд. тѧзгодишно живѡтно (*конче и под.*) **2.** *прен.* вѧѣрашен, неѡпитен чѡвѧк

letoun I, -a *м.* *одуш.* **1.** летѧц (*птица, живот-но*): **orel je výborný** ~ орѧлѧ ѧ отличѧен летѧц **2.** обикн. *мн.* **letoun[i]**, -ů *зоол.* прилеповѧ (*животни*) (Chiroptera) **3.** *зоол.* летѧща, хвѣрчаща мѡрска рѧба (Echocoetus)

letoun II, -u *м.* *неодуш.* самолѧт, аероплѧн; летѧтѧлна машинѧ

letovac|í, -í, -í поѧлен, спѡяващ, запѡяващ; ~í **lam-pa** лѧмпа за запѡяване; поѧльник

letovač I, -e *м.* *одуш.* завѧрчик; работник, кѡйто запѡява метѧлни чѧсти

letovač II, -e *м.* *неодуш.*, **letovačk[a]**, -y *ж.* **leto-vadl|o**, -a *ср.* поѧльник; поѧлна лѧмпа; лѧмпа за запѡяване

letován|í, -í *ср.* спѡяване, запѡяване на метѧлни чѧсти

let|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* спѡявам, запѡявам метѧлни чѧсти

letovisk|o, -a *ср.* летѡвище, курѡрт

letov|ý, -á, -ĕ летѧтелен; кѡйто се отнѧся до полѧт, до летѧне: ~á **dráha** ѡрбѧта, траекторѧ на полѧт; ~ý **řád** разписѧние на полѧти

letuš|ka, -y *ж.* *трансп.* стѡардѧса

leukem|ie [-ke/-kĕ-], -e *ж.* *мед.* лѧвкемѧ

leukocyt, -u м. биол. левкоцит: ~у левкоцити, бѣли крѣвни телцѣ

leukoplast, -u ж. аптек. лейкопласт, пластырь

lev I, lva м. 1. зоол. лѣв (Panthera leo, Felis leo):

český ~ чѣшкят лѣв (*гербът на Чехия*); ~

salónů *експр. прен.* салѡнен, свѣтски лѣв

♦ **lev** лѣво, лѣвица

тѡй реvěше като лѣв 2. *аспр.* **Lev, Lva** Лѣв

(свѣзвѣдие): **narozen(a) ve znamení Lva** ро-

дѣн(а) в зѡдია Лѣв

lev II, lva м., по-често **leva** нескл. ср. лев (*българска парична единица*): **jedno leva, dvě leva,**

deset leva един лѣв, два лѣва, дѣсет лѣва

lev|á, -é ж. лѣв крак: **pravá ~á** воен. спорт. лѣви

-дѣсни; **kupředu ~á!** воен. спорт. с лѣвѣя крак

напрѣд!

leváctví|í, -í ср. лѣвѣчество (*ползване на лѣва рѣка вмѣсто дясна*)

leváčk|a, -u ж. 1. лѣва рѣка; лѣвица; по-рядко

лѣв крак: **psát ~ou** пишѣ с лѣвата рѣка; **kop-**

nout do míče ~ou ритна тѡпка с лѣвѣя крак

2. лѣвѣчка; женѣ, коѣто си слѣжи предѣмно с

лѣвата рѣка

levák, -a м. лѣвѣк; мѣж, кѡйто си слѣжи пре-

дѣмно с лѣвата рѣка: **v jejich rodině byli sami**

leváci в тѣхния рѡд всѣчки бѣха лѣвѣци

levandule, -e ж. бот. лавандѹла (Lavandula)

levandulov|ý, -á, -é лавандѹлов: **~á vůně** лаван-

дѹлов мѣрис, аромѣт

levě нар. 1. полит. лѣво, налѣво, лѣвичѣрски:

krajně ~ orientovaný крайно лѣво, ѹлтралѣво

ориентѣран 2. *експр.* лѣвѣшки, несрѣчно

levhart, -a м. зоол. леопѣрд, пантѣра (Panthera pardus)

levhart|í, -í, -í леопѣрдов

levhartic|e, -e ж. по-рядко сѣмка, жѣнска на леопѣрд

♦ **lev** лѣво, лѣвица

~e tvá, co činí pravice библ. да не знѣе лѣвата

ти рѣка каквѡ прѣви дѣсната 2. лѣва странѣ:

sedět na ~i/po ~ někoho сѣдѣ от лѣво, от лѣ-

вата странѣ на нѣкого 3. полит. лѣвица; лѣва

пѣртия; лѣво крилѡ: **krajní ~e** крайна лѣвица;

крайно лѣво крилѡ; ѹлтралѣви; **marxistická ~e**

лѣви марксѣсти; марксѣстка лѣвица

levicově нар. полит. лѣвичѣрски, лѣво; налѣво:

~ orientované hnutí лѣво движѣние; движѣние,

ориентѣрано налѣво

levicov|ý, -á, -é полит. лѣв; кѡйто се отнѣся до

лѣвица: **~ý tisk** лѣв печѣт

levičácky нар. полит. често пейѡр. лѣвичѣрски,

лѣво, налѣво

levičáck|ý, -á, -é полит. често пейѡр. лѣви-

чѣрски, лѣв; кѡйто се отнѣся до лѣвица: **~á**

úchylka лѣвичѣрски ѹклѡн

levičáctv|í, -í ср. полит. често пейѡр. лѣви-

чѣрство

levičák, -a м. 1. лѣвѣк; чѡвѣк, кѡйто си слѣжи с

лѣвата рѣка 2. полит. често пейѡр. лѣвичѣр

levičk|a, -u ж. лѣва рѣка, лѣвица; по-рядко лѣв

крак: **psát, kreslit ~ou** пишѣ, рисѣвам с лѣвата

рѣка

♦ **lev** лѣво, лѣвица

~ty разг. четѣ на нѣкого морѣл, кѡнско (евѣн-

гѣлие)

levně нар. ѣвтино: **~ kupovat** купѣвам ѣвтино

levnost, -i ж. ѣвтинѣя

levn|ý, -á, -é ѣвтин: **~á látka** ѣвтин плат, ѣвтина

мѣтерѣя; **~é ceny** нѣски ценѣ; **~ý byt** ѣвтино

жѣлище

levoboč|ek, -ka м. незаконнорѡдѣно дѣтѣ (*на*

владелѣл или аристократ)

levostrann|ý, -á, -é кѡйто се отнѣся до лѣвата

странѣ: **~á pneumonie** мед. лѣвострѣнна пнев-

мѡния

levotočiv|ý, -á, -é хим. бот. лѣво вѣртѣщ се, вѣр-

тѣщ се налѣво

lev|ý, -á, -é 1. лѣв: **~á ruka** лѣва рѣка; лѣвица;

přicházet z ~é strany ѣдѣам от лѣвата странѣ,

отлѣво; **~ý závit** техн. лѣва рѣзбѣ на вѣнт; **~ý**

dráha вѣртѣщѣщѣ

~é с двѣ лѣви рѣцѣ сѣм; несрѣчен, непохвѣтен

сѣм; **být na něco ~ý** лѣвѣк сѣм за нѣщо; кѡпав

сѣм в рѣцѣтѣ; несрѣчен, непохвѣтен сѣм в

нѣщо; **dělat něco ~ou rukou** прѣвѣя нѣщо не-

брѣжно, отгѡре-отгѡре; **udělat něco ~ou ru-**

kou напѣвѣя нѣщо лѣсно, без мнѡго ѹсѣлия 2.

полит. лѣв: **~ý tisk** лѣв печѣт; **~á úchylka** лѣв

ѹклѡн

lexém, -u м. езѣк. лексѣма

lexikalizac|e, -e ж. езѣк. лексѣкализѣция

lexikaliz|ovat, -uji (se)/разг. -uju (se) несв. и св.

езѣк. лексѣкализѣрам (се)

lexikálně нар. езѣк. лексѣкално; в лексѣкално

отнѡшѣние

lexikáln|í, -í, -í езѣк. лексѣкален, лексѣчески, рѣч-

ников: **~í bohatství jazyka** лексѣкално, рѣчни-

ково богѣтство на езѣка; **~í význam** лексѣкално

знѣчѣние

lexikograf, -a м. лексѣкогрѣф

lexikografk|a, -u ж. лексѣкогрѣфка

lexikografick|ý, -á, -é лексѣкогрѣфѣчески, лексѣ-

когрѣфски, рѣчникѣрски

lexikografi|e, -e ж. лексѣкогрѣфия

lexikolog, -a м. лексѣколѡг

lexikologick|ý, -á, -é езѣк. лексѣкологѣчен, лексѣ-

колѡжки, лексѣкологѣчески

lexikologie, -e *ж. език. лексикология*

lexik|on I, -a *ср. език. лексика, речник; речников фонд, речников състав*

lexikon II, -u *м. 1. енциклопедия, енциклопедичен речник 2. лексикон, справочник във форма на речник*

lezav|ý, -á, -é *пронизващ, остър: ~á zima* пронизващ студ

lez|ec, -ce *м. спорт. алпинист, катерач*

lezeck|ý, -á, -é *спорт. алпинистки, катерачески: ~á výzbroj* алпинистки екип, катераческо облекло

lezkyn|ě, -ě *ж. спорт. алпинистка, катерачка*

lézt, lezu *несв. 1. пълзя, лозя: dítě leze po podlaze* детето лази, пълзи по пода; **moucha leze po stropě** мухата пълзи по тавана; **~ po břiše** пълзи по корема

si; razkájvam se; mravenci mu lezou po zádech *разг. тръпки го побиват; тресещ го; ~ před někým po břiše* лозя, пълзя по корем пред някого **2. (odněkud)** *изпълзвавам (отнякъде): had leze z díry* змията изпълзва от дупката **3. (na co; po čem)** *катеря се (върху нещо): horolezci lezli na strmou skálu* алпинистите се катереха по стръмна скала; **opice lezly po stromech** маймуните се катереха по дърветата; **vino leze po zdi** *прен. лозницата, асмата пълзи по стената 4. разг. експр. пълзя, мъкна се, титря се, влача се, лозя, промъквам се: vlak (pomalu) leze do kopce* влакът лази, пълзи нагоре по стръмното, по хълма; **nemocný sotva lezl se schodů** болният едва се титреше, едва се влачеше надолу по стълбите; **jídlo mi leze špatně do krku** *прен. яденето ми пресяда в гърлото, яденето не ми е вкусно; odpoledne leze k nepřečkání* *прен. следобедът се влачи, минава много бавно, едва-едва 5. (kam)* *разг. вмъквам се, пъхам се, влизам (някъде): ~ do vany* пъхам се във вана; **~ do kalhot** *намъквам си панталон(и); ~ někomu do skříně* тършувам в нечий гардероб; **nechce ~ tak brzy do manželství** *още не му/й се жeni*

do zeli *разг. иска да ми отмъкне гаджето; neví, do čeho leze* *не знае какво го/я чака; to mi neleze do hlavy* *това не ми се побъра в главата; не мога да го проумяя; učení mu neleze do hlavy* *учението не му влиза в главата; с мъка възприема 6. (kam; s čím na koho; s čím za kým)* *разг. експр. пъхам се, връ се, мъкна се (някъде), досаждам (на някого): pořád k nám leze* *непрекъснато се мъкне у нас, досажда ни; ~ někomu na krk* *досаждам на*

някого; **co sem lezeš?** *защо се мъкнеш, защо се пъхаш тук? не ти е работата тук! se vším na něho lezou* *за всичко все него търсят, все му досажда; ~ na manželku* *на жена, тичам подир нечия жена; bez peněz do hospody nelez* *поговорка като нямаш пари, за никъде не си 7. (odkud)* *излизам, показвам се, пониквам, никна (отнякъде): ze slavníku leze sláma* *от матрака излиза слама; z roztrhané punčochy leze palec* *от скъсания чорап се показва палец; dítěti lezou zoubky* *на детето му пробиват, никнат зъбки; sněženky už lezou ze zmrzliny* *от замръзналия*

mu lezou z důlků *експр. очите му ще изскочат (от болка, от учудване и под.); už mi to leze z krku/krkem* *това вече ми дойде до гъша; ted' to leze (ven), proč to udělal* *сега става ясно защо го е направил; leze to z něho jako (vši) z chlupaté deky* *грубо трябва с ченгел да му вадиш думите от устата 8. (kam)* *влизам, попадам (някъде) (за предмети, за неодушевени обекти): vlasy jí lezou do čela* *косите ѝ до челото; do kostí, za nehty* *студът ме пронизва до кости; mlha mi leze do těla* *мъглата ме души; leze na něj chřipka* *хваща го, ще го хване грип; leze na něj dřímota* *наляга го дрямка; víno mu leze do hlavy* *виното го удря в главата, виното го хваща; lezou na ni léta* *годините я притискат; тя старее; leze mu za nehty* *студено му е на ръцете, на краката; leze mu to na rozum* *той откача; хлопа му дъската; to leze do peněz, do kapsy* *това обръква бюджета; това бие, удря по джоба 9. намалявам, чезна, смъквам се, линей: po nemoci často lezou vlasy* *след болест косата често пада, окъпва; sníh leze (dolů)* *снегът се топи 10. в съчет. ~ nahoru* *повишавам се, покачвам се, вдигам се; ~ dolů* *падам, спадам, понижавам се, намалявам: teploměr leze výš* *температурата се покачва, се повишава, се вдига; ceny lezou hned nahoru, hned dolů* *цените тук се покачват, тук падат*

lež, lži *ж. лъжа, неистина: to je ~* *това е лъжа; pustá ~* *безсрамна лъжа; to je samá ~* *това е направо лъжа; това си е чиста лъжа; всичко е лъжа; usvědčit někoho ze lži* *улича някого в лъжа; ~ na křeslo* *на кресло*

ležák I, -a *м. одуш. лентяй, ленивец, мързеливец, бъркач; ~ na křesle* *лентяй на кресло; ~ na křesle* *говорка лентяй на младини, просьяци на старини*

ležák II, -u *м. неодуш. 1. отлежала бира 2. търг.*

līb|it se, -īm se *несв. (коти) харѣсвам (се), нр́вля*

- се (на някого): **jak se vám to ~í?** как ви харесва (това)? **to děvče se mi ~í** това момиче ми харесва, ми се нравя; **~í se mi jeho povaha** неговият характер ми харесва; **~í se mi na něm/u něho, jak je ukázněný** в него ми харесва това, че е дисциплиниран; **to děvče se mi ne~í, je blede** момичето нещо не ми харесва, много е бледо; **ten člověk se mi hned ne~il** този човек (още) от началото не ми харесваше, не ми вдъхваше доверие
- libivě** нар. 1. приятно, харесващо се (на вид) 2. нейор. ймашо евина красота; сладникаво красиво; кичозно
- libivost, -i** жс. 1. миловидност; качество да се харесвам на някого 2. нейор. евина, сладникава красота; кичозност
- libiv|ý, -á, -é** 1. приятен, харесващ се, хубав: **~é barvy** приятни, хубави цветове 2. нейор. булеварден, сладникав, кичов, кичозен: **~ý román** сладникав роман (булеварден)
- libo** нар. угодно, приятно (като се казва): **co je ~?** какво желаете? какво обичате? **dělej, co ti ~** прави, каквото ти е приятно, каквото намериш за добре
- libosad, -u** м. остар. парк
- libost, -i** жс. малко книж. приятно чувство; удоволствие, наслада: **vzbudit ~** събудя, предизвиквам приятно чувство; **vybrat si podle ~i** избира си по желание, колкото и каквото ми душата иска; **udělejte mi to k ~i** направете ми това удоволствие
- lib|ovat si, -uji si** разг. **-uju si** неск. 1. (koho, co; -) хваля (някого, нещо); доволен съм (от някого, от нещо): **~uje si dobrou stravu** доволен/доволна е от хубавата храна; **ten se má, ten si ~uje!** на него си му е добре! 2. (v čem) наслаждавам се (на нещо); обичам (нещо); увличам се (от нещо): **~uji si v dobrodružné četbě** увличам се по приключенска литература
- libovolně** нар. 1. произволно; чрез свободен избор: **~ zvolený bod** произволно избрана точка 2. своеволно; по свое усмотрение: **zacházet s něčím** ~ отнасям се с нещо, както намеря за добре
- libovolnost, -i** жс. 1. произволност, свобода на избор 2. произвъл, своеволие
- libovoln|ý, -á, -é** 1. произволен; какъвто и да е: **~é množství** произволно количество; каквото и да е количество 2. своеволен: **~é panské vládaření** своеволна господарска власт
- libovonn|ý, -á, -é** книж. благовонен, благоуханен
- libovůl|e, -e** жс. своеволие, произвъл: **panská ~e** господарско своеволие, господарски произвъл
- libovůn|ě, -e** жс. книж. благовоние, благоухание
- libov|ý, -á, -é** крехък, не тлъст (за месо и месни произведения): **~á šunka** шунка без сланина; **~é maso** крехко месо
- libozvučně** нар. благозвучно, еуфонично
- libozvučnost, -i** жс. благозвучност, благозвучие, еуфония
- libozvučn|ý, -á, -é** благозвучен, мелодичен, еуфоничен: **~ý hlas** благозвучен, мелодичен глас
- libozvuk, -u** м. книж. спец. благозвучие, еуфония
- libr|a, -y** жс. 1. фунт, либра (мярка за тегло) 2. либра (парична единица): **~a šterlinků** либра стерлинг, фунт стерлинг; английска либра; **turecká ~a** турска либра
- libretist|a** [-ty-], **-y** м. либретист: **operní ~a** оперен либретист
- libretistk|a** [-ty-], **-y** жс. либретистка
- libret|o, -a** ср. 1. либрето 2. сценарий: **filmové ~o** филмов сценарий
- librov|ý, -á, -é** 1. фунтов; който се отнася до фунт 2. стерлингов; който се отнася до либра
- libůstk|a, -y** жс. слабост, каприз, хоби
- lib|ý, -á, -é** малко книж. приятен, мил, сладък: **probudit se z ~ého snění** събуда се от приятен сън, от сладък ъзнес; **~á vůně** приятен аромат; благоухание
- líc I, -e** м. лице; лицева страна; ези: **~ mince** ези, лицева страна на монета; **~ látky** лице, лицева страна на плат; **~ a rub a)** лице и опако б) ези (и)лур♦ **poznat ~inuba)** опознава б) опознава доброта и лошата страна на нещо
- líc|e, -e, líc II, -e** жс. книж. буза, страна; лице: **být zardělý v ~i** бузите ми, страните ми са почервенели; лицето ми е почервеняло; **přiložit pušku k ~i** прицеля се с пушка
- licenc|e, -e** жс. 1. юрид. търг. лиценз, лицензия, патент: **vyrábět v ~i** произвеждам по лиценз 2. в съчет. **básnická ~e** поетическа воляност, поетическа лицензия
- licenc|ovat, -uji/разг. -uju** неск. и св. давам/дам лиценз за нещо; патентовам нещо
- licenčn|í, -í, -i** юрид. който се отнася до лицензия, до патент: **~í výroba** производство по лиценз, патентовано производство
- lic|í, -í, -i** техн. леярски; който се отнася до лее-не, отливане: **~í pánev** леярска разливна кофа; леяк
- lic|it, -ím** неск. (на кого, на со) прицелвам се, целя се (в някого, в нещо)
- licitac|e, -e** жс. 1. публична разпродажба, публичен търг, аукцион 2. прен. нейор. спекула, наддаване, пазартъци

licitační |í, -í, -í 1. аукционен; който се отнася до публична разпродажба, до публичен търг 2. *прен.* спекулативен: **~í politika** *нейор.* спекулативна политика, свързана с пазарлъци

licit[ovat, -uji] /разг. -**uju** *несв.* 1. купувам или продавам на публичен търг 2. *прен.* спекулирам, пазаря се (*политически и под.*) 3. *картоигр.* увеличавам залог при игра на карти; релансирам

licn[í I, -í, -í 1. анат. лицев: **~í kost** лицева кост 2. *техн.* чѐлен: **~í soustruh** чѐлен струг

licn[í II, -í, -í лицев; който се отнася до лицева страна: **~í strana medaile** лицева страна на медал; **~í plocha zdi** *строит.* лицева страна на стена

licoměrně *нар.* лицемѐрно, двулично, притвѐрно: **~ jednat** държѐ се лицемѐрно; имам лицемѐрно държѐние

licoměrnice, -e *ж.* лицемѐрка, двуличница; притвѐрна женѐ; *разг.* преструвана

licoměrnický, -á, -é *лицемѐрен, двуличен, притвѐрен*

licoměrnictv[í, -í *ср.* лицемѐрие, двуличие, притвѐрство

licoměrník, -a *м.* лицемѐр, лицемѐрник, двуличник; притвѐрен човѐк; *разг.* преструван

licoměrnost, -i *ж.* лицемѐрие, двуличие, притвѐрство

licoměrn[ý, -á, -é *лицемѐрен, двуличен, притвѐрен: ~ý úsměv* лицемѐрна, престѐрена, нейскрена усмивка

licously, -ů *м. само мн.* бакенбърди

lic[ovat, -uji] /разг. -**uju** *несв.* 1. (*со*) *техн.* пѐсвам, нагласявам, изравнявам, нивелирам (*нещо*): **~ovat závitů šroubů** напѐсвам резби на винтове 2. *техн. строит.* пѐсвам (*се*), прилѐпвам, влизам добре (*някъде*); нагласѐн съм, нивелиран съм (*за строит. елементи*)

licov[ý, -á, -é 1. лицев; който се отнася до лицева страна: **~á strana látky** лицѐ, лицева страна на плат 2. *техн.* лицев, облицѐвѐчен: **~á cihla** *строит.* тухла за облицѐвка; **~é zdvo** *строит.* лицева зидѐрия

liceně *нар.* престѐрено, притвѐрно, неестѐственно, изкуствено

licen[í, -í *ср.* 1. описѐние, изобразяване: **~í přírody** природно описѐние; **~í událostí** описѐние на събития 2. *юрид.* съдѐбно заседѐние; разглеждане на (съдѐбно) дѐло: **dostavit se k ~í** явя се на съдѐбно заседѐние 3. гримѐране

licenost, -i *ж.* престѐреност, нейскреност, притвѐрство, притвѐрност

licen[ý, -á, -é 1. престѐрен, нейскрен, притвѐрен:

~ý zájem o něco престѐрен интерес към нещо 2. описван, изобразяван 3. гримѐран

ličidl[o I, -a *ср.* грим; макиѐж, срдѐства за гримѐране

ličidl[o II, -a *ср.* капѐн, прѐмка (*за птици, за вреден дивеч*)

lič[ít I, -ím *несв.* 1. (*со*) изобразявам, описвам, разказвам (*нещо*): **~it krásy krajiny** описвам красотѐта на пейзаж; **~it událostí** описвам, разказвам събития 2. (*koho, co*) гримѐрам (*някого, нещо*): **~it herce** гримѐрам актѐр(и) 3. *диал.* мажа, измазвам, варѐсвам (*кѐща*)

lič[ít II, -ím *несв.* слѐгам прѐмка, капѐн: **~it oka na zajíce** поставям прѐмки за зайци

lič[ko, -a *ср.* 1. *умал. експр. книж.* бѐзка, бѐзичка, странѐчка; личицѐ 2. *готв.* месѐ от телѐшка или говѐжда глава

lid, -u *м. събир.* 1. народ: **vůle ~u** народна вѐля; вѐля на народ(а); **~e český!** чѐхи! чѐшки народѐ! **poddaný** ~ крѐпостни, закрепостѐни (*селяни*); **pracující** ~ трѐдов народ, трѐдови хѐра; трѐдещи се; **člověk z ~u** човѐк от народѐ; народен човѐк; **soudce z ~u** народен съдия 2. тѐплѐ, мнѐжество, народ, хѐра: **tábor ~u** митинг; **proudý ~u** тѐплѐ (от) хѐра, (от) народ; **všude bylo plno ~u** навсякъде имаше мнѐго хѐра, тѐплѐ (от) народ 3. населѐние: **sčítání ~u** пребрѐйване на населѐнието

lid[é, разг. lid[í, -í *м. само мн.* хѐра, *остар.* лѐде; *след числ.* дѐши, човѐка: **byli tam dva ~é** там имаше двама дѐши; **přišlo tam pět ~í** там дойдѐха петѐма дѐши, петѐма човѐка; **bylo tam mnoho ~í** там имаше мнѐго хѐра; **proští ~é** обикновѐни хѐра; простолюдиѐ; **proud ~í** потѐк, тѐплѐ от хѐра; **honit ~i do práce** гѐня, кѐрам хѐрата да работят; **vedoucí se může spolehnout na své ~i** началникѐт мѐже да ~~разчитѐ на своѐ~~ **~i**

~ech добре познавам хѐрата; добѐр психолог съм; **chodit mezi ~i** срѐщам се с хѐрата; движа се в обществѐто; **stydí se mezi ~i** срам го е от хѐрата; не мѐ се излиза сред хѐрата; **přijde to mezi ~i** товѐ ще се разчѐе; **~é toho hned vědí** каквѐ ли не измислят хѐрата; **~é toho říkájí, že...** приказва се, говорѐи се, че ...; хѐрата казват, че...; **~é milí, ~é zlatí!** мили хѐра, добри хѐра! **neštěstí nechodí po horách, ale po ~ech** *поговорка* нещѐстието не ходѐ по горѐта, а по хѐрата

lidick[ý, -á, -é който се отнася до чѐшкото сѐло Лидице: **~ý zločin** престѐплѐнието в Лидице (*през Вторѐта световна война*)

lidič[ky, -ek *м. само мн. експр.* 1. хѐра, хѐрица:

ti dva ~ky si dobře rozumějí тези двамцата добре се разбират; **~ky, pomoc!** помогнете, добри хора! хора, помогнете! **2. като възклицание ~ky!** бoже мой! господи! ох, майчице! **~ky, to byla hrůza!** бoже мой, какъв ужас беше, не можете да си представите!

lidnat[ě]t, -ím, 3. мн. -ějí/-í неск. ставам многолюден, гъсто населен

lidnatost, -i жс. многолюдност, населеност; гъстотa на населениe: **velká ~** гъста, голяма населеност; многолюдност; **malá ~** слаба населеност, малка гъстотa на населениe

lidnat[ý], -á, -é многолюден; гъсто населен, гъсто заселен: **~ý kraj** гъсто населен район; **~á ulice** многолюдна улица

lidojed, -a м. людоед, човекоядец, канибал

lidojedstv[í], -á, -é людоедски, човекоядски, канибалски

lidojedstv[í], -í ср. людоедство, човекоядство, канибалство, канибализъм

lidomorn[a], -u жс. истор. душегубка; помещениe за морене на хора: **ta místnost je učičná ~a** експр. това помещениe е истинска душегубка

lidoop, -a м. зоол. антропoid; човекоподобна маймуна (горила, шимпанзе, орангутан)

lidopis, -u м. 1. малко остар. народопис, етнография 2. демография

lidospráv[a], -u жс. полит. жарг. народно (само)управлениe

lidově нар. 1. общодостъпно, популярно, просто, обикновено; по народному: **jak se ~ říká** както се казва по народному; както казва народът 2. народно: **~ demokratický stát** народнодемократична държава

lidov[ec], -ce м. 1. член или съмишленик на чешката клерикална народна партия 2. по-рядко човек, който работи за народа, за благото на човечеството 3. „лидовец“ (след 1989 г. член или съмишленик на обединението Християндемократическа уния–Чехословашка народна партия)

lidověd[a], -u жс. малко остар. народопис, етнография

lidovlád[a], -u жс. народовластие; народна власт; демокрация

lidovost, -i жс. 1. народностност; народностен, народен характер: **~ Smetanovy hudby** народен, народностен характер на музиката на Сметана 2. общодостъпност, популярност: **~ přednášky** общодостъпност на лекция

lidov[ý], -á, -é 1. народен, общонароден: **~á píseň** народна песен; **~ý кроj** народна носия; **~á**

tvořivost народно творчество; художествена самодейност; **~á mluva** народна реч, народен език; простонароден език, просторечие; **~á etymologie** език. народна етимология; **~é vrstvy, masy** слоеве от народа, народни маси; **~é osvobozenécké hnutí** народно освободително движение; **~á vláda** народна власт; **~á správa** народно самоуправление; **~á demokracie** полит. народна демокрация; **~á armáda** народна армия; **Československá strana ~á** Клерикална народна партия на Чехословакия; **~ý soudce** народен съдия 2. народен, популярен, общодостъпен: **~á četba** популярна литература, популярно четиво; **~é vydání knihy** евтино, общодостъпно, популярно издание на книга; **~á slavnost** народно веселие; **~á restaurace** народен ресторант (с общодостъпни цени); **~ý vůz, automobil** народна, евтина лека кола 3. демократичен, обикновен, народен: **~ý člověk** народен човек

lidovýchov[a], -u жс. народопросветителство; народна просвета

lidovýchovně нар. народопросветителски: **pracovat ~** работя за ограмотяване, възпитаване на народа

lidovýchovný, -á, -é народопросветителски

lidoznal[ec], -ce м. остар. етнолог, фолклорист и етнограф

lidoznalstv[í], -í ср. остар. 1. етнология, фолклористика и етнография 2. човекознание, познаване на хората

lidožrav[ý], -á, -é човекоядски, людоедски, канибалски: **~á zvířata** животни людоеди

lidožrout, -a м. 1. човекоядец, людоед, канибал 2. прен. нейор. жесток човек, варварин, канибал

lidožroutsk[ý], -á, -é човекоядски, людоедски, канибалски

lidožroutstv[í], -í ср. човекоядство, людоедство, канибалство, канибализъм

lidskost, -i жс. човечност, човешина, човеколюбие, хуманност

lidsky нар. човечно, човешки, човеколюбиво, хуманно: **zacházet s někým ~** отнасям се с някого човешки

lidsk[ý], -á, -é 1. човешки: **~é tělo** човешко тяло; **~á společnost** човешко общество; **~á řeč** човешки език, човешка реч, човешки говор; **~á práva** права на човека, човешки права 2. хорски, остар. людски: **~é řeči** хорски приказки

♦ **prohlášení ~** публично изявление

chybovat je ~é да се греша е човешко; **promluvit ~ou řečí** кажа нещо ясно, разбрано;

кажа нещо като хората; **koupit něco za ~ou cenu** купя нещо изнóсно, на изгòдна ценà
3. човèчен, човèшки, човеколюбив, хумàнен: ~ý **pohled** тòпъл, човèчен пòглед; ~é **zacházení, jednání** човèшко, хумàнно поведèние, държàние; **má hluboce ~ý vztah k lidem** тòй/тя ÿма мнòго хумàнно отношèние към хòрата
lidstv|í, -í *ср.* **1.** човèшка природà, човèшко достòйństwo, човèшко(то): **urazit v človèku ~í** оскърбя човèшкото в човèка, оскърбя човèшкото достòйństwo **2.** човèчност, човещина, човеколюбие, хумàнност
lidstv|o, -a *ср.* **1.** човèчество: **vývoj ~a** развìтие, развòй на човèществото; **pro blaho ~a** за блага̀то на човèществото **2.** *разг. експр.* нарòд, тълпà, хòра: **tam bylo ~a!** кòлко нарòд ÿмаше тàм!
lidumil, -a *м.* филантрòп, благотворìтел, благодèтел, човеколюбец
lidumilně *нар.* филантрòпски, човеколюбиво
lidumilnost, -i *жс.,* **lidumilstv|í, -í** *ср.* филантропизм, филантрòпия, човеколюбие, хумàнност
lidumiln|ý, -á, -é филантрòпски, филантропичен; благотворìтелен; човеколюбив, хумàнен: ~ý **spolek** благотворìтелно дръжество
lidumilství *вж.* **lidumilnost**
liduprázdno *нар. в съчет.* **bylo tam ~** тàм нямаше жìва душà; **je tu ~** тùк нýма жив човèк
liduprázdn|ý, -á, -é безлюден, пуст, необитаем: ~á **ulice** пýста, безлюдна ùлица; ~ý **ostrov** необитаем òстров
liftboy [-boj], **-e** *м.* пиколо; момчè, обслужващо асансьòр
liga, -у *жс.* **1.** лига, съюз, обединèние: **státy Arabské ~у** държàви от Ара̀бската лига **2.** *спорт.* **а)** лига, първенствò **б)** А-категòрия; А-группа (*във футбол и под.*); **postoupit z divize do ~у** премìна от Б в А-группа
ligatur|a [-ur/-úr-], **-у** *жс.* **1.** мед. лигатùра (*на кръвоносни съдове*) **2.** език. полигр. лигатùра **3.** муз. лигатùра
lignin [-ny/-nú-], **-u** *м.* биол. хим. лигнин
lignit [-ny-], **-u** *м.* геол. лигнит; лигнитни вùглища
lignitov|ý [-ny-], **-á, -é** *геол.* лигнитов, лигнитен
ligov|ý, -á, -é **1.** кòйто се отнàся до лига, съюз, обединèние **2.** *спорт.* кòйто се отнàся до А-категòрия, А-группа; ~ý **zápas** мàч между отбòри от А-категòрия, от А-группа; ~ý **hráč** играч от А-категòрия, от А-группа; профе-сиона̀лен играч
lih, lihu *м.* спирт, алкохол: **čistý ~** чист спирт;

denaturovaný ~ денатурìран спирт; спирт за горèне; **tuhý ~** сùх спирт; **dřevný ~** дървèсен спирт; **čistit ránu lihem** чистя, почиствам рàна със спирт

líh|a, -у *жс.* **1.** наклòнено дървено мòстче (*за търкаляне на бьчи и под.*) **2.** странична или дòлна дьскà, рìтла или дь̀но на карùца **3.** *спорт.* дървен трамплин

líhat, líhávat *вж.* **léhat, léhávat**

líh|eň, -ně *жс.* **1.** земед. лю̀пилня, инкубàтор **2.** *риб.* развѣдник (*на риба*) **3.** *прен.* огнище, разсàдник: ~eň **odporu** огнище на съпротìва

líh|nout se, обикн. третол. ~ne se *несв.* лю̀пи се, излю̀пва се, измѣтва се: **kuřata, housenky se ~nou** пилетата, гьсèниците се лю̀пят, излю̀пват; **pulci se ~nou** пòповите лъжички се лю̀пят; **v hlavě se mu ~ly nápady** *прен.* в гла̀вата му се рàждаха, възникваха мнòго идèи

lihoměr, -u *м. техн.* алкохоломèтър, спиртомèр
lihovar, -u *м.* **1.** спиртна фàбрика **2.** *разг. остар.* спиртник

lihovarnick|ý, -á, -é спиртовàрен, спиртотвòрен
lihovarnictv|í, -í *ср.* спиртна индùстрия, промишленост; спиртопроизвòдство

lihovarník, -a *м.* **1.** производìтел на спирт **2.** сòбственик на спиртовàрна фàбрика

lihovarsk|ý, -á, -é спиртовàрен: ~ý **ječmen** ечемик за варèне на спирт

lihovarstv|í, -í *ср.* спиртна индùстрия, промишленост; спиртопроизвòдство

lihovin|a, -у *жс.* алкохолна, спиртна напѣтка; алкохолно, спиртно питѣе

lihovinov|ý, lihovinn|ý, -á, -é алкохолен, спиртен; кòйто се отнàся до спиртни напѣтки

lihov|ý, -á, -é **1.** спиртен: ~ý **vařič** спиртник; ~ý **kahan, hořák** спиртна лàмпа, горèлка **2.** алкохолен: ~é **kvašení** *хим.* спиртна ферментàция; ~ý **teploměr** *техн.* спиртен термомèтър; ~ý **roztok** *хим.* спиртен разтвòр; ~é **nápoje** спиртни напѣтки

lihuprost|ý, -á, -é безалкохолен: ~é **nápoje** безалкохолни напѣтки

lich|a, -у *жс.* **1.** *остар.* лехà **2.** *книж. поет.* нѣва

lichevn|í, -í, -í лихвàрски, лихвен
lichoběžník, -a/-u *м. геом.* трапèц: **pravouhlý ~** право̀гълен трапèц

lichoběžníkov|ý, -á, -é *геом.* трапецовиден

lichoběžn|ý, -á, -é *рядко геом.* разнопосòчен

lichocen|í, -í *ср.* **1.** ласка̀ене, подмàзване; правèне на комплименти **2.** ласка̀телство, комплимент

lichokopytník, -a *м., обикн.* **lichokopytníc|í, -kù** *мн. зоол.* нечѣфтокопìтни живòтни (*Perissodactyla*)

lichometnic|e, -e *ж. рядко пейор.* ласкателка, подмазвачка, подлизурка

lichometnick|ý, -á, -é *рядко пейор.* ласкателски, подмазвачески, подлизурски

lichometník, -a *м. рядко пейор.* ласкател, подмазвач, подлизурко

lichometn|ý, -á, -é *рядко пейор.* ласкателски, подмазвачески, подлизурски: **~ý člověk** ласкател, подлизурко; **~á slova** ласкателски, подмазвачески думи

lichost, -i *ж. 1.* нечѣтност **2.** *книж.* празнота, безплѣдност **3.** лъжѣвност, неправдивост **4.** неоснователност, безпѣченост

lichot|a, -u *ж. рядко 1.* ласкаѣне, подмазване, правѣне на комплименти **2.** ласкателство, комплимент

lichot|it, -ím *несв. (коти)* **1.** ласкаѣ (някого); правѣя комплименти (на някого): **~il jí, jak dobře vypadá** той ѝ правѣше комплименти колко добре изглѣжда; **ten portrét mu ~í** на този портрѣт е по-хубав, отколкото е в действителност **2.** ласкаѣ се (от нещо); приятно ми е (нещо): **ženě vždy ~í pozornosti mužů** на жената винаги ѝ е приятно вниманието на мъжете, жената винаги се ласкаѣ от вниманието на мъжете

lichot|it se, -ím se *несв. (ke komu)* умилквам се (около някого); *пейор.* подмилквам се, подмазвам се (на някого)

lichotiv|ý, -á, -é ласкателен, гальѣвен, лъстѣв, ласкаѣщ: **~á holčička** гальѣвно момиченце; **~ý zájem** ласкаѣщ интерес; интерес, който ласкаѣ

lichotk|a, -y *ж.* комплимент, ласкателство, любовѣзност, ласкателна дума: **říkat někomu ~u** правѣя комплименти на някого; *разг.* ласкаѣ някого; правѣя вѣтър на някого

lichotnic|e, -e *ж.* ласкателка, *пейор.* подмазвачка

lichotnick|ý, -á, -é ласкателен, лъстѣв, ласкаѣщ

lichotník, -a *м.* ласкател, *пейор.* подмазвач

lichotn|ý, -á, -é ласкателен, лъстѣв, ласкаѣщ: **~é slovo** *език.* ласкателна, гальѣвна дума; хипокористика

lichozpeřen|ý, -á, -é *бот.* нечѣфтнопѣрест: **~ý list** нечѣфтнопѣрест лист

lichv|a, -u *ж.* лихвѣрство: **potírat, trestat ~u** прѣслѣдвам, наказвам лихвѣрството

lichvář, -e *м.* лихвѣр

lichvařin|a, -u *ж. разг.* лихвѣрство

lichvař|it, -ím *несв.* занимавам се с лихвѣрство; лихвѣр съм

lichvářsk|ý, -á, -é лихвѣрски: **~ý úrok** прекалѣно висѣка, безбѣжна лихва

lichvářstv|í, -í *ср.* **1.** лихвѣрство **2.** *прен.* ѡлчност, користолюбѣе, сребролюбѣе

lich|ý, -á, -é 1. нечѣтен, тек: **~ý počet prstů ruky** нечѣтен брѣй прѣсти на рѣка; **~ý takt** *муз.* нечѣтен такт (напр. *три четвѣрти*) **2.** единѣчен, един, единствен (от *чифт*); нечѣфтен: **~á rukavice** една, единствѣна рѣкавица (от *чифт*) **3.** *книж.* пуст, прѣзен, ѡлов: **to jsou ~é řeči** това са прѣзни приказки; **mluvit na ~o** говѣря на вѣтѣра; дрѣнкам (си); **~é sliby** прѣзни обѣщания; **~á odměna** нѣско, нищѣжно възнаграждѣние **4.** неоснователен, необосновѣн, безпѣчен; **~á obava** неоснователно безпѣкойство; **~é podezření** неоснователно подозрѣние **5.** невѣрен, нѣистински, лъжлив, фалшив: **~ý důkaz** невѣрно доказателство; **~á mince** фалшива монѣта

liják, -u *м.* проливѣн, порѣен дѣжд; порѣй: **spustil se** ~ ливна порѣен дѣжд; ~ *slov* *прен.* порѣй, потѣк от думи

lijav|ec, -ce *м.* проливѣн, порѣен дѣжд; порѣй **lij|ec, -ce** *м. 1.* по-рано леѣр, леѣч **2. печат. линотѣпер: **~ec písma** буквѣлеѣр**

likér, -u *м.* ликѣр

likérk|a, -y *ж. разг. 1.* фѣбрика за ликѣри **2.** чѣшка за ликѣр

likérnick|ý, -á, -é който се отнѣся до производѣтели на ликѣри: **~á škola** учѣлище за производѣтели на ликѣри, на спиртни напитки; **~ý průmysl** производѣство на ликѣри, на спиртни напитки

likérnictv|í, -í *ср.* производѣство на ликѣри, на спиртни напитки

likérov|ý, -á, -é ликѣрен; който се отнѣся до ликѣр: **~á sklenička** чѣшка за ликѣр; **~é bonbóny** бонбѣни с ликѣр

liknavě *нар.* **1.** бѣвно, мѣдно, вѣло **2.** нехѣйно, немарливо, небрѣжно

liknav|ec, -ce *м.* **1.** вѣл, бѣвен, мѣден чѣвѣк **2.** немарливѣц; небрѣжен, нехѣен чѣвѣк

liknavost, -i *ж. 1.* бѣвност, вѣлост, мѣдност **2.** немарливост, небрѣжност, нехѣйност

liknav|ý, -á, -é 1. бѣвен, вѣл, мѣден **2.** (к *čemu*) немарлив; небрѣжен, нехѣен (кѣм нещо)

likvid|a, -u *ж. език.* плѣвен звук; плѣвна, ликвидна съгласна

likvidac|e, -e *ж.* ликвидѣция, ликвидѣране: **~e následků války** ликвидѣране на послѣдѣи от вѣйна; **~e firmy** ликвидѣция на фѣрма; **~e pohledávky** *фин.* изплѣщанѣ, погасѣване на дѣлг; **exekuční ~e** *юрид.* ликвидѣция на имѣщество; **~e účetních dokladů** *счетов.* ревѣзия на счетовѣдни документи

likvidačn|í, -í, -í *юрид.* ликвидѣциѣнен: **~í řízení** ликвидѣциѣнен процѣс; **~í podstatata** имѣщество, подлежащо на ликвидѣция

likvidátor, -a м. 1. фин. ликвидатор, ликвидант, синдик **2.** полит. истор. ликвидатор

likvidátorstv|í, -í ср. полит. истор. ликвидаторство

likvidatur|a [-ur/-úr-], -у ж. адм. отдел за ликвидации

likvidit|a [-dy-], -у ж. фин. юрид. ликвидност, ликвидитет

likvidn|í, -í, -í фин. юрид. ликвиден; който може да се ликвидира: **~í pohledávky** погасяем дълг

likvidnost, -í ж. 1. юрид. ликвидност **2.** фин. ликвидност, платёжеспособност: **~ podniku** платёжеспособност на предприятие

likvid|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. 1. (со) ликвидирам, отстранявам/отстраня (нещо):

~ovat podnik ликвидирам предприятие; **~ovat následky zemětřesení** ликвидирам, отстранявам/отстраня последици от земетресение

2. (со) фин. ликвидирам, изплащам/изплатя, погасявам/погася (нещо): **~ovat pohledávky** погасявам/погася дългове

3. (кого, со) ликвидирам, премахвам/премахва, унищожавам/унищожа (някого, нещо): **~ovat nepřítel**

ликвидирам, унищожавам/унищожа враг

lila неизм. прил. разг. лилав: **~ šaty** лилава рокля; **dívka v ~** девойка, облечена в лилаво; девойка в лилаво облекло

lil|ek, -ku м. бот. 1. патладжан, син домат: **~ek vejceplodý** патладжан **2.** различни растения от семейство соланум (Solanum): **~ek černý**

кучешко грозде (Solanum nigrum)

lil|e, -e ж. 1. бот. лилия, крем (Lilium) **2.** бот. различни растения от семейство лилиецветни: **vodní ~e** водна лилия, водна роза; **~e bělostná**

крем (Lilium candidum) **3.** герб с изображение на лилия

liliov|ý, -á, -é който се отнася до лилия, до крем: **~é čelo** прен. снежнобяло, белоснежено чело

lilipután, -a м. 1. лилипът, джуджѐ **2.** животинче лилипът

lilipután|ka, -ky ж. лилипътка, жена-джуджѐ

liliputk|a, -y ж. 1. лилипътка, жена-джуджѐ **2.** сел. стоп. порода кокшкы (с дребен ръст)

lí|n, -n, -n ж. 1. невина, невина; **dělá ze sebe ~um** прави се на светец; **vyšel z toho jako ~um** той мина между капките; излезе чист, неопетнен от това

lílov|ý, -á, -é рядко лилав

liman, -u м. геогр. 1. лиман **2.** езеро

limb|a, -y ж. сибирски кедър (Pinus cembra)

limbus, поет. limb, -u м. църк. предвѐрие на

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

той си легна и веднага заспа, веднага потъна в объятия на Морфея; **o chlup a byli jsme v ~u** разг. за малко и щяхме да отидем по дяволите, при свети Петър, щяхме да загинем

límeč, -ce м. якá: kožešinový ~ec кожена якá (от кожа с косъм); **ležatý ~ec** обърната якá;

stojatý ~ec права якá; **škrť mě ~ec** якáта ме скарва

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

límeč|ek, -ku м. умал. якичка: ~ek u halenky якичка на блузка; **tuhý, tvrdý ~ek** твърда, колосана якичка (на риза)

тестò; **košíčky z ~ého těsta** кошнички от маслено тестò

lingvist|a, -y м. лингвист, езиковед

lingvistick|ý [-ty-], -á, -é лингвистичен, езиковедски

lingvistik|a [-ty-], -y ж. лингвистика, езиковедство

lini|e [líný/líny-], -e ж. 1. линия, черта: **~e podle pravítka** права линия, черта (начертана с линийка); **~e dlaně** черти, линии на длан 2. линия, очертание: **v hlavních ~ích** в общи линии, в общи черти и прен.; **~e boků** линия, очертание на хълбоци, на ханш; **štíhlá ~e** стройна линия, фигура; **módní ~e** модна линия, модна кройка 3. линия, черта; нещо, което напомня линия, черта: **bitevní ~e** бойна линия, фронтова линия; **bojovat v první ~i** воювам на предна линия; **hraniční ~e** гранична черта, линия 4. рядко линия, съобщение, връзка, комуникация, рейс: **telegrafní, telefonní ~e** телеграфна, телефонна линия 5. линия, посдка, направление: **generální ~e strany** генерална линия на партия; **vývojová ~e** развитие, развой, развойна линия 6. линия, клон, разклонение (на род): **pobočná ~e panovnické dynastie** съребрена линия на владетелска династия; **vzestupná ~e** юрид. възходяща, аспендентна линия; **sestupná ~e** юрид. низходяща, десцендентна линия

link|a, -y ж. 1. линия, черта: **~y v sešitě** редове в тетрадка; **okrajová ~a výkresu** черта, отделяща празно поле в края на чертеж 2. техн. обикн. в съчет. **výrobní ~a** производствена линия; **pásová ~a** конвейер; **proudová ~a** поточна линия 3. линия, съобщение, връзка, комуникация, рейс: **dopravní ~a** транспортна линия; рейс; **letecká ~a** въздушна линия; аеролиния; **tramvajová ~a** трамвайна линия; **dálnopisná ~a** телекс; **přímá telefonní ~a** пряка, директна телефонна връзка; **~a je volná** линията е свободна, дава свободно; **číslo telefonu 8581, ~a 373** телефон 8581, вътрешен 373 4. рядко линия, насдка, направление (в политика, музика и под.)

linkován|í, -í ср. линиране; разчертаване на линии

linkovan|ý, -á, -é линиран; разчертан (на линии, на редове): **~ý sešit** линирана тетрадка, тетрадка с редове

linkovat, -uji/разг. -uju неск. (со) линирам, разчертавам (нещо) с линии

linkov|ý, -á, -é линен; който се отнася до линия: **~ý volič** техн. линен, аналогов избирач (в телефонна централа)

linoleoryt вж. **linoryt**

linoleov|ý, -á, -é линолеумен; който се отнася до линолеум

linole|um, -a ср. линолеум: **korkové ~um** корков линолеум

linoryt, -u м. худ. печат. гравюра върху линолеум, линогравюра

linotyp, -u м. печат. линотип; линотипна машина

lín|nout se, по-рядко **lín|nout**, третол. -ne se/-не неск. 1. книж. течè на струя; струй, лее се, излива се: **slzy (se) ~nou z oka** сълзи се лят от очите 2. разлива се, носи се, разнася се: **omamná vůně se ~nula pokojem** омайна миризма се разнасяше из стаята

lín|ý, -á, -é 1. ленив, мързелив: **je ~ý se učit, na učení** мързи го да учи; **je ~ý na krok** мързи го да ходи; **je ~ý až hanba** ужасно мързелив

голям мързел; **~á huba holé neštěstí** поговорка който не умее да се обади, той ще пати

2. бавен, мѹден, вял, ленив: **~ý krok** бавна крачка; **večer je po práci už ~á** вечер след работа вече не ѝ се прави нищо, даже не ѝ се глèда

lín|ýr|ovat, -uji/разг. -uju. неск. остар. разг. 1. (со) линирам (нещо); чертая линии (на нещо), разчертавам (нещо) на линии 2. (кого) експр. бия, ѹдрям, млàтя, тѹпам (някого): **~oval ho, až byl modrý** той го биеше, млàтеше до посиняване

líp вж. **lépe**

líp|a, -y ж. 1. бот. липа (Tilia) 2. разг. марка цигари

líp|an, -a м. зоол. хàриус (вид пъстърва) (Thymallus)

líp|at, -ám неск. 1. (со кат) разг. лепя, залепвам (нещо някъде) 2. (со) експр. пляскам, шляпам, ѹдрям, залепвам (нещо): **~at karty** шляпам карти; **~at pohlavky** шамаросвам; залепвам, бия, ѹдрям плесници, шамàри

lipicán, -a м. ездитен (породист) бял кòн

lipíd, по-рядко **lipoid**, -u м. хим. липойд

lipk|a, -y ж. умал. липà, липичка: **mladé ~y** млàди липи

líp|nout, -nu св. разг. 1. и **líp|nout se**, -nu se неск. (на кого, со; ке кому, чети) лепна, лепя се, ~~зàпàмàнàмà~~ **~nulež**

jazyk v ústech ~ne тòлкова е горèщо, че устàта ми пресъхва, че езикът ми лèпне за небцèто 2. (кому со) експр. лепна, залепя, удàря (на някого нещо): **~l mu pár pohlavků** тòй му залепи, лèпна няколко шамàра, плесници

lipov|í, -í *ср. събир.* липак; липова горичка
lipov|ý, lípov|ý, -á, -é липов: ~**á alej** липова алѐя;
 ~**ý květ** липов цвят; ~**ý čaj, ~é té** липов чай
lipsk|ý, -á, -é лайпцигски: ~**ý veletrh** Лайпциг-
 ският панаир; ~**ý proces** Лайпцигският процес
liptovsk|ý, -á, -é *готв.* липтовски (*от сло-
 ваишкото селище Липтов*); *в съчет.* ~**á brynza**
 липтовско сирене; ~**ý sýr** вид сирене (*с
 пикантни подправки и лют червен пипер*)
lir|a, -y *ж.* лира (*италианска парична единица*)
lis, -u *м.* прѐса: ~ **na víno, vinařský** ~ винарска
 прѐса; ~ **na ovoce** овошарска прѐса; ~ **na bri-
 kety, briketovací** ~ прѐса за брикѐти; **hydrau-
 lický** ~ хидравлична прѐса; **knihařský** ~ книго-
 вѐзка прѐса; **tiskařský** ~ печатарска прѐса;
mazací ~ лубрикатор
lis|at se, -ám se *несв. (ke komu, k čemu)* **1.** галѝ
 се, умилквам се (*около някого, около нещо*):
pes se ~á k ránovi кучето се умилква около
 господаря си **2.** ласкаѝ (*някого*); умилквам се,
 подмазвам се (*на някого*)
lisavě *нар.* **1.** глѝзено, гальовно, подмилкващо
 се **2.** лъстиво, ласкателно, угодливо
lisavost, -i *ж.* **1.** глѝзене, гальовност **2.** под-
 мазване, подмилкване
lisav|ý, -á, -é **1.** глѝзен, гальовен, глѝзещ се,
 галѝщ се, умилкващ се **2.** подмазващ се,
 подмилкващ се, ласкателен
lisk|a I, -y *ж.* *бот.* леска, лесков храст (*Corylus*)
lisk|a II, -y *ж.* **1.** щайга **2.** дървена лесà (*за
 сушене на плодове*)
liskan|ec, liskán|ec, -ce *м.* *разг.* плесница, шамар
lisk|at, liskát, -ám *несв. (кого - вин.) разг.* пля-
 скам; шамаросвам (*някого*); ўдрям, залѝпвам,
 лѝпвам плесница, шамар (*на някого*)
lisk|nout, lisknout, -nu *св. (кого - вин.) разг.*
 плѝсна, шамаросам (*някого*); ўдаря, залѝпѝ,
 лѝпна плесница, шамар (*на някого*)
liskov|í, -í *ср. събир.* лещак
liskovic|e, -e, liskovk|a, -y *ж.* лескова прѝчка,
 тояга
liskov|ý, -á, -é лесков: ~**ý oříšek** лѝшник
lisovac|í, -í пресовѝчен, щампов; кѝйто слѝжи
 за пресоване, щамповане, щанцоване: ~**í stroj**
 прѐса; машина за пресоване
lisován|í, -í *ср.* **1.** изстѝскване (*на плодове и под.*)
2. пресоване, щамповане, щанцоване: ~**í ple-
 chu** *техн.* пресоване, щанцоване на ламарина
lisovan|ý, -á, -é пресован, щампован, щанцован:
 ~**ý tabák** пресован тютѝн; ~**é sklo** пресовано
 стѝклѝ
lis|ovat, -uji|разг. -uju *несв. (со)* **1.** изцѝждам,
 изстѝсквам (*нещо*): ~**ovat hrozny** изстѝсквам,

мачкам грѝзде **2.** пресѝвам, щамповам, щан-
 цѝвам (*нещо*): ~**ovat cihly** пресѝвам тѝхли
lisovn|a, -y *ж.* цех за пресоване
list, -u *м.* **1.** листѝ, лист (*на растение*): **závitky
 ze zelných ~ů** *готв.* сармѝ от зѝлеви листà;
 зѝлеви сармѝ; сармѝ сѝс зѝле; **bobkový ~**
готв. дафѝнов лѝст **2.** лист (*хартия*); стрà-
 ница: **titulní ~ v knize** титулна, заглавна стрà-
 ница, заглавен лѝст на книга; ~ **pergamenu**
 пергамѝнт; лѝст пергамѝнтова хартия; **sešit
 o 40 (čtyřiceti) ~ech** тетрадка от 40, с 40
 (четирийсет) листà; **zpívat, hrát přímo z ~u**
 говѝрѝмѝмѝсѝ ◆ **дрѝбѝе**
 нѝте тѝмата! да говѝрим за дрѝго! ~ **se obrátil**
 нещата се промениха **3.** *книж.* *остар.* писмѝ,
 кореспондѝнция: **osobní ~y Jana Nerudy** лич-
 на кореспондѝнция на Ян Нѝруда; **otevřený ~**
 отворѝно писмѝ; **apoštolský, pastýřský ~**
 цѝрк. папско послàние, послàние на висш цѝр-
 ковѝн санѝвник **4.** свидѝтелство, докумѝнт,
 акт: **rodný ~** свидѝтелство, акт за рàждане;
křestní ~ кръщѝлно свидѝтелство; **domovský**
 ~ *по-рано* свидѝтелство за местожѝтелство;
oddací ~ свидѝтелство за встѝпване в брак;
 брачно свидѝтелство; докумѝнт за граждàн-
 ски брак; **úmrtní ~** смъртен акт; **výuční ~** мàй-
 сторско свидѝтелство (*за занаят*); **vůdčí ~**
 ~ *по-рано* шофѝрска книжка; **dodací ~** фактѝра
 за достàвена стѝка; квитанция за получàване;
nákladní ~ товарѝтелница; **záruční ~** гаран-
 ция; гаранциѝнна кàрта; **vkладový ~** *фин.* удо-
 стоверѝние за депѝзит, за срѝчен влѝг; **živno-
 stenský ~ a)** *по-рано* мàйсторско свидѝтел-
 ство, занаятчийско свидѝтелство **б)** *юрид.*
адм. разрѝшително за стопàнска дѝйност,
 патѝнт **5.** *и мн.* **list|y, -ů** вѝстник, списàние:
denní ~/-y ежѝднѝвник, ежѝднѝвници **6.** *техн.*
 лопàта, пѝрка, лист, лѝнта: ~ **pàsové pily** лѝн-
 та на бàнцит; ~ **pàdla** плѝска чàст на греблѝ
7. *биол.* зарѝдишен слѝй: **vnější zárodečný ~**
 ектодѝрма; вѝншен слѝй на зарѝдиш
listeč|ek, -ku *м.* *умал.* **1.** листѝнце, листѝц (*на
 растение*) **2.** лѝстче (*хартия*)
list|ek, -ku *м.* *умал.* **1.** листѝц, листѝнце (*на ра-
 стение, на цвят*): **okvětní ~ek** венчѝлистче;
 лист, листѝц на цвят **2.** лѝстче (*хартия*): **ex-
 cerpční ~ek** фѝш (*за научна обработка*);
jídelní ~ek мѝнѝ, лѝста; **potravinové ~ky**
 купѝни; продовѝлствѝни картѝни; **zboží na
 ~ky** стѝка с купѝни; **volební, hlasovací ~ek**
 избѝратѝлна бюлетѝна **3.** (*пѝщенска*) кàртич-
 ка: **korespondenční ~ek** (*пѝщенска*) кàртичка,
 отворѝно писмѝ; **poslat ~ek k vánočům** изпрà-

тя картичка за Коледа 4. билет: **zpáteční ~ek** билет за (отиване и) връщане; **~ek na tramvaj** трамваен билет; **~ek do divadla, do kina** билет за театър, за кино 5. квитанция: **podací ~ek** квитанция (за препоръчано писмо и под.) 6. тънка филийка, тънко резенче, лист фолио, лист варак: **~ek slaniny** тънко резенче сланина; **~ek staniolu** станиол

listen, -u м. бот. прицветник

listen|ec, -ce м. умал. бот. прицветник

list|í, -í ср. събир. шума, листа: **na podzim padá ~í** през есента листата падат

listin|a, -y жс. 1. документ, грамота, акт: **zakládací ~a** учредителен акт; грамота за основаване, за учредяване; **věnovací ~a** дарителска грамота; **ratifikační ~a** ратификационен документ; **záruční ~a** гаранция, гаранционна карта; **pověřovací ~a** дупл. акредитивни писма; **ověřování ~y** заверяване на документ

2. списък, листа, ведомост: **kandidátní ~a** списък на кандидати; кандидатска листа; **prezenční ~a** списък на присъстващите; **černá ~a** **válečných zločinců** черен списък на военно-престъпници; **sběrací ~a** подписка, списък на дарители и дарения; **výplatní ~a** (платежна) ведомост за заплати; **tažební ~a** тиражен лист

listinn|ý, -á, -é документален: **~ý materiál** документи; документален материал; документов материал; **~ý důkaz** документално доказателство

listinov|ý, -á, -é който се отнася до документ, до грамота

listkovit|ý, -á, -é листообразен

listkovnic|e, -e жс. рядко картотeka

listkov|ý, -á, -é който е на листа, на листи, на фишове, на картички: **~ý kalendář** календар с откъсващи се листове; блоков календар; **~ý katalog** каталог от фишове; картотечен каталог; **~ý přidělový systém** купонна система за продоволствени стоки; **~é zlato** златно фолио; златен варак; **~é těsto** готв. многолистно тесто

listnáč, -e м. бот. широколистно дърво

listnat|ý, -á, -é бот. широколистен: **~ý strom** широколистно дърво; **~ý les** широколистна гора

listonoš, -e м. пощальон, пощенски раздавач; разг. пощаджия

listonošk|a, -y жс. пощальонка, пощенска раздавачка; разг. пощаджийка

listonošsk|ý, -á, -é пощаджийски, пощальонски

listopad, -u м. ноември

listopadov|ý, -á, -é ноемврийски

list|ovat, -uji/разг. -uju несов. (в чет) прелиствам (нещо): **~ovat v telefonním seznamu** прелиствам телефонен указател (за да намеря определен номер); **~ovat v paměti** прен. прехвърлям в паметта си, ровя се в паметта си

listovit|ý, -á, -é листообразен

listovn|a, -y жс. остар. деловодство, архива

listovn|é, -ého ср. такса за пощенски пратки

listovn|í, -í, -í писмовен, писмен: **~í poštovní zásilka** писмовна пощенска пратка; **~í přepážka** отдел, гишe за писма и пощенски пратки; **~í telegram** писмо-телеграма; **~í tajemství** тайна на кореспонденцията

listr, -u м. текст. лустрийн (вид плат)

listrov|ý, -á, -é текст. лустринов: **~á zástěra** работно облекло, престилка от лустрийн (за чиновници, ученици и под.)

lišáckost, -i жс. експр. хитрина, лукавство, шмекерство

lišácky нар. експр. хитро, лукаво, шмекерски

lišáck|ý, -á, -é експр. хитър, лукав, шмекерски: **~ý kousek** хитрина, шмекерство, шмекерия

lišáctv|í, -í ср. експр. хитрост, хитрина, шмекерство: **provést někomu ~í** скрой хитрина на някого; излъжа, измамя, мина някого

lišaj, -e м. зоол. вечерница (вид ноцна пеперуда) (Sphinx, Smerinthus и др.)

lišák, -a м. 1. мъжка лисица; лисан, лисугер: **ferina** ~ Кума Лиса, Кум Лисан (в приказките) 2. експр. лисица, хитрец, шмекер

liščátk|o, -a ср. умал. лисиче

lišč|e, -ete ср. лисиче

lišč|í, -í, -í лисичи: **~í mládě** лисиче; **~í nora** лисича дупка; **~í farma** ферма за лисичи; **~í kožich** кожено палто от лисичи; **~í krok** прен. лисича стъпка

liščin|a, -y жс. лисича кожа

lišej, -e м. мед. лишей, екзема

lišejník, -u м. бот. лишей: **~y** лишей (Lichenes)

lišejníkov|ý, -á, -é който се отнася до лишей: **~ý porost** лишейна растителност; лишей

liš|it, -ím несов. 1. (koho, co) диференцирам (някого, нещо); правя (някого, нещо) различен 2. (co od čeho) различавам, отличавам, разпознавам (нещо от нещо): **~it pravdu od lži** различавам истина от лъжа

liš|it se, -ím se несов. (od koho, od čeho v čem, čím) различавам се, отличавам се (от някого, от нещо в нещо, по нещо): **oba bratři se od sebe značně ~í** двамата братя са доста различни (един от друг); **~it se v názorech** имаме различни мнения, възгледи; на различни мнения сме

liška, -y *жс.* 1. *зоол.* лисица (Vulpes, Alopec и др.): **stříbrná ~a** сребърна лисица; **polární ~a** полярна

лисица; **každá ~a svůj ocas chválí** всеки си хвали своето; **tam, kde dávají ~y dobrou noc** навсякъде; в Диарбекър; на много затън-тено място 2. лисича кôжа; лисица: **límeč ze stříbrné ~y** якà от сребърна лисица 3. *експр.* лисица, хитрец, шмекер: **je to ~a podšitá** той е голям шмекер, хитрец; той е голяма лисица 4. *бот.* пãчи крак (*съба*) (Cantharellus)

lišť[a], -y *жс.* лѣтва: **podlahová ~a** первàз на пòд; **vodicí ~a** направляваща лѣтва; **rámy (na obra-zy) z pozlacených lišt** рãмки (за картини) от позлатени лѣтви

lišťičk[a I], -y *жс.* умал. лисичка

lišťičk[a II], -y *жс.* умал. лѣвичка

lišť[ovat, -uji/разг. -uju] *несв.* поставям лѣтви: **~ované bedny** сандъци, обковани с лѣтви

lišťov[ý], -á, -é лѣтвен: **~ová roleta** щòра от лѣтви

lít, liji/leji/разг. liju/leju *несв.* 1. (*со kam*) на-ливам, сипвам (*нещо някъде*); проливам (*не-що*): **~ čaj do šálku** наливам, сипвам чай в чашка; **~ krev pro někoho** проливам кръвта си за някого; **~ olej do ohně** наливам мàслò в òгня

2. *техн.* лѣя, изливам, отливам: **~ zvony** от-ливам камбани 3. *готв.* правя нещо от рядко тестò: **~ palačinky** правя палачинки 4. (*со kam*) *книж.* *прен.* разнасям, разпространявам, наливам, разливам (*нещо някъде*): **měsíc lije bledou zář na zemi** луната разлива блѣда свет-лина върху земята; **~ někomu slova útěchy do duše** наливам на някого утѣха в душата

líže *жс.* **konve** вали като из ведрò

lít se, liji se/leji se/разг. liju se/leju se *несв.* 1. *експр.* лѣя се, изливам се (*силно, обилно*): **pršelo, jen se lilo** валѣше като из ведрò 2. *книж.* текà, стичам се, лѣя се; струя: **pot se mu lil z čela** пòт се лѣеше от челòто му; **vlasý se jí lily po ramenou** косàта струеше, се спускаше по ра-менете ѝ 3. *книж.* ширя се, разпространявам се; разпрѣсквам се: **vůně se lila prostorem** аромàт, миризмà се разпрѣскваше наòколо

lítací *жс.* **létací**

lítačk[a], -y *жс.* 1. *разг. експр.* бягане, тичане 2. *жарг.* внезапен контрол, внезапна проверка

lítanice, -e *жс.* *разг. експр.* бягане, тичане

lůdek mu zpíval ~e стомàхът му свѣреше (*от глад*) 2. *експр.* кòнско (евàнгелие), прòповед; скýчна, досàдна реч; оплакване, нарѣждане

♦ **lítat** *жс.* **létat**

lítavý *жс.* **létavý**

lůdko *жс.* **lůdko** **~y** изгълня нещо докрай, до последната буква, тòч в тòч 2. *прен.* бûква; буквàлно звучене: **držet se ~y zákona** придържам се към буквата на зàкòна

literárně *нар.* литературно: **~ činný** кòйто се за-нимàва с писàтелска дѣйност; литерàтор

literárněhistorick[ý], -á, -é литературно-исто-рически

literárněvědn[ý], -á, -é литературовѣдски, лите-ратуровѣдчески

literárn[í], -í, -í литературен, словесен: **~í dílo** литературна творба, литературно произве-денie, литературно твòрчество; **~í činnost** литературна дѣйност; **~í historie** истòрия на литературата, литературна истòрия; **~í věda** литературознàние; **~í kritik** литературен кри-тик; **~í teoretik, vědec** литературовѣд

literát, -a *м.* 1. *книж.* литерàтор 2. *църк. остар.* член на някогашно църкòвно пѣвческо дру-жество

literátk[a], -y *жс.* *книж.* литерàторка, публи-цистка

literátsk[ý], -á, -é *често нейор.* литерàторски: **~é řemeslo** литерàторски занаят; занаят на лите-рàтор; литературщина

literátstv[í], -í *ср. често нейор.* литерàторство, литературщина

literatur[a] [-ur/-úr-], -y *жс.* литературà: **odborná ~a** специàлна литературà; **krásná ~a** худò-жествена литературà; белетристика

literk[a], -y *жс.* умал. бûквичка

littern[í], -í, -í 1. *малко остар.* общообразо-вателен: **~í vzdělání** начàлно образование; **~í učitelka** начàлна учителка; **~í předměty** об-щообразователни предмѣти (*в начàлно учи-лище*) 2. *остар.* литературен, словесен

liteřin[a], -y *жс.* *печат.* буквoлеярска сплàв

litevsk[ý], -á, -é литòвски

litevštin[a], -y *жс.* литòвски език

lith[íum] [líty-], -ia *ср. хим.* литий (Li)

litice, lítice, -e *жс.* *книж.* фурия, хàрпия; лѣта, зла женà: **vzal si za ženu učiněnou ~i** тòй се оженил за лѣта

svědomí подгòнен от угризения на съвестта; **~e války, válečná ~e** воєнна стихия, воєнен урагàн

litin[a], -y *жс.* *метал.* чугýн; лято желязо: **tempe- rovaná, kujná ~a** кòвък, тѣмперов чугýн, тем-перòван чугýн; **tvrzená ~a** твѣрд чугýн

litinový, -á, -é метал. чугунен: **~é pláty** чугунени плочи (за печка); **~ý odlitek** чугунена отливка

litkup, -u м. по-рано почерпка (при сключване на договор)

lítaniout вж. **lénout**

lito I нар. в съчет. **1. je mi ~ (koho, čeho)** жъл ми е, жълно ми е (за някого, за нещо); съжالياвам (някого, нещо): **je mi někoho ~** жъл ми е за някого; **přišlo mi jí ~** започнах да я съжالياвам; съжалих я; **je jí ~ každé zbytečně vydané koruny** жъл ѝ е, съжالياва за всяка излишно похарчена крона **2. je mi (to) ~, že...** съжالياвам, че...; жъл ми е, че...; жълко, че...: **je nám ~, že nepřišel** съжالياваме, жъл ни е, че той не дойде; **aspoň jim to nepřijde ~** поне няма да съжالياват; **je mi velmi ~, že ...** много съжالياвам, че ...

lito II, -a ср. **1. диал.** лято **2. диал.** „лито“ (фигура, символ на настъпващото лято)

litograf, -a м. литограф

litograficky нар. литографски, литографически

litografický, -á, -é литографски, литографен, литографически

litografič, -e ж. литография

litografovat, -uji/разг. -uju несв. литографирам

líst, -i ж. **1. (nad kým, s kým)** жалост, жал, съжаление, състрадание, съчувствие (към някого): **~ nad sirotkem** състрадание, съчувствие към сираче; **pocítit s někým ~** съжاليا някого; **projevit hlubokou ~** покажа дълбоко, искрено съчувствие, състрадание; **bez ~i** без съжаление, без милост **2. (nad čím)** жал, скръб (по нещо, от нещо); мъка, печал (за нещо): **~ nad ztrátou dítěte** скръб по загубено дете; **slzy ~i** сълзи на скръб, печал, мъка; **sděluji vám k své velké ~i, že ...** съобщавам ви с най-голямо прискърбие, че... **3. юрид. църк.** разкаяние, покаяние (на престъпник)

lístostivě нар. жално, жалостно, скръбно, печално: **~ plakat** плача жално, жалостно

lístostivost, -i ж. жалостивост

lístostivý, -á, -é **1.** жален, жалостен, скръбен, печален, тъжен: **~ý pohled** жален, жалостен, скръбен, печален, тъжен поглед **2.** жалостив, състрадателен, съчувствен: **člověk ~é povahy** човек с жалостив характер **3. юрид. църк.** който се отнася до разкаяние, покаяние: **~é doznání viny** признаване на вина с разкаяние

lístostní, -á, -é **1.** жален, жалостив, скръбен, печален **2. остар.** състрадателен, съчувствен

lístovat, -uji/разг. -uju несв. **1. (koho - вин.)** съ-

жالياвам (някого); жъл ми е, мъчно ми е (за някого): **~uje sám sebe** сам себе си съжالياва; самосъжالياва се **2. (koho, čeho)** скърбя (за някого, за нещо): **~ovat něčí smrti** скърбя за нечия смърт **3. (čeho)** разкаявам се (за нещо); съжالياвам (за нещо): **počkej, ty budeš ~ovat!** ти ще съжالياваш за това! **~ovat svých chyb, hříchů** разкаявам се за грешките, за греховете си **4. (čeho)** жъл ми е (за нещо), жъла (нещо): **ne~oval peněz ani námahy** той не жълеше нито пари, нито труд; **ne~oval života** той не жълеше живота си

litr, -u м. **1.** литър: **~ mléka** литър, кило мляко

2. съд, шише от един литър: **~ malin** еднолитров съд, пълнен с малини

litrový, -á, -é литров: **~á nádoba** съд от един литър

litrovk|a, -y ж. разг. съд, шише от един литър; еднолитров съд, еднолитрово шише

liturgický, -á, -é литургичен, литургически, богослужбен

liturgič, -e ж. литургия, богослужение

litý, -á, -é техн. лят, лян: **~á ocel** лята стомана; **~ý asfalt** лят асфалт

lítý, -á, -é книж. лют, яростен, разярнен, жесток, див: **~ý boj** люто, ожесточен бой; люта, жестока битка; **~á zvěř** диви зверове

lívaneč, -ce м. готв. тиганица (сладка), блин **lívanečník, -u** м. тиган (за тиганици или яйца на очи)

livrej, -e ж. ливрѐ: **vrátný v ~i** портиѐр в ливрѐ **livrejovaný, -á, -é** облѐчен в ливрѐ: **~ý lokaj** лакѐй в ливрѐ

livrejový, -á, -é който се отнася до ливрѐ: **~é sukno** сукно за ливрѐ

líz, -u м. **1.** земед. сол за близане, за лизане (от добитък, дивеч и под.) **2.** корито (за близане на) ♦ **lízat, -ž, -žm** ж. докѐпам се до държавна ясла

líz, -u м., по-рядко **líz|a, lízk|a, -y** ж. лес. близна; знак, бѐлег на дърво за сѐчене

lízačk|a, -y ср. разг. близане, облизване, лизане **lízání, -í** ср. близане, облизване, лизане

lí|zat, -žu/-zám/книж. -ži несв. **1. (koho, co)** лѐжа, бѐлѐжа, облизвам (някого, нещо): **kočka si ~že srst** котката си бѐлѐже кѐзината; **~zat zmrzlinu** бѐлѐжа сладолѐд; **dát dobytku ~zat sůl** дам на добитък да бѐлѐже, да лѐже сол; **~že si vlasy** бѐлѐжа петѐте, кракѐта на някого; подмѐзвам се на някого; **~zat prach před někým** униѐзвам се пред някого; пѐлзѐ в прахѐ пред някого

2. (koho, co) грубо мѐяскам, целѐвам (някого, нещо): **pořád se jen ~žou** всѐ се мѐяскат

lízátko, -a *ср.* близалка, захарно петлѐ на клѣчка, бонбон за лизане

lízka *вжс.* líz

líz|nout, -nu *св. (koho, co)* лизна, близна (*някого, нещо*): **pes ho ~l po tváři** кучето го близна по бұзата

líz|nout (si), -nu (si) *св. 1. (čeho)* лизна, близна (*нещо*) **2. (čeho)** *експр.* пийна (малко) (*нещо*): **~nout si mléka** пийна малко мляко; **dát někomu ~nout kořalku** почѣрпя някого с (малка) чакри ◆ **zkrátka ani si ne~l** грубо не мұ се падна нищо; за нѣго нищо не остана **3. (koho)** грубо ударя, пѣрна, цапна, шляпна (*някого*)

líz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (co)* *разг.* **1.** взѣмам (*нещо*) на лизинг: **máme v plánu ~ovat letadla** планираме да взѣмем на лизинг самолѣти **2.** давам, предлагам (*нещо*) на лизинг: **firma výhodně ~uje stavební stroje** фирмата предлага строителни машини на изгòден лизинг

líz|ň|a, -y *жс.* **1.** подвижно наклòнено мòстче, гредà (*за търкаляне на бчви и под.*) **2. строит.** нòсеца гредà на скѣле

lkát, lkám *несв. (nad čím, pro co)* *книж.* плача, стѣна, ридàя (*за нещо, над нещо*), оплаквам (*нещо*): **~ nad ztrátou, pro ztrátu rodičů** оплаквам загубата на родителите си

lkavý, -á, -é *книж.* стѣнещ, ридàещ, плачѣвен

lnář, -e *м.* **1.** лѣнопроизводител, производител на лѣн **2.** търговец на лѣн

lnářsk|ý, -á, -é лѣнопроизводителен: **~ý průmysl** производство на лѣн; лѣнопроизводство

lnářstv|í, -í *ср.* **1.** отглѣждане на лѣн **2.** производство на лѣн; лѣнопроизводство

lně|ň|ý, -á, -é лѣнен: **~é semeno** лѣнено сѣме; **~ý ubrus** лѣнена покрývка

lnout, lnu *несв. 1. (k čemu, na co)* прилѣпвам (*се*), лепя се (*към нещо*): **mokrý košile lne k tělu, na tělo** мòкрата риза (*се*) лѣпи, прилѣпва към тялото **2. (ke komu, k čemu)** привързвам се, привързан съм (*към някого, към нещо*): **~ k rodině** привързан съм към сѣмѣйството си

loajal|it|a, -y *жс.* лоялност

loajalně *нар.* лоялно: **~ se chovat k někomu** държà се лоялно към някого; **~ spolupracovat** сътруднича лоялно

loajal|n|í, -í, -í лоялен: **~í občan** лоялен гражданин; **~í vztahy** лоялни отношения

loajalnost, -i *жс.* лоялност

lob, -u *м.* *спорт.* прехвѣрляне на тòпка зад противника (*при игра на тенис*)

lob|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. спорт.* пре-

хвѣрлям/прехвѣрля тòпка зад противника (*при игра на тенис*)

lobb|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (-; koho; za co; pro co; proti čemu)* лобйрам (*за някого, за нещо; срещу нещо*): **~ovat za omezení reklamy** лобйрам за ограничàване на рекламата; **~ovat politiky** лобйрам за политици

lobby *нескл. жс.* лòби: **ekologická ~** екологично лòби, лòби на еколòзи

lod', lodi/lodě *жс.* **1.** кòраб, паракòд: **námořní ~** мòрски кòраб; **říční ~** рѣчен кòраб; **plachetní ~** платнохòдка; кòраб с платнà; гемия; **motorová ~** мотòрница; мотòрен кòраб; **obchodní ~** тьргòвски кòраб; **nákladní ~** товàрен кòраб; **vlečná ~ a)** кòраб-влекàч, буксир б) шлеп; **naftová, tanková ~** петролоносàч; тàнкер; паракòд-цистѣрна; **sportovní ~** спòртна лòдка; йол; **obrněná ~** *воен.* броненòсец; **válečná, bitevní ~** *воен.* бòден кòраб; **mateřská letadlová ~** *воен.* самолетоносàч; **nosnost lodi/lodě** то-наж на кòраб; **příd' lodi/lodě** нòс на кòраб; **zád' lodi/lodě** ◆ **jnosť lodi**

jedné lodi всьчки сме на едñн хàл; **krysy opouštějí ~** плѣховеце напұскаят кòраба **2.** (космически) кòраб; **kosmická ~** космически кòраб **3. строит.** кòраб: **hlavní ~** **chrámu** глàвен, центрàлен кòраб на хрàm; **postranní, boční ~** **chrámu** страничен кòраб на хрàm

lod'ař, -e *м.* **1.** корабостроител **2.** корабопри-тежàтел, корабовладѣлец **3.** работник по кòраби, в корабостроителница

lod'ařsk|ý, -á, -é **1.** корабостроителен, корабо-ремòнтен: **~é řemeslo** корабостроѣне; корабо-строителство **2.** корабопри-тежàтелен: **~á společnost** компàния на корабопри-тежàтели

lod'ařstv|í, -í *ср.* корабостроѣне

loden, -u *м. текст.* лòден (*плат*)

lodenov|ý, -á, -é *текст.* лòденов; кòйто е от плàт лòден: **~á pelerina** лòденова пелерина, лòде-ново наметàло, лòденов плàщ

loděnic|e, -e *жс.* **1.** корабостроителен, корабо-ремòнтен завод; корабостроителница; сұх дòк **2. спорт.** кѣй, бàза за спòртни лòдки

lodičk|a, -y *жс.* **1.** умал. лòдка, лòдчица, лàдийка, кòрабче: **projíždět se, vozit se na lodičce** вòзя се на лòдка; **jít na ~y a)** отивам да се вòзя на лòдка б) отивам да се люлѣя на лòлка-лòдка; **pouštět si ~y** пұскам си кòрабчета **2.** нѣщо, кòето прилича на лòдка: **houpat se na ~ách** люлѣя се на лòлка-лòдка **3.** пилòтка, кѣпе; войнишка шàпка **4. обикн. мн.** **lodič|ky, -ek** дàмски обұвки с деколтѣ

lodivod, -a *м.* **1.** лòцман, пилòт **2. зоол.** лòцман (*риба*) (Naukrates)

lodivodsk|ý, -á, -é лощмански

lod'k|a, -y жс. 1. умал. лодка, лодчица, корабче, ладия, ладийка: **rybářská ~a** рибарска лодка; **půjčovna loděk** място за даване на лодки под наём **2.** нещо, което прилича на лодка: **~a ba-lónu** гондола, кош на балон

lod'kař, -e м. лодкар

lodn|í, -í, -í корабен, параходен: **~í šroub** паракходно, корабно витло; **~í stožár** корабна мачта; **~í plavba** корабоплаване; **~í propust** параходен шлюз

lodnick|ý, -á, -é моряшки, матроски, мореплавателски

lodnictv|í, -í ср. мореплавателство; професия на моряк, на матрос

lodník, -a м. моряк, матрос, мореплавател

lod'stv|o, -a ср. събир. флот, флота: **obchodní ~o** търговска флота, търговски флот; **válečné ~o** военен флот; **válečné námořní ~o** военноморски флот

lodyh|a, -y жс. 1. бот. стъблò, ствол на растение **2.** лов. главен ствол на еленов рог

lodyhov|ý, -á, -é, lodyžn|í, -í, -í бот. текст. който се отнася до ствол на растение

lodžie, -e жс. 1. лоджия (открита галерия) **2.** лоджия (балкон)

logaritmic|ý, -á, -é логаритмичен, логаритмически: **~é tabulky** логаритмична таблица **~é pravítko** логаритмична, сметачна линия

logaritm|ovat, -uji/разг. -uju неск. (со) мат. логаритмувам (нещо)

logaritm|us, -u м. мат. логаритъм: **dekadický ~us** десетичен логаритъм

logicky нар. логично, логически: **~ myslet** мисля логично

logick|ý, -á, -é логичен, логически: **~ý soud** логично съждение; **~é myšlení** логично, логическо мислене

logičnost, -i жс. логичност

logik, -a м. логик

logik|a, -y жс. 1. логика (наука): **dialektická ~a** диалектическа логика **2.** логика, логичност: **mít špatnou ~u** не разсъждавам логично; **ženská ~a** ирон. женска логика; **~a vývoje** логика на развитието

logistick|ý [-sty-], -á, -é логистичен; който се отнася до логистика: **~á pomoc** логистична помощ

logo, -a ср. лого, фирмен знак

logoped [-re-/ré-], -a м. логопед

logopedick|ý [-dy-], -á, -é логопедичен, логопедически: **~é metody** методи на логопедията

logopedi|e [-dy-], -e жс. логопедия

lógr, -u жс. разг. пейор. утайка (от кафе)

loh|nout, -nu св. (со коти) жарг. грубо гèпя, чòпна, свия, открадна (нещо от някого); ошетья (някого с нещо)

loch, -u м. 1. остар. зимник, мазè **2.** остар. яма, дупка **3.** грубо дрангòлник, зандàн, затвòр: **sedět v ~u** лежà в дрангòлника, в зандàна

loj вжс. **lůj**

lojnat|ý, -á, -é лòест; който е с лòй: **~é maso** тлòсто месò, месò с лòй

lojovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í неск. лоясвам, залявам се; преврòщам се на лòй

lojov|atý, -atá, -até, lojov|itý, -itá, -ité 1. лòест; продòбен на лòй **2.** лòест, тлòст; който е с лòй: **~atý/~itý kousek masa** тлòсто парчè месò; парчè месò с лòй

lojovic|e, -e, lojovk|a, -y жс. лòена свещ

lojov|ý, -á, -é лòен: **~á svíčka** лòена свещ; **~á jiška** гòтв. запрòжка с лòй

lok, -u м. 1. преглòщане, глòтка: **vypil to jedním ~em** тòй го изпи на един дòх **2.** глòтка (количество): **v láhvi zbyl už jen ~ kořalky** в шишето остàна сàмо глòтка ракия

lokac|e, -e м. спец. 1. локализàция **2.** истор. основàване, заселване на селà

lokaj, -e м. 1. лакèй, двòрцов слугà **2.** пейор. лакèй, раболèпен човèк; блюдолизец

lokajsk|ý, -á, -é 1. лакèйски **2.** пейор. лакèйски, раболèпен, угòднически, блюдолизнически

lokajstv|í, -í ср. 1. лакèйство **2.** пейор. лакèйщина, раболèпие, угòдничество, блюдолизничество

lokajstv|o, -a ср. събир. лакèи

lokál I, -u м. локàл (помещение и заведение): **taneční ~** танцувàлно заведèние

lokál II, -u м. език. мèстен падèж

lokalizac|e, -e жс. книж. остар. локализàция, локализиране

lokaliz|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. (со) **1.** локализирам, ограничàвам/ограничà (нещо): **~ovat požár** локализирам пожàр **2.** (-; со) локализирам, помèствам/помèстя (нещо); определям/определя място в пространството: **~ovat děj literárního díla** локализирам дèйствиe на литературно произведèние

lokálk|a I, -y жс. мèстна, локàлна желèзница (обикн. теснолинейна): **jet ~ou** пътòвам с локàлен влàк, с теснолинейка

lokálk|a II, -y жс. журн. мèстна хрòника (рубрика във вестник)

lokálkář, -e м. журн. журналист, подготвящ материàли за рубриката „мèстна хрòника“ (във вестник)

lokálně нар. локално, местно

lokální, **-í**, **-í** локален, местен: **~í význam** локално значение; **~í patriotizmus** локален, местен патриотизъм; **~í anestézie** мед. локална анестезия, местна упойка

lokálpatriot, **-a** м. разг. обикн. пейор. патриотар; местен, локален патриот

lok|at, **-ám** нескв. 1. (со; –) лóкам, лóча, гълтам, сърбам (нещо; –): **žiznivě ~at vodu** жадно гълтам вода 2. (со) гълтам, вдъхвам, поемам (нещо): **~at (do sebe) svěží vzduch** гълтам, поемам, вдъхвам свеж въздух

lok|et, **-te/tu** м. 1. лакът: **opřít se ~ty o stůl** опрѣ се с лакти, облакѣтъ се на мѣса; **mít oblýskané, odřené ~ty** лактите (на ръкавите) ми са излампани

~ty пробивам си път с лакти, нахално; действам безогледно; **nemůže ~tem do kapsy** не мѣ стигат парите; не свѣрзва двѣта краѣ 2. мн.

lok|te, **-et** лакът (стара мярка за дължина): **český, pražský ~et** чешки, пражки лакът (59 см); **vídeňský ~** виенски лакът (78 см); **prodávali sukno na ~te** продаваха сукно на лакти; **~te**

komu, zač je toho ~et дам на някого да (се) разбере; **měřit stejným ~tem** мѣря с еднакъв аршин, с еднаква мярка; **měřit dvojím ~tem** мѣря с различен аршин; **táhne se to na dlouhé ~te** това трае много дълго; това много се протѣка; **dělat něco na dlouhé ~te** работя нещо явѣш-явѣш; правя нещо бавно, мѣдно

loketn|í, **-í**, **-í** 1. лакътен: **~í kloub** анат. лакътна става 2. дълг един лакът

lokn|a, **-y** ж. разг. кѣдра, кѣдрица, бѣкла

lok|nout, **-nu** св. 1. (со; –) излóча, излóкам, глѣтна, срѣбна (нещо) 2. (со) глѣтна, вдѣхна, поема (въздух)

lokomobil|a, **-y** ж. техн. локомотив

lokomotiv|a [-ty-/tý-], **-y** ж. локомотив: **parní ~a** парен локомотив; **elektrická ~a** електрически локомотив; **rychlíková ~a** локомотив на бърз влак

lokomotivk|a [-ty-/tý-], **-y** ж. 1. умал. локомотивче 2. разг. локомотивен завод, завод за производство и ремонт на локомотиви

lokomotivn|í [-ty-/tý-], **-í**, **-í**, **lokomotivov|ý** [-ty-/tý-], **-á**, **-é** локомотивен: **~í rám, podvozek** шаси на локомотив

loktuš|e, **-e** ж. остар. 1. голяма кърпа за глава, забрадка 2. платнище (за носене на сено)

lokýnk|a, **-y** ж. умал. кѣдричка, бѣкличка

lokýt|ek, **-ku** м. умал. лакътче

lom, **-u** м. 1. физ. пречѣпване, рефракция: ~

světelných paprsků пречѣпване, рефракция на светлинни лѣчи 2. кариѣра, каменолóмна: **pískový ~** пѣсѣчна кариѣра, кариѣра за пѣсѣк; **uhelný ~** открит рѣдник (за вѣглища) 3. лом; плóскост, образѣвана при счѣпване на минерал

lomc|ovat, **-uji/разг. -uju** нескв. 1. (кѣт, чѣт) силно раздрѣсвам, разклѣщам, разтѣрсвам (някого, нещо): **~ovat klikou** невѣздѣржано дѣрпам брѣва; **vítr ~uje okny** вѣтр напѣра в прозѣрците; **zimnice mu ~uje celým tělem** трѣска го тресѣ 2. (кѣт) прен. разклѣщам, раздрѣсвам, силно вълнувам (някого); ядóсвам се, беснѣя (от нещо): **~oval jím vztek** тóй беснѣеше от яд

lomenice, **-e** ж. „лòменице“ (олицована с дѣрво предна част на кѣца в чешката народна архитектура)

lomen|ý, **-á**, **-é** 1. начѣпен, пречѣпен, зигзагообразен: **~ý oblouk** строит. пречѣпена, готическа арка; **~ý hřidel** техн. колянов вал 2. мат. дрòбен: **~é číslo** дрòб; дрòбно числò

lomikámen, **-e** м. бот. каменолòмка, обѣчник (Saxifraga)

lom|it, **-ím** нескв. 1. (со) рядко ломѣ, чѣпя, трошѣ, кѣрша (нещо) 2. в сѣчет. **~it rukama** чѣпя, кѣрша ръцѣ; **~it rukama nad poměry** прен. оплаквам се от положѣнието, отѣян сѣм от положѣнието 3. (со чѣт) мат. делѣ (във вид на дрòб): **dvě ~eno třemi** двѣ върхѣ три; двѣ делѣно на три

lom|it se, **-ím se** нескв. 1. пречѣпвам се: **hraniční čára se ~í** граничната чертѣ прави òстѣр завòй; **světelný paprsek se ~í** физ. светлинният лѣч се пречѣпва 2. прен. пречѣпвам се, слабѣя, отслабѣвам: **hlas se ~í** гласѣт пресѣква (от вълнение и под.)

lomít|o, **-a** ср. дрòбна чертѣ

lomivost, **-i** ж. чупливост, трошливост, крѣхкост: **~ kostí** чупливост на кòсти

lomiv|ý, **-á**, **-é** чуплив, трошлив, крѣхък: **~é kosti** чупливи кòсти 2. физ. пречѣпващ

lomnost, **-i** ж. способност за пречѣпване

lomn|ý, **-á**, **-é** пречѣпващ (се): **~á plocha** минер. плóскост, мѣсто на лòм, на пречѣпване

lomov|ý, **-á**, **-é** 1. в сѣчет. **~ý kámen** строит. лòмен, кариѣрен кáмък 2. минер. кòйто се отнѣся до лòм: **~á plocha** плóскост, мѣсто на лòм, на пречѣпване

lomož, **hlomož**, **-u** м. шум, врява, трѣсѣк, грòхот: **ulice plná ~u** љлица, пѣлна с врява; шѣмна љлица; **strhl se pekelný ~** вдигна се страхòтна врява; **~ zbraní** грòхот на орѣжия

lomož|it, **hlomož|it**, **-ím** нескв. 1. вдигам врява,

~а всекидневен изнурителен труд; ежедневно бѣхтене, блѣскане, трѣпане **2.** *прен.* невѡля, мѣка

lopot[ĭt (se), -ĭm (se) *несв.* **1.** рабѡта до изне-мѡгване; бѣхтя се, блѣскан се, трѣпа се, мѣча се, трудя се тежко **2.** *само* **lopot[ĭt se (s ĭm)** мѣча се, трѣпа се (*с неѡцо*)

lopotiv[ŷ, -á, -é тежѣк, труден, мѣчен, измо-рителен, изнурителен

lopotn[ŷ, -á, -é тежѣк, труден, мѣчен, изморителен, изнурителен: ~á **práce** тежѣк, изморителен, изнурителен труд; тежѣка, изморителна рабѡта; ~ŷ **život** тежѣк, труден, мѣчен живот

lopuch, -u м., lopuch|a, -y ж. *бот.* рѣпей (Arcticum)

lopuchov[ŷ, -á, -é *бот.* рѣпееен; кѡйто се отнася до рѣпей: ~ŷ **list** лѣст/листо на рѣпей

lord, -a м. лорд: **Sněmovna ~ů** Камера на лор-
дѡв **лѡрдѡвѡ**
като бѣй, като цѣр

lordsk[ŷ, -á, -é кѡйто се отнася до лорд: ~ŷ **titul** тѣтла на лорд

lordstv[ĭ, -ĭ *ср.* тѣтла на лорд

lordstv|o, -a *ср.* събир. лордове

loreťansk[ŷ, -á, -é кѡйто се отнася до прѣжката цѣрква „Лорѣта“: ~é **zvonky** лоретѣнските камбѣни

lorňon, lornět, -u м. лорнѡн, лорнѣт

los I, -a м. *зоол.* лос (Alces)

los II, -u м. **1.** жрѣбий: **padl na něho** ~ жрѣбийт падна върху него; **metat** ~ хвѣрлям жрѣбий **2.** лотарѣен билѣт: ~ **státní loterie** билѣт от държавна лотѣрия **3.** *книж.* съдбѣ, ѹчаст, ѡрис: **trpký životní** ~ горѣлива ѹчаст, тежѣка съдбѣ, тежѣк живот

los[ĭ, -ĭ, -ĭ лѡсов; кѡйто се отнася до лѡс

losos, -a м. *зоол.* съѡмга (Salmo)

losos[ĭ, -ĭ, -ĭ кѡйто се отнася до съѡмга: ~ĭ **maso** месѡ от съѡмга

lososin|a, -y ж. месѡ от съѡмга

lososov[ŷ, -á, -é кѡйто се отнася до съѡмга: ~á **barva** рѡзов цвѣт (*като на месѡ от съѡмга*)

losovac[ĭ, -ĭ, -ĭ кѡйто се отнася до тѣглене на жрѣбий: ~ĭ **urna** ѹрна за тѣглене на жрѣбий, за тиражѣране

los|ovat, -uj|/разг. -uju *несв.* **1.** хвѣрлям, тѣгля жрѣбий **2.** тиражѣрам (*за лотѣрия*)

lot, -u м. *остар.* „лот“ (*мярка за тѣгло - 17,5 г*)

loterije [-te-/tĕ-], -e *ж.* лотѣрия: **státní ~e** дър-жавна лотѣрия; **věcná ~e** предмѣтна лотѣрия; **vládní ~e** **лѡтѣрѣя** **лѡтѣрѣя**
до ~e тоѡа си е чѣста лотѣрия; тоѡа е рискѡвана рабѡта

loterní [í, -í, -í] лотарѝен

lotion [losjon/loušn], -u м. тѣрг. лосиѝн

lot|o, -a ср. по-рано лѝто (вид игра)

lotos, -u м. бот. лѝтос (Nelumbo)

lotosov|ý, -á, -é лѝтосов: ~ý **květ** цвѣт на лѝтос

lotr, -a м. експр. негѝдник, мошѝеник, бездѝлник, негодѣй, разбѝйник: **ty jsi ale ~!** експр. ти си голѣм мошѝеник! ~ **po pravici a po levici** цѣрк. библ. двѣмата разбѝйници (разпѣнати от-дѣсно и отлѣво на Христос)

lotrovin|a, -y жс. експр. безобразѣе, хулигѣнство, мошѝеничество; пѣкост: **dělat, vyvádět ~y** прѣ-вя пѣкостѣ, безобразѣя, магарѣи

lotrovsk|ý, -á, -é експр. хулигѣнски, негодѣйски, мошѝенически, безобразѣен, разбѝйнически: ~á **peleš** разбѝйническо гнездѝ, разбѝйническа бѣрлѝга; свѣртѣлище на разбѝйници

lotrovstv|í, -í ср. експр. безобразѣе, хулигѣнство, мошѝеничество; пѣкост

lotyšsk|ý, -á, -é латвийски

lotyštin|a, -y жс. латвийски езѣк

loub|í, -í ср. 1. бесѣдка 2. пѣргола 3. аркада, от-крыта галѣрия

louč, -e жс. бѝрина: **svítit ~emi** осветѣвам с бѝ-ринѣ

loučen|í, -í ср. 1. раздѣляне, прощѣване, сбогѣ-ване, разлѣка, раздѣла; 2. остар. поет. съеди-няване, свѣрзване

louč|it se, -ím se нескв. (s kým) раздѣлям се, про-щѣвам се, сбогѣвам се, разлѣчвам се (с ня-кого): ~it se **stiskem ruky** сбогѣвам се с рѣко-стѣскане; ~it se **se životem** прен. прощѣвам се с живѝта; умѣрам

loud|a, -y м. и жс. разг. бѣвен, пѣпкав, тѣткав чѝвѣк; бѣвна, пѣпкава, тѣткава женѣ

loudal, -a м. бѣвен, пѣпкав, тѣткав чѝвѣк

loudalk|a, -y жс. бѣвна, пѣпкава, тѣткава женѣ

loud|at se, -ám se нескв. 1. мѣкна се, влѣча се, тѣтѣря се 2. (s čím) експр. бѣвя се, мѣя се, пѣп-кам се, тѣткам се (с неѣцо)

loudavě нар. бѣвно, пѣпкаво, тѣткаво

loudavost, -i жс. бѣвност, пѣпкавост, тѣткавост

loudav|ý, -á, -é бѣвен, пѣпкав, тѣткав: ~ý **krok** бѣвна крѣчка, походка

loudil, -a м. експр. мрѣнкѣло, врѣнкѣло; чѝвѣк, кѝто постоянно ѣска нѣѣцо

loudilk|a, -y жс. експр. мрѣнкѣло, врѣнкѣло; женѣ, кѝто постоянно ѣска нѣѣцо

loud|it, -ím нескв. 1. (со на кот) експр. досѣдно мѝля, прѝся (за) (неѣцо от някого), хлѣнча, мрѣнкам, врѣнкам (на) (неѣцо за някого): **pes ~í cukr** кѣчето се мѝли за захар 2. (koho) книж. мѣмая, примѣмам (някого) 3. (со)

книж. изтрѣгвам, извлѣчам (обикн. звуци):

~it **melodii z houslí** изтрѣгвам, извлѣчам мелѝдия от цигѣлка

loud|it se, -ím se нескв. (kam, odkud) книж. промѣквам се, промѣквам (някѣде, отнякѣде)

loudiv|ý, -á, -é примамлив, прелѣстителен, съблазнѣтелен

lough, -u м. 1. кожар. лѣгѣ, пепелива водѣ; по-тѣш, лишѣя 2. хим. хидрѣт, оснѝва: ~ **draselný** кѣлиев хидрѣт; кѣлиева оснѝва; ~ **sodný** нѣтриев хидрѣт; нѣтриева оснѝва 3. хим. лѣгѣ: **matkový ~** мацѣнальнѣ **vodácko** водѣ като пѣкня

lough|ovat, -uji/разг. -uju нескв. мѝкря, намѝкрям с лѣгѣ; лугѝсвам

loughovit|ý, -á, -é лугообразѣен

loughov|ý, -á, -é лѣгѣв, пепелив

lough|a, -y жс. лѣка, ливѣда

lougho|t, -tě жс. нѣплат на колелѝ

loughac|í, -í, -í кѝто слѣжи за бѣлене, за лѣѣчене, за лѣѣчене, за обѣлване

lougháč|ek, -ku м. 1. кѣфла от мѣслено много-лѣстно тѣстѝ (солена или сладка) 2. земед. жарг. пѣлешник, рѣлник (за плитка оран)

lougháčk|a, -y разг. 1. рядко бѣлене, лѣѣчене, лѣѣчене 2. в съѣет. **brambory na ~u** картѝфи, сварѣни с лѣѣспѣте 3. белѣчка; машинѣна, ѣред за бѣлене, лѣѣчене; белѣчна машинѣна

loughák, -u м. 1. експр. кѣфла от мѣслено много-лѣстно тѣстѝ 2. лес. коробелѣчка; коробелѣчна машинѣна

loughán|í, -í, ср. 1. бѣлене, лѣѣчене, лѣѣчене 2. разг. бѝдѣжи, ѝстри бѝлки: **mít ~í v kloubech** ѣмам бѝлки в стѣвите; **suché ~í** ревмѣтични бѝлки

loughav|ý, -á, -é (о)бѣлен, лѣѣчен, лѣѣчен: ~ý **hrách** бѣлен, лѣѣчен, лѣѣчен грѣх; ~á **rýže** лѣѣчен орѣз

lough|at, -u/-ám нескв. 1. (со) бѣля, лѣѣѣя, лѣѣя, обѣлвам, олѣѣпвам, олѣѣѣшвам (неѣцо): ~at **brambory** бѣля картѝфи; ~at **kmen stromu** бѣля корѣ от стѣѝла на дѣрѣвѝ; ~at **hrách** чѣстѣя, лѣѣѣя, чѣѣшкам грѣх (от шушулки) 2. в съѣет. ~at **očima** (ро кот) експр. хѣѣрлям, мѣтам пѝглѣди (на някого); стрѣлкам с очѣи (някого) 3. само безл. ~el/~á разг. бѝдѣ ме, бѝли ме: ~e **ho v kříži** ѣма бѝдѣжи, бѝлки в крѣста; бѝдѣ го, бѝли го (в) крѣста

lough|at se, -u se/-ám se нескв. 1. бѣля се, обѣлвам се, лѣѣѣя се: ~ou se **mu (opálená) záda** изгѝ-рѣлият му грѣб се бѣли 2. (kam) рядко про-мѣквам, промѣквам се, промѣѣшвам се (ня-кѣде)

loughav|ý, -á, -é 1. кѝто се бѣли, лѣѣѣи 2. кѝто бѝдѣ, бѝли: ~á **bolest** бѝдѣж, бѝдѣжи

loupež, -e *жс.* 1. кражба, обир, грабѣж: **dopustit se** ~e извърша кражба, обир, грабѣж 2. *рядко* откраднати вещи; плячка

loupež|it, -ím *несв.* грабя, обирам, ограбвам; разбойничествам

loupeživ|ý, -á, -é разбойнически, грабителски; граблив, хищен: ~í **rytíři** рицари-разбойници; ~í **živočichové** грабливи животни

loupežně *нар.* разбойнически, грабителски, хищнически

loupežnick|ý, -á, -é разбойнически, грабителски: ~á **banda** банда разбойници; разбойническа шайка; ~é **povídky** разкази за разбойници

loupežnictv|í, -í *ср.* разбойничество; грабителство, плячкòсване

loupežník, -a *м.* разбойник; грабител; бандит: **mořský** ~ пират, корсар; **hoši si hrají na** ~у момчетата играят на разбойници

loupežn|ý, -á, -é разбойнически, грабителски: ~á **vražda** убийство за грабѣж; ~é **přepadení** разбойническо нападение; ~á **válka** грабителска война; ~í **rytíři** рицари-разбойници

loup|it, -ím *несв.* 1. разбойничествам, грабителствам; извършвам грабѣжи; плячкòсвам: **nepřítel pálił a ~il** врагът палеше и плячкòсваше 2. *(со)* обирам, ограбвам, грабя *(нещо)*: ~it **peníze z pokladny** грабя пари от каса, ограбвам каса

loup|nout, -nu *св.* 1. *в съчет.* ~nout **očima** *(ро кот)* *експр.* хвърля, мѣтна поглед *(към някого)*; стрѣлна с очи *(някого)* 2. *само безл.* ~ne *разг.* бодне, прободѣ; усѣтя бодѣж, бòлка: ~lo **ji v koleně** прободѣ я в коляното; тя усѣти бодѣж, бòлка в коляното

louskáč|ek, -ku *м.* орехотрошачка, лѣшникотрошачка

lousk|at, -ám *несв.* 1. *(со)* трошà, чùпя *(орехи и под.)* 2. *(čít)* щракам *(с пръсти)* 3. *(со)* *експр.* хрùпам, хрùскам, грйзкам *(нещо)*: ~at **komi-sárek** хрùпам, хрùскам *(твърд)* войнишки хб♦ **jdou, jdu, jdete, jdete** ~ам♦ е мършав; слàб е като клѣчка 4. *(со)* *експр.* разгадавам, решавам *(гатанка, ребус и под.)* 5. *в съчет.* ~at **očima** *(ро кот)* *експр.* хвърлям, мятam погледи *(към някого)*

lousk|nout, -nu *св.* *рядко* 1. *(čít)* щрачна: ~nout **prsty** щрачна с пръсти 2. *в съчет.* ~nout **očima** *(ро кот)* *експр.* хвърля, мѣтна поглед *(към някого)*

loutk|a, -y *жс.* 1. театрална кùкла, марионѣтка: **hrát si s ~ami** *остар.* играя си с кùкли, на кùкли; **divadeln|a** *(театрална)* кùкла; **závešné**

~у марионѣтки; кùкли на концѣ; ~у **na prsty** кùкли петрùшки *(водени с пръсти)* 2. *прен.*

hřměnkou играчка сьм в нѣции рыцѣ, нѣция марионѣтка сьм

loutkář, -e *м.* кукловòд; артист в кùклен теàтър: **potuln|í** ~и артисти в пьтùващ кùклен теàтър

loutkářk|a, -y *жс.* кукловòдка; артистка в кùклен теàтър

loutkářsk|ý, -á, -é кукловòдски, кùклен; кòйто се отнàся до кукловòд: ~ý **spolek** самодѣен кùклен теàтър

loutkářstv|í, -í *ср.* кукловòдство; кùклено театрално изкùство

loutkov|ý, -á, -é 1. кùклен: ~é **divadlo** кùклен теàтър; ~ý **film** кùклен анимационен фйлм 2. *прен.* *пейор.* марионѣтен: ~á **vláda** марионѣтно правителство

loutn|a, -y *жс.* муз. лютня

loutnist|a [-ny-], -y *м.* свирач на лютня

loutnistk|a [-ny-], -y *жс.* свирачка на лютня

louž|e, -e, *по-рядко* **louž**, -e *жс.* лòква, *разг.* гòл: ~e **po dešti** лòкви след дъжд; ~e **uprostřed vesnice** *експр.* гòл, езерцѣ посрѣд сѣло; **jet za velikou ~i** *прен.* *експр.* заминавам за Амѣрика, **zde** в бедà; **vytáhnout někoho z ~e** измѣкна някого от неприятност; **naše kráva se napila z vaší ~e** ние сме далѣчни роднини, роднини от девѣто коляно; **dostat se z bláta do ~e** попадна от трън, та на глòг

loužičk|a, -y *жс.* *умал.* лòквичка: **štěně udělalo ~u** кутрѣто направи лòквичка, изпикà се *(на пода)*

louž|it, -ím *несв.* *(со)* мòкря, намòкрям, кìсна с лùгà, лугòсвам *(нещо)*

lov, -u *м.* 1. лов, ловùване: ~ **se sokoly** лòв сьс соколѣ; ~ **na medvědy** лòв на мѣчки; ~ **perel** лов на бисери, на пѣрли; **doba ~u** лòвен сезон; ~u **zdar!** лов. наслùка! 2. *експр.* хàйка, потѣря: ~ **na zloděje** хàйка за крадцѣ 3. *риболòв* 4. ùлов, плячка: **vrátit se s bohatým ~em** върна се с богàт ùлов, с богàта плячка *и прен.*

lovč|í I, -í, -í лòвен, ловджийски

lovč|í II, -ího *м.* 1. *по-рано* лòвен надзирàтел 2. *истор.* царедвòрец-ловѣц, придвòрен ловѣц

lov|ec, -ce *м.* ловѣц, *разг.* ловджия: ~ci **perel** ловци на бисери; **vášnivý, náruživý ~ec** стрàстен, запàлен ловѣц, ловджия; ~ec **autogramů** *прен.* *експр.* ловѣц на автографѣ; ~ec **ženských srdcí** *прен.* *експр.* ловѣц, покорител на жѣнски сьрца

loveck|ý, -á, -é ловджийски: ~ý **pes** ловджийско, лòвно кùче; копòй; ~ý **lístek** лòвен билѣт

lucin|a, lucink|a, lucerk|a, -y ж. *земед.* люцерна
lučavk|a, -y ж. *в съчет.* ~а **královská** хим. царска вода
lučb|a, -y ж. *остар.* химия
lučík, -u м. **1.** умал. лъкче; малък лък **2.** воен. предпазител на огнестрелно оръжие
lučin|a, -y ж. *книж.* ливада, лъка
lučinat|ý, по-рядко lučnat|ý, -á, -é богат на ливади, на лъки
lučišť|ě, -ě ср. дъга на лък
lučištník, -a м. *истор.* стрелец с лък
lučnatý *вж.* **lučinatý**
lučn|í, -í, -í ливаден; който се отнася до ливада, до лъка: ~í **kvítí** ливадни цветя; ~í **hospodářství** *земед.* разработване на ливади
luďack|ý, -á, -é *истор.* пейор. „людяцки“; който се отнася до „людяк“
luďák, -a м. „людяк“ (член на словашката клерикална партия на Хлинка и Тисо)
Ludolf|ův прил. притеж. обикн. *в съчет.* ~ovo **číslo** мат. Лудолфово число; числото „пи“ (3,14)
ludráck|ý, -á, -é *разг. експр.* разпуснат, разюздан, разпъсан; развратен; негоден
ludrač|it, -ím *несв. разг. експр.* водя разпуснат, разюздан, разпъсан, развратен живот
ludrák, -a м. *разг. пейор.* развратник, разсипник, негодяй, лентяй; разпуснат, разпъсан човек
lues *нескл. ж. мед.* сифилис, лъес
luetick|ý [-ty-], -á, -é *мед.* сифилитичен, луе-тичен
luetik [-ty-], -a м. сифилитик
luft, -u м. *разг. малко остар.* въздух: **pustíme** **pořád v** ~ě той/тя все някъде ходи, все го/я няма; **je do** ~u вятърничав(а), лекомислен(а) е
lufták, -a м. *малко остар. разг.* летовник, курортист
luft|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со) малко остар.* проветрявам (нещо)
luh I, -u м. **1.** *книж.* ливада, лъка: **rozkvetlé** ~у разцъфнали ливади **2.** *бот.* влажна гора; лонгоз **3.** *книж.* край, страна, земя: **cizí** ~у чужбина; **pozemské** ~у земя, земей
luh II, -u м. *кожар.* луга, щава, щавило
 loji грубо загази́л съм; попаднал съм в беда, в задънена улица
luk, -u м. лък: **napínat** ~ опъвам, обтягам лък; **střílet z** ~u стрелям с лък
luka, luk *ср.* само мн. ливади, лъки
lukostřelb|a, -y ж. *спорт.* стрелба с лък
lukostřel|ec, -ce м. *истор. спорт.* стрелец с лък

lukostřelec|ý, -á, -é *истор. спорт.* който се отнася до стрелба с лък
lukostřelkyn|ě, -ě ж. *истор. спорт.* жена-стрелец с лък
lukulsk|ý, -á, -é *в съчет.* ~é **hody** Лукулов пир; пишно угощение, пишна гощавка
lul|at, -ám *несв. дет.* пийшкам, чийшкам
lulk|a, -y ж. къс чибук; луличка
lulkov|ý, -á, -é който се отнася до лула: ~ý **tabák** тютюн за лула
lumčík, -a м. *зоол.* дребно насекомо-паразит (Bracon, Microgaster)
lum|ek, -ka м. *зоол.* фараонова мишка, ихневмон (насекомо-паразит) (Ichneumon, Amblyteles)
lumen I [lú-], -u м. *физ.* лъмен (единица за светлинен поток)
lumen II [lú-] *нескл. ср. разг. често ирон.* светило, знаменитост: **je to průměrný žák, žádné** ~ той е посредствен ученик, не е никакво светило
luminiscenc|e [-ny-], -e ж. *физ.* луминисценция
luminiscenčn|í [-ny-], -í, -í *физ.* луминисцентен
lumírov|ec, -ce м. *истор.* „лумировец“, член на поетична школа около списание „Лумир“ (през XIX век)
lump, -a м. *разг.* **1.** лъмпен, нехранимайко, негодник, вагабонтин, мошеник **2. експр.** немирник, палавник: **ten náš malý** ~ нашият малък палавник
lumpáck|ý, -á, -é *разг. експр.* лъмпенски, нехранимайковски, негодяйски, вагабонтски, мошенически: ~ý **kousek** мошеничество, безобразие
lumpáctv|í, -í ср. *разг.* лъмпенство, нехранимайковщина, мошеничество, безобразие
lumpačín|a, -y ж. *разг. експр.* немирство, пакост, лудория, магария: **chlapecké** ~у момчешки лудории
lumpač|it, -ím *несв. разг. експр.* безобразнича; правя безобразия, пакости, лудории
lumpárn|a, -y ж. *разг. експр.* **1.** безобразие, лъмпенство, нехранимайковщина, мошеничество: **to je samá** ~а това е истинско безобразие; **v tom je, vězí nějaká** ~а в това има някаква измама, нещо нередно **2.** пакост, немирство, лудория, магария: **hoši provádějí samé** ~у момчетата правят само пакости
lumpenproletariát [-pn-], -u м. *полит.* лъмпен-пролетариат
lun|a, -y ж. *поет.* месечина, месец, месечко
luňák, -a м. *зоол.* червена каня (Milvus): **má zrak jako** ~ има очи като сокъл

lunapark, -u *м.* лунапарк

lunárn|í, -í, -í *книж.* лунарен: **~í den** *аспр.* лунарен ден; **~í rok** *аспр.* лунарна година

lunatizmus, lunatism|us [-tyz-], -u *м. мед.* лунатизъм, сомнамбулизъм

lunatik [-ty-], -a *м. мед.* лунатик, сомнамбул

lunet|a, -y *жс. худ. строит.* люнет

lunch [lanč], -e *м. лънч, английска закуска, английски обяд*

lunchmeat *вж.* **lančmít**

lunn|ý, -á, -é *поет.* лунен: **~á noc** лунна нощ

lůn|o, -a *ср.* 1. утроба: **ditě v ~ě matčině** дете в майчина утроба 2. *книж.* лѐно, недрѐ: **v ~ě přírody** в лѐното, в недрѐта на природата; **návrat do ~a církve** завръщане в лѐното на църквата

lup|at, -u/-ám *несв.*

слаб е като клѐчка

lup|a, -y *жс.*

lup I *междум.* луп, туп, хлоп

lup II, -u *м.* 1. грабѐж, ограбване, ѝбир 2. откраднати вѐщи, плячка

lup III, -u *м., обикн. мн.* **lup|y, -ů** пѐрхот

lup|a, -y *жс.* лѹпа; увеличително стѹклѐ

lup|at, -u/-ám *несв.* 1. пѹкам, трещѹ, прещѹ: **dřevo ~á/~e pod nohama** дѹрвѐто прещѹ под кракѹта 2. (*čít*) шлѹпам, шибам (*с нецо*): **kočí ~al bičem** кочияшѹт шлѹпаше, шибаше с камшик 3. *обикн. безл.* -e/-á *разг.* болѹ ме, пробѐжда ме; имам бѐлки, бѐдѐжи 4. *в съчет.* **~at očima** (*по кот*) *експр.* хвѹрлям, мѹтам пѐгледѹ (*към някого*); стрѹлкам с очѹ (*някого*) 5. (*со*) *разг.* гѹлтам, плѹскам (*нецо*)

lup|ek, -ku *м. геол.* ѹглеста скѹлна мѹса

lupen, -u *м.* 1. лист, листѐ (*обикн. големи, едри*): **vinné ~y** лѐзови листѹ 2. лист, фѐлио; тѹнѹк плѹст, слѐй; ламѐла: **zárodečné ~y** *биол.* зарѐдишни плѹстове 3. *жарг.* билѐт

lupenat|ý, -á, -é кѐйто ѹма голѐми листѹ

lupének *вж.* **lupínek**

lupen|í, -í *ср. събир.* шѹма, листѹ, шумѹк, листѹк

lupenk|a, -y *жс.* 1. шпѐрплат 2. резбѹрско триѐнче 3. *мед.* псориѹзис (*кожна болест*)

lupenkov|ý, -á, -é *в съчет.* **~á pilka** резбѹрско триѐнче

lupenovit|ý, -á, -é листообразен, листовѹден

lupič, -e *м.* 1. разбѐйник, грабѹтел, бандѹт, апѹш: **námořní ~í** мѐрски пѹрѹти, корсѹри 2. *юрид.* крадѐц

lupičk|a, -y *жс.* 1. бандѹтка, разбѐйничка, грабѹтелка: **včely ~y** *зоол.* граблѹви пчелѹ 2. *юрид.* крадѹла

lupičsk|ý, -á, -é разбѐйнически, грабѹтелни, бандѹтски, апѹшки: **~a banda** бѹнда разбѐйници, разбѐйническа бѹнда

lupičstv|í, -í *ср.* разбѐйничество, грабѹтелство: **námořní ~í** пѹрѹтство, мѐрско разбѐйничество

lupin|a I, -y *жс.* лѹспа, лѹспѹща, кѐжища, шушѹлка

lupin|a II, -y *жс. бот.* лупѹна, вѹлчи бѐб, дѹво кафѐ (*Lupinus*)

lupín|ek, книж. lupén|ek, -ku *м.* 1. *умал.* лѹстче, лѹстѐнце, лѹстѐц: **~ky jabloňového květu** лѹстѐнца на ѹбѹлков цвѹт 2. лѹстче, рѐзенче; тѹнѹк слѐй: **smažené bramborové ~ky** *готв.* чѹпс, тѹнѹко нарѹзани пѹржени картѐфи 3. *анат.* фонтѹнѐла: **velký ~ek (čelní)** голѹма фонтѹнѐла; **malý ~ek (týlní)** мѹлка фонтѹнѐла

lup|nout, -nu *св.* 1. пѹкна, изтрещѹ, изпращѹ 2. (*čít*) шлѹпна, шибна (*с нецо*): **~l bičem do koní** шибна, шлѹпна конѐ с камшик 3. *обикн. безл.* **~ne** *разг.* пробѐдѐ ме, заболѹ ме: **~lo mi v koleně** пробѐдѐ ме (*в*) коляното 4. *в съчет.* **~nout očima** (*по кот*) *експр.* хвѹрля, мѹтна пѐглед (*към някого*); стрѹлна с очѹ (*някого*)

lupus, -u *м. мед.* лѹпус; вѹлча̀нка; кѐжна туберкулѐза

lusk, -u *м., по-рядко* **lusk|a, -y** *жс.* шушѹлка, чѹшка: **hrachové ~y** гѹхови шушѹлки; **fazole ~y** *книж.* като ѹбѹлка

lusk|at, -ám *несв.* 1. (*čít*) шлѹпам, прѹскам, шибам (*с нецо*) 2. *в съчет.* **~at prsty** шѹракам с прѹсти

lusk|nout, -nu *св.* 1. (*čít*) шлѹпна, шибна (*с нецо*) 2. *в съчет.* **~nout prsty** шѹра̀ка с прѹсти

◆ **lusk|nou, -nou** *св.* пренебрежителен жѐст към някого

luskovin|a, -y, обикн. мн. luskov|iny, -n *жс. земед.* шушѹлковѹ бѐбови растѐния

luskovit|ý, -á, -é шушѹлковѹден

lustr, -u *м.* полилѐй: **křišťálový ~** кристален полилѐй

lustrac|e, -e *жс. юрид.* лустра̀ция (*проверка на политически личности за сътрудничество с бившата Дѹржавна сигурност*): **zákon o ~ích** закѐн за лустра̀цията

lustračn|í, -í, -í кѐйто се отнѹся до лустра̀ция; лустра̀циѐнен: **negativní ~í osvědčení** свидѐтелство за лустра̀ция с отрицѹтелна резолѹция; **~í zákon** закѐн за лустра̀ция, лустра̀циѐнен закѐн

lustrov|at, -uji/разг. -uju *несв. и св. (koho)* извѹршвам, провѹждам лустра̀ция: **~ovat poslance parlamentu** извѹршвам лустра̀ция на депутат(*и*)

lustrov|ý, -á, -é кѐйто се отнѹся до полилѐй: **~ý přepínač** електрѹчески клѹч за полилѐй

luštěni|na, -ny, обикн. мн. luštěni|ny, -n ж. зemed. шушўлкови бобови растєния
luštěninov|ý, -á, -é кѡйто се отнàся до бобови растєния: **~it polévky** готв. сўпи от варивà (грах, фасул и под.)
lušt|it, -ím несв. 1. (со) решàвам, отгàтвам, разгадàвам (нещо): **~it křížovku** решàвам кръстослѡвица; **~it nečitelný rukopis** разгадàвам нечетлив пѡчерк **2. (со)** рядко лющя, люпя, чистя, чўшкам, очўшкам (нещо)
luštitel, -e м. отгатвàч (на гàтанки): **~ křížovek** човєк, кѡйто (обича да) решàва кръстослѡвици
luštítelk|a, -y ж. отгатвàчка (на гàтанки): **~a křížovek** женà, кѡято (обича да) решàва кръстослѡвици
luterán, -a м. лютерàн, протестàнт
luteránk|a, -y ж. лютерàнка, протестàнтка
luteránsk|ý, -á, -é лютерàнски, протестàнтски
luteránstv|í, luterstv|í, -í ср. лютерàнство, протестàнтство
lutn|a, -y ж. минно вентилациѡнна трѣбà
lux I, -u м. физ. лукс (единица за светлина)
lux II, -u м. разг. (електрическа) прахосмукàчка
lux III вж. luxus
luxac|e, -e ж. мед. луксàция; изкўлчване на стàва
lux|ovat, -uji разг. -uju несв. разг. чистя с прахосмукàчка
luxus, -u м. лукс, разкѡш: **pokládat něco za ~** смятам нєщо за лўкс; **to je pro nás ~** товà е лўкс за нàс
luxusně нар. луксѡзно, разкѡшно
luxusn|í, -í луксѡзен, разкѡшен: **~í zboží** луксѡзни стѡки; **~í daň** дàнък върху луксѡзни предмєти
lůz|a, luz|a, -y ж. пейор. сган, сбїрщина, пàплач
luzně нар. поет. прєлєстно, очаровàтелно, чарѡвно, прєкрасно
luzn|ý, -á, -é прєлєстен, очаровàтелен, чарѡвен, прєкрасен: **~ý zjev** прєлєстно сьздàние
lužickosrbsk|ý, -á, -é лужийшки, лужийшко-срѣбски
lužick|ý, -á, -é лужийшки: **~á srbština** лужийшки, лужийшко-срѣбски езїк
lužičtin|a, -y ж. лужийшки, лужийшко-срѣбски езїк: **horní ~a** гѡрнолужийшки езїк; **dolní ~a** дѡлнолужийшки езїк
lůžk|o, -a ср. 1. леглѡ, кревàт: **polní ~o** пѡходно леглѡ; **nemocniční ~o** бѡлнично леглѡ; **~o v hotelu, hotelové ~o** леглѡ в хотєл; **sádrové ~o** мед. гипсово коритѡ; **být upoután na ~o книж.** приковàн сьм към леглѡто; на леглѡ сьм; бѡ-

лен сьм **2. анат.** леглѡ, лѡже, жлебїна: **vla-sové ~o** леглѡ на кѡсьм; **plodové ~o** плацєнта, послєдък; **zubní ~o** зьбна жлебїна **3. в сьчет. květní ~o** бот. цветѡлѡже **4. техн.** гнездѡ
lůžkov|ina, -ny ж. 1. плàт за спàлно бельѡ **2. обикн. мн. lůžkov|iny, -n** спàлно бельѡ
lůžkov|ý, -á, -é 1. кѡйто се отнàся до леглѡ: **~é oddělení polikliniky** стациѡнар на поликлиника; **~á péče** грїжи за бѡлни на леглѡ **2.** спàлен: **~ý vůz** спàлен вагѡн
lužn|í, -í, -í кѡйто се отнàся до лѡнгоз, до влажна гѡра
lv|í, -í, -í 1. лѣвски: **~í hřívá** лѣвска грїва; **~í klec** лѣвска клєтка, клєтка на лѣв **2. прен. лѣвѡмърщївнїй ◆ nítá**
něčem ~í podíl їмам нàй-голѣма заслўга за нєщо; їмам нàй-голѣмо учàстие в нєщо; **~í hubička, tlamka** бот. разг. лѣвска устà, кўченце (Antirrhinum)
lvic|e, -e ж. 1. лѣвица **2. прен.** лѣвица, тїгрїца (жена, кѡято изпъквa в общєството)
lvíč|e, -ete ср. лѣвче; мàлко на лѣв
lvíč|ek, -ka м. 1. умал. лѣвче; мàлтък лѣв **2.** лѣвче, лѣв (емблема): **~ek na čepici uniformy** лѣвче върху унифѡрмена шàпка (кокарда)
lvín|ec, -ce м. отдєлєние за лѣвовє (в цирк, зоопарк и под.)
lvoun, -a м. зоол. мѡрски лѣв (Eumetopias, Callo-rhimus)
lvov|ý, -á, -é остар. лѣвов, лѣвски, обикн. в сьчет. **dostat se, vlézt do jámy ~é** попàдна в клєтката на лѣвà; наврà се в устàта на лѣвà
lyceist|a, -y м. лицейст; учєник в лицєй
lyceistk|a, -y ж. лицейстка; учєничка в лицєй
lycejn|í, -í, -í лицєйски, лицєен: **~í vzdělání** срєдно лицєйско образѡвàние
lyce|um, -a ср. лицєй
lýč|en|ý, -á, -é лїков; кѡйто се отнàся до лїкѡ: **~é vlákno** лїково влакнѡ; **~é střevíce** обўвки, сàндàли от лїкѡ
lýč|í, -í ср. 1. лїкѡ: **košíky z ~í** кѡшници от лїкѡ; лїкови кѡшници **2. лов.** мѣхнàта обвївка върху млàди рѡгà на єлен
lýk|o, -a ср. бот. лїкѡ: **kabelka z ~a** чàнта от лїкѡ
lýkov|ec, -ce м. бот. бясно дървѡ (вид хрast) (Daphne)
lýkožrout, -a м. зоол. брѣмбар корѡяд (Ips и др.)
lymf|a, -y ж. 1. анат. лїмфa **2. мед.** ваксїна прѡтив єдра шàрка
lymfatick|ý [-ty-], -á, -é анат. лїмфатїчен, лїмфатїчески, лїмфєн: **~é uzliny** лїмфни, лїмфатични вѣзли

lymfocyt, -u м. биол. лимфоцит

lynč, -e м. линчѹване

lynč|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. (кого - вин.)
линчѹвам (някого)

lyr|a, -y ж. муз. лира: **básníkova ~a se roze-zvučela** прен. поет. лирата на поета зазвуча; **souhvězdí Lyry** астр. съзвездие Ли́ра

lyrickoepick|ý, -á, -é лироепичен, лироепически:
~á **báseň** лироепично стихотворение, лиро-епична поема

lyricky нар. лирично, лирически

lyrick|ý, -á, -é 1. лиричен, лирически: ~á **poezie** лирика; лирична, лирическа поезия 2. лири-чен, емоционален: ~á **nálada** лирично на-строение; ~á **povaha** лиричен, емоционален характер

lyričk|a, -y ж. лиричка

lyričnost, -i ж. лиричност, лиризм, емоцио-на́лност

lyrik, -a м. лирик

lyrik|a, -y ж. 1. лит. лирика: **intimní ~a** интимна лирика 2. лиричност, лиризм, емоциона́л-ност

lyrizmus, **lyrism|us** [-iz-], -u м. лиризм, лирич-ност

lyrovit|ý, -á, -é лирообразен

lysák, -a м. звездочёл кон (кон или друго жи-вотно с бяло петно, със звездица на челото)

lys|at, -ám неск. рядко оплешивявам, олисявам;
ставам плешив

lysin|a, -y ж. 1. плешивина, лисина (на глава) 2. звездица; бяло петно или плешиво място (на челото на животни и птици): **kůň s ~ou na čele** звездочёл кон

lysink|a, -y ж. умал. 1. плешивина, лисинка, лисина 2. звездица; светло петно, го́ло място (на главата на животни и птици)

lysk|a, -y ж. 1. плешивина, лисина 2. белочела крава, звездочела кобыла (с бяло петно, със звездица на челото) 3. зоол. белочела водна кокотшка (Fulica)

lysol вж. **lyzol**

lys|ý, -á, -é 1. го́л, плешив, лис, олисял: ~ý **kapr** го́л шаран (без люспи) 2. го́л, необрасъл: ~á **temena hor** го́ли планински върхове

lýtk|o, -a ср. прасец (на крак) ♦ **už se jí zapalují ~a** разг. експр. тя вече се моме

lýtkov|ý, -á, -é който се отнася до прасец: ~á **kost** анат. пицъл, пицълна кoст (Fibula)

lyzoform, -u м. хим. лизоформ

lyzol, -u м. хим. лизол

lyzovol|ý, -á, -é който се отнася до лизол

lyžař, -e м. скиор

lyžařin|a, -y ж. спорт. жарг. ски-спорт

lyžař|it, -ím неск. спорт. разг. ка́рам ски;
пързля́м се със ски

lyžařk|a, -y ж. скиорка

lyžařsk|ý, -á, -é спорт. разг. скиорски: ~é **hole** щёки; ~ý **můstek** ски-шанца; ~é **závody** ски-състезания

lyžařstv|í, -í ср. спорт. ски-спорт; скиорство;
ка́ране на ски, пързля́не със ски

lyž|e, -e ж., обикн. мн. **lyž|e**, -í скá, ски: **jezdit na ~ích** ка́рам ски; пързля́м се със ски; **jet na ~e** отивам на ски; замина́вам (на планина) да ка́рам ски; **vodní ~e** водни ски; **skoky na ~ích** ски-скокове

lyž|ovat, -uji/разг. -uju неск. ка́рам ски; пързля́м се със ски

Ize нар. книж. може, бива, възможно е: ~ **to dostat** това може да се намери, да се купи; ~ **řici, že ...** може да се каже, че ...; **na něho (se) ~ spolehnout** на него може да се разчита

lžíc|e, -e ж. 1. лъжйца: **polévková ~e** супена лъжица ♦ **upřesňující ~e** удавил в капка вода 2. лъжйца (количество): ~e **cukru** (една) лъжйца захар 3. в съчет. ~e **na boty, na obouvání; obouvací ~e** обувалка 4. техн. лъжйца, лопатка, мистрия, кофа: **zednická ~e** мистрия; **slévačská ~e** леярска лъжйца; ~e **bagru** лъжйца, кофа на багер, на ескаватор

lžícovit|ý, -á, -é лъжицообразен, лъжицовиден
lžícov|ý, -á, -é лъжйчен: ~é **rýpadlo** техн. лъ-жйчен, еднокóфов багер

lžičk|a, -y ж. умал. 1. лъжйчка: **kávoná ~a** ка-фёна лъжйчка; **krmit dítě ~ou** храня дете с лъжйчка 2. лъжйчка (количество): ~a **solí** лъжйчка сол

lžičník, -u м. остар. кутйя за лъжйци

lžidemokraci|e, -e ж. нейор. лъжедемокрация,
псёвдодемокрация

lžihumanizmus, **lžihumanism|us** [-nyzmus], -u м. нейор. лъжехуманизъм, псёвдохуманизъм

lžimorálk|a, -y ж. нейор. лъжлив, фалшив морал

lžiprorok, -a м. нейор. лъжепророк

lživě нар. лъжливо, фалшиво, лъжовно

lživost, -i ж. лъжливост, фалшивост, лъжовност

lživ|ý, -á, -é 1. лъжлив, фалшив, лъжовен, из-мамен, измамнически, клеветнически: ~é **zprávy** лъжливи, фалшиви слухове; ~á **pro-paganda** лъжепропаганда 2. лъжлив; който лъже: ~ý **člověk** лъжец; човек, който лъже 3. фалшив, престорен: ~ý **zájem** престорен интерес